

Bosna i Hercegovina
Regulatorna agencija za komunikacije

Босна и Херцеговина
Регулаторна агенција за комуникације

Bosnia and Herzegovina
Communications Regulatory Agency

ГОДИШЊИ ИЗВЈЕШТАЈ РЕГУЛАТОРНЕ АГЕНЦИЈЕ ЗА КОМУНИКАЦИЈЕ ЗА 2020. ГОДИНУ

март 2021.

САДРЖАЈ

<u>УВОДНЕ НАЗНАКЕ</u>	4
1. <u>РУКОВОДЕЋА СТРУКТУРА АГЕНЦИЈЕ</u>	6
2. <u>САВЈЕТ АГЕНЦИЈЕ</u>	6
3. <u>ПОДРУЧЈА РАДА</u>	7
3.1. <u>ПОДРУЧЈЕ ТЕЛЕКОМУНИКАЦИЈА</u>	7
3.1.1. <u>Пројекти и регулаторни оквир</u>	7
3.1.2. <u>Фиксна телефонија</u>	8
3.1.3. <u>Мобилна комуникација</u>	11
3.1.4. <u>Јавне електронске комуникационе мреже</u>	17
3.1.5. <u>Услуга приступа интернету</u>	19
3.1.6. <u>Нумерација</u>	22
3.1.7. <u>Интерконекија</u>	23
3.1.8. <u>Анализа тржишта</u>	25
3.1.9. <u>Регулација малопродајних цијена</u>	26
3.1.10. <u>Регулација малопродајних цијена</u>	26
3.1.11.	
3.1.12. <u>Рачуноводствено одвајање и трошковно рачуноводство</u>	27
3.1.13.	
3.1.14. <u>Заштита крајњих корисника</u>	28
3.1.15.	
<u>Увођење нових услуга</u>	29
<u>Мониторинг мрежа и услуга</u>	30
<u>Мјере у склопу ванредне ситуације поводом пандемије Ковид-19</u>	31
<u>Сарадња са међународним институцијама</u>	32
3.2. <u>ПОДРУЧЈЕ ЕМИТОВАЊА</u>	32
3.2.1.	
3.2.2. <u>Аудиовизуелне медијске услуге и медијске услуге радија</u>	32
3.2.3.	
3.2.4. <u>Дистрибуција аудиовизуелних медијских услуга и медијских услуга радија</u>	38
3.2.5. <u>Приговори и случајеви</u>	
40 <u>Активности у вези са Локалним изборима 2020.</u>	44
<u>Праћење обавеза у вези с европским дјелима и европским дјелима независних продуцента</u>	
3.2.6. 45 <u>Медијска и информациона писменост</u>	
3.2.7. 45	
3.2.8.	
3.2.9. <u>Активности у вези са пандемијом Ковид-19</u>	47
<u>Измјене регулативе и хармонизација са ЕУ легислативом</u>	48
<u>Набавка информационог система за машинско препознавање гласова и ријечи у аудиовизуелном медијском простору</u>	48
3.2.10. <u>Набавка централизованог система за мониторинг броја корисника код кабловских оператора у БиХ</u>	49

3.2.11.	<u>Прелазак са аналогног на дигитално земаљско емитовање</u>	49
3.3.	<u>ПОДРУЧЈЕ РАДИОКОМУНИКАЦИЈА</u>	50
3.3.1.		
3.3.2.	<u>Фиксна служба</u>	51
3.3.3.	<u>Сателитска служба</u>	53
3.3.4.	<u>Мобилна служба</u>	54
3.3.5.		
3.3.6.	<u>Ваздухопловна, поморска служба и служба радиодетерминације и радионавигације</u>	56
	<u>Радиодифузна служба</u>	56
3.3.7.	<u>Радиоаматерска служба</u>	
3.3.8.	<u>59 Регулаторни документи из области управљања спектром</u>	
3.3.9.	62	
3.3.10.	<u>Мониторинг / надзор коришћења радиоспектра и поштовања услова дозвола</u>	62
3.3.11.	<u>Мрежа мониторинг станица у БиХ</u>	
3.3.12.	<u>63 Регулатива у области мјерења и контроле</u>	
	64	
	<u>Контрола поштивања услова дозволе</u>	64
	<u>Остале активности</u>	65
3.4.	<u>ПОДРУЧЈЕ ОПШТИХ ПРАВНИХ И ФИНАНСИЈСКИХ ПОСЛОВА</u>	65
3.4.1.		
3.4.2.	<u>Подаци о оствареним приходима</u>	65
3.4.3.		
3.4.4.	<u>Подаци о оствареним расходима</u>	66
	<u>Ревизија материјално-финансијског пословања Агенције</u>	67
	<u>Подршка правним пословима</u>	73
4.	<u>САМОСТАЛНИ СЕКТОРИ</u>	74
4.1.	<u>СЕКТОР ЗА ДОЗВОЛЕ И НАКНАДЕ</u>	74
4.1.1.		
4.1.2.	<u>Дозволе</u>	74
	<u>Накнаде</u>	77
4.2.	<u>СЕКТОР ЗА ОДНОСЕ СА ЈАВНОШЋУ</u>	78
4.2.1.		
4.2.2.	<u>Медији и јавност</u>	78
4.2.3.		
	<u>Сарадња на пројектима, интеграцијама и активности на друштвеним мрежама</u>	78
	<u>Активности у условима пандемије Ковид-19</u>	78
4.3.	<u>СЕКТОР ЗА ИНФОРМАЦИОНЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ</u>	79
4.3.1.		
4.3.2.	<u>Редовне активности</u>	79
4.3.3.		
4.3.4.	<u>Посебне активности</u>	79
4.3.5.		
	<u>Хардверска/мрежна инфраструктура</u>	79
	<u>Софтвери</u>	80
	<u>Легислатива</u>	81

5. ПРИЛОГ И ПРЕГЛЕД ТУЖБИ, СУДСКИХ ПОСТУПАКА И ПРЕСУДА

<u>5.1. Преглед активних спорова и судских одлука.....</u>	<u>81</u>
<u>5.2. Преглед актуелних судских спорова по тужбама из 2020.....</u>	<u>81</u>
<u>5.3. Преглед актуелних судских спорова по тужбама из 2019.....</u>	<u>82</u>
<u>5.4. Преглед судских одлука.....</u>	<u>82</u>

УВОДНЕ НАЗНАКЕ

Рад Регулаторне агенције за комуникације (Агенција) у 2020. био је усмјерен ка реализацији дугорочних активности у подручјима телекомуникација, емитовања и радиокомуникација, као и процесу издавања дозвола у оквиру новоформираног Сектора за дозволе и накнаде. Активности и осталих организационих јединица Агенције полазиле су од функција иновираних и другачије организације посла, у складу са новом организационом шемом, која је највећим дијелом почела да се примјењује са почетком календарске 2020.

Агенција је наставила провођење активности у подручју телекомуникација са циљем наставка хармонизације регулаторног оквира у БиХ са важећим европским регулаторним оквиром и најбољом праксом, са посебним нагласком на провођењу поступака анализе тржишта, успостављању методологије одвојеног рачуноводства и унапређењу капацитета за провјеру квалитета услуга широкопојасног приступа интернету. Агенција је у 2020. наставила реализацију пројекта *Анализа тржишта електронских комуникација према методологији ЕУ*, чији је примарни циљ анализа свих идентификованих релевантних тржишта електронских комуникација у БиХ и доношење нових регулаторних мјера и одлука. Прве двије фазе пројекта су обављене у предвиђеним роковима, док су завршне активности, због пандемије Ковид-19, пролонгиране за прво полугодиште 2021. године. Настављене су активности на пројекту израде и имплементације методологије рачуноводственог одвајања и трошковног рачуноводства, тиме што је Агенција у првој половини 2020. утврдила нацрт *Правила о усвајању Методологије рачуноводственог одвајања и трошковног рачуноводства*, упутила га у процес јавних консултација, након чега су обрађени пристигли коментари оператора и ресорних министарстава. Такође, Агенција је успоставила НетТест апликацију, помоћу које крајњи корисници врше мјерења и тестирања интернет везе, са циљем имплементације система за мјерење квалитета широкопојасног приступа интернету у БиХ.

У 2020. настављена је интензивна сарадња са више од 50 различитих организација и институција активних у области медијске и информационе писмености у БиХ, која је успостављена у претходној години на бази развојног средњорочног плана Агенције за период 2019-2021. Посебна пажња посвећена је реализацији пројекта *Медијска писменост - заштита малољетника*, који се проводио у оквиру Инструмената техничке подршке и размјене информација (ТАИЕХ) Европске комисије и у оквиру којег су едукацију запосленима пружили експерти из земаља ЕУ. Фокус активности на пројекту усмјерен је на измјену важеће регулативе из области емитовања, са циљем унапређења правила која регулишу заштиту малољетника. С тим циљем, за потребе Агенције је у оквиру заједничког пројекта Савјета Европе и ЕУ (JUFREX 2) израђена анализа регулаторног оквира за заштиту малољетника, са одговарајућим препорукама. У 2020. започета је израда измјена и допуна кодекса и правила из области емитовања, ради што брже хармонизације регулативе са ревидираном *ЕУ Директивом о АВМ услугама*

(ЕУ 2018/1808). Израђен је и нацрт приједлога законске регулативе која се односи на електронске медије у БиХ.

У околностима изазваним пандемијом Ковид-19, обустављене су започете активности за улазак ТВ станица у Мултиплекс Ц, имајући у виду да је Агенција дала сагласност на захтјев лиценцираног мултиплекс оператора за продужење рокова за реализацију обавеза из *Дозволе за коришћење РФ спектра за пружање услуга управљања електронском комуникационом мрежом у дигиталној земаљској дифузији*, и одредила календарски крај 2021. као коначни рок за постизање 90% покривања у БиХ овом услугом. Имајући у виду и опадање прихода емитера, због општих посљедица пандемије, Агенција је измијенила и висину стопе обрачуна годишње накнаде за дозволе у емитовању, на 0,25 умјесто досадашњих 0,50%.

Агенција је наставила континуирано усклађивање и ажурирање Плана намјене и коришћења РФ спектра у БиХ у складу са закључцима Свјетске радиоконференције (WRC19), а започета је и израда новог Плана нормализације, који је Агенција у претходним годинама усклађивала са Министарством одбране БиХ и међународним мировним снагама. У 2020. започета су и два значајна пројекта, утврђена Средњорочним планом рада и Развојним планом Агенције:

1. Провјера параметара квалитета услуга комуникационих мрежа, кроз организацију мјерних кампања, у складу са условима Дозволе за коришћење РФ спектра за пружање електронских комуникационих услуга путем мобилних приступних система додијељених доминантним телеком операторима, и
2. Контрола нивоа нејонизујућег зрачења у циљу заштите људи.

Други пројект је од јавног значаја, тако да су паралелно вођене активности на доношењу правила, набавци комплементарне опреме и кампањи упознавања становништва о утицају електромагнетног поља на квалитет живота људи.

У другој половини 2020. започета је кампања интензивног мониторинга и непосредне контроле техничких параметара носилаца дозвола за пружање АВМ услуга и медијских услуга радија, које ће се наставити и у наредној години. У оквиру кампање, Агенција је започела процесуирање уочених кршења техничких услова дозволе и изрицање извршних мјера. Паралелно са овим активностима, настављена је детекција и идентификација илегалне употребе РФ спектра, као и генерисање и верификација расположивих фреквенцијских ресурса за потребе планирања и управљања РФ спектром.

У априлу 2020. Агенција је издала Дозволу Јавном РТВ систему, на период од пет година, која се састоји од три појединачне дозволе за јавне РТВ сервисе: БХРТ, РТВ ФБиХ и РТРС. Такође, издато је и одобрење за додатни програмски сервис за програм РТРС Плус.

Агенција је, кроз новоформираног Сектор за дозволе и накнаде, обезбиједила континуитет обједињеног издавања, измјене, суспензије преноса и пријевременог престанка коришћења дозвола, које су до 1.1.2020. вршене у оквиру посебних подручја Агенције. Тиме је, на функционалан начин, извршена рационализација процеса за све носиоце дозвола, те обезбијеђен конвергентан приступ процесу верификације захтјева.

У 2020. наступиле су и персоналне промјене у тијелима Агенције, именованем новог генералног директора.

Услјед новонастале ситуације изазване вирусом Ковид-19, од марта 2020. отказан је највећи дио међународних активности, конференција и радних тијела на којима је Агенција требала учествовати,

те су организоване сесије путем онлајн платформи. Агенција је кроз реорганизацију текућих активности, и у условима пандемије обезбиједила функционалност посла и несметан рад институције.

Наставком реализације стратешких активности започетих у 2020. створени су предуслови за адекватан одговор Агенције изазовима савремене регулације тржишта и брзим технолошким промјенама у свијету модерних комуникација.

Генерални директор

Драшко Милиновић

1. РУКОВОДЕЋА СТРУКТУРА АГЕНЦИЈЕ

САВЈЕТ:

- Нино Ћорић – председавајући
- Фарук Борић – потпредседавајући
- Милош Шолаја – члан
- Зоран Томић – члан
- Љубо Божовић – члан

РУКОВОДЕЋИ ЗАПОСЛЕНИЦИ:

- Драшко Милиновић - генерални директор
- Амела Заметица-Акшамија - секретар Агенције
- Тијана Миловановић - помоћник директора за телекомуникације
- Амела Одобашић - помоћник директора за емитовање
- Чедомир Марковић - помоћник директора за радиокомуникације
- Здравко Дракулић - помоћник директора за правне, финансијске и опште послове
- Жанета Бегић - руководилац Сектора за дозволе и накнаде
- Борис Кујунџић - руководилац Сектора за односе с јавношћу
- Предраг Дивљан - руководилац Сектора за информационе технологије
- Синиша Петровић - руководилац Регионалног сектора Бања Лука
- Јасмин Мушовић - руководилац Регионалног сектора Мостар

2. САВЈЕТ АГЕНЦИЈЕ

У складу са Законом о комуникацијама, Савјет Агенције води Агенцију у погледу стратешких питања провођења Закона о комуникацијама БиХ. Осим тога, Савјет Агенције има функцију апелационог тијела за рјешења која доноси генерални директор. Савјет Агенције усваја приједлог буџета Агенције за сваку фискалну годину. Савјет Агенције одржава сједнице по потреби, а најмање четири годишње.

Током 2020. Савјет Агенције је одржао осам сједница, од којих четири редовне и четири ванредне сједнице.

У 2020. Савјет Агенције је усвојио следеће акте:

- План и програм рада Савјета Агенције за 2020.,
- План и програм рада Савјета Агенције за 2021.,
- Приједлог буџета Агенције за 2021.,
- Годишњи извјештај Агенције за 2019.,
- Правило 92/2020 о радиоаматерској служби,
- Нацрт кодекса о измјени Кодекса о аудиовизуелним медијским услугама и медијским услугама радија,
- Одлуку о измјени Одлуке о висини стопе и вриједности бода за обрачун годишње накнаде за дозволе за 2020.,
- Одлуку о висини стопе и вриједности бода за обрачун годишње накнаде за дозволе за 2021.,
- Допуне Етичког кодекса Агенције и
- Измјене и допуне Пословника о раду Савјета Агенције.

Такође, Савјет Агенције је размотрио:

- 8 информација и 4 извјештаја.
- Савјет Агенције је у 2020., у оквиру законом додијелене апелацијске функције, ријешио о осам жалби у другостепеном поступку.
- У 2020. Савјет Агенције је провео поступак утврђивања приједлога за именовање г. Драшка Милиновића за генералног директора Агенције, у складу са чланом 40. ст. (1) и (2) Закона о комуникацијама, те утврђени приједлог за именовање генералног директора Агенције, дана 24. 4. 2020., упутио Савјету министара БиХ на даљње поступање.
- Савјет Агенције је у 2020., у складу са релевантним одредбама Закона о Јавном радиотелевизијском сервису БиХ, провео поступак утврђивања три ранг-листе кандидата за чланове Управног одбора Јавног радиотелевизијског сервиса БиХ из реда бошњачког, хрватског и српског народа, те је исте на даљње поступање прослиједио Парламентарној скупштини БиХ, која према наведеном Закону врши коначно именовање чланова Управног одбора Јавног радиотелевизијског сервиса БиХ.
- Од 11. 7. 2017., када је ступила на снагу Одлука Парламентарне скупштине БиХ о разрешењу г. Мирзе Милишића са дужности члана Савјета Агенције, након његове оставке, Савјет Агенције је радио у непотпуном саставу од шест чланова.

Дана 27. 4. 2020. године, Пламенко Чустовић је поднио оставку на мјесто члана и предједавајућег Савјета Агенције, те од тада Савјет Агенције ради у непотпуном саставу од пет чланова. Након оставке предједавајућег Савјета Пламенка Чустовића, сједницама Савјета Агенције све до избора новог предједавајућег и потпредједавајућег Савјета Агенције, предједавао је дотадашњи потпредједавајући Савјета Агенције Зоран Томић. На 54. сједници Савјета Агенције, одржаној 22. 12. 2020. године, чланови Савјета су изабрали новог предједавајућег Савјета Агенције Нину Ћорића и потпредједавајућег Савјета Агенције Фарука Борића.

Мандат садашњег сазива Савјета Агенције истекао је 23. 12. 2017., о чему је Савјет Агенције обавијестио оба дома Парламентарне скупштине БиХ, те изјавио да ће до именовања новог сазива Савјета наставити да испуњава законске обавезе у најбољем интересу крајњих корисника услуга које регулише Агенција.

3. ПОДРУЧЈА РАДА

3.1. ПОДРУЧЈЕ ТЕЛЕКОМУНИКАЦИЈА

3.1.1. Пројекти и регулаторни оквир

У Подручју телекомуникација, Агенција је наставила да проводи активности у циљу наставка хармонизације регулаторног оквира са важећим европским регулаторним оквиром и најбољом праксом, са акцентом на провођењу поступака анализе тржишта, успостављању методологије одвојеног рачуноводства и унапређењу капацитета за провјеру квалитета услуга широкопојасног приступа интернету. Током 2020. имплементирани су прве двије фазе пројекта Анализа тржишта електронских комуникација према методологији ЕУ, који се проводи у сарадњи са консултантском кућом Вафер. Активности које су укључивале прикупљање података, њихову обраду, сачињавање приједлога анализе и њихово упућивање у јавне консултације обављене су у предвиђеним роковима.

Због објективних околности узрокованих пандемијом Ковид-19, провођење завршних активности у пројекту које су предвиђале одржавање састанака и провођење обука за запосленике Агенције је било отежано, те је окончање пројекта пролонгирано за прво полугодиште 2021.

У оквиру наставка активности на Пројекту израде и имплементације методологије рачуноводственог одвајања и трошковног рачуноводства, Савјет Агенције је на сједници одржаној 21. фебруара 2020. разматрао и утврдио Нацрт правила о усвајању Методологије рачуноводственог одвајања и трошковног рачуноводства и упутио га у процедуру јавних консултација. С обзиром на одређена спорна питања која су у поступку јавних консултација потенцијали оператори и надлежна ресорна ентитетска министарства, током 2020. одржани су додатни радни састанци, те је припремљен нови Нацрт правила, чије се усвајање очекује у 2021.

У склопу имплементације система за мјерење квалитета Агенција је успоставила РАК НетТест апликацију помоћу које крајњи корисници врше мјерења и тестирања своје интернет везе било да се ради о фиксном или бежичном приступу. Уз РАК НетТест, као саставни дио система мјерења брзине и квалитета широкопојасног приступа интернету, набављени су и АНТ Бокс уређаји који дају могућност мјерења и тестирања прикључка крајњег корисника на фиксној локацији, чиме су значајно унапријеђени капацитети Агенције у погледу провјере рада оператора и заштите интереса крајњих корисника

3.1.2. Фиксна телефонија

За пружање фиксних јавних телефонских услуга потребна је дозвола издата од Агенције. Постоје двије врсте дозвола: Дозвола за јавног оператора фиксне телефоније и Дозвола за пружање фиксних јавних телефонских услуга. Корисници Дозволе за јавног оператора фиксне телефоније имају право инсталирати, ставити у рад, користити и одржавати фиксну јавну телекомуникациону мрежу и пружати фиксне јавне телекомуникационе услуге путем мреже на територији државе БиХ.

3.1.2.1. Корисници дозвола за обављање дјелатности даваоца фиксних јавних телефонских услуга

У току 2020. извршена је унутрашња реорганизација Агенције са почетком примјене од 1.10.2019. Као надлежан за издавање дозвола успостављен је нови самостални Сектор за дозволе и накнаде. Сви

поступци који су започети до 1.10.2019. довршени су у надлежности Подручја телекомуникација, Одсјека за мреже и услуге.

По том основу издате су дозволе сљедећим операторима:

- Верител д.о.о. Угљевик, Дозвола за пружање фиксних јавних телефонских услуга, датум издавања: 10.3.2020.
- Адриа Нет д.о.о. Мостар:
- Дозвола за обављање дјелатности оператора јавних електронских мрежа, датум издавања: 19. 2. 2020.
- Дозвола за обављање дјелатности даваоца приступа интернету, датум издавања: 14. 2. 2020.
- Sector technology д.о.о. Брчко дистрикт БиХ, Дозвола за обављање дјелатности оператора јавних електронских мрежа, датум издавања: 14. 2. 2020.
- Miss net д.о.о. Бихаћ, Дозвола за обављање дјелатности даваоца фиксних јавних телефонских услуга, датум издавања: 28. 1. 2020.
- Trim Com д.о.о. Жепче, поступак по захтјевима за издавање Дозволе за обављање дјелатности оператора јавних електронских мрежа и Дозвола за обављање дјелатности даваоца приступа интернету обустављен 3. 2. 2020. на захтјев подносиоца
- ТХТV д.о.о. за телекомуникације Тузла, Дозвола за обављање дјелатности даваоца фиксних јавних телефонских услуга, датум издавања: 3. 12. 2020. (издато од Сектора за дозволе и накнаде).

Напријед наведене дозволе издате су уз обавезу оператора да, прије почетка пружања услуга, изврше све обавезе из законитог пресретања телекомуникација и давања приступа задржаним подацима, на начин прописан "Одлуком о посебним обавезама правних и физичких лица која пружају телекомуникационе услуге, администрирају телекомуникационе мреже и врше телекомуникационе дјелатности, у погледу обезбјеђења и одржавања капацитета који ће омогућити овлашћеним агенцијама да врше законито пресретање телекомуникација, као и капацитета за чување и обезбјеђивање телекомуникационих података" ("Службени гласник БиХ", број 104/06 и 58/07), те да оператори о томе прибаве потврду Заједничког управног одбора за законито пресретање комуникација и начин извршавање активности (ЗУО) и такву потврду доставе Агенцији. До 31. 12. 2020., нити један од споменутих оператора није доставио такву потврду ЗУО, нити је започео са обављањем дјелатности по дозволи.

Табела 3. Преглед оператора носилаца Дозволе за обављање дјелатности даваоца фиксних јавних телефонских услуга у 2020.

Р.бр.	Назив корисника	Р.бр.	Назив корисника
1	АКТ.ONLINE д.о.о. Сарајево	8	М&Н COMPANY д.о.о. Сарајево
2	БЛИЦНЕТ д.о.о. Бања Лука	9	ТЕЛЕМАСН д.о.о. Сарајево
3	ДЕТЕЛ д.о.о. Сарајево	10	ТЕЛРАД НЕТ д.о.о. Бијељина
4	ЕЛТА-КАБЕЛ д.о.о. Добој	11	Теледигитал д.д. Сарајево
5	EUROPONET BOSNIA д.о.о. Сарајево	12	СОФТНЕТ д.о.о. Сарајево
6	ЛОГОСОФТ д.о.о. Сарајево	13	Верител д.о.о. Угљевик
7	MISS.NET д.о.о. Бихаћ	14	ТХТV д.о.о. за телекомуникације Тузла

3.1.2.2. Развој услуга фиксне телефоније

У погледу цијена говорних телефонских услуга оператора са значајном тржишном снагом, на које Агенција издаје сагласност, оператори су извршили сљедеће измјене цјеновника фиксне телефоније:

- ВН Telecom је повећао цијену мјесечне претплате за МојаТВ Phone, МојаТВ Нет и МојаТВ Full пакет, у понуду увео услугу „Cloud Call Centre”, извршио унапређење услуге „Мој избор” и IP Centrex, те пакета Моја ТВ Нет 3 и Моја ТВ Full 3, у понуду увео додатне услуге за претплатнике МојаТВ Нет-Го и МојаТВ Full-Go услуге, те нови пакет BizPhone Plus. Такође су извршене измјене и допуне Референтне понуде за велепродају изнајмљених линија и Општих услова за пружање телекомуникационих услуга.
- Телеком Српске је извршио одређена унапређења у оквиру TOTAL GROUP услуге и IP Centrex услуге, те у понуду увео тарифну опцију „БиХ фиксне-остали“ и пакет интегрисаних услуга „ТВ+НЕТ:мини“. Такође, извршене су измјене и допуне Општих услова за пружање телекомуникационих услуга.
- ХТ је извршио одређена унапређења DUO Office пакета интегрисаних услуга, те увео у понуду нове услуге Custom Cloud Server, Firewall Business и Firewall Premium намијењене

пословним корисницима јавне фиксне мреже. Такође, извршене су измјене и допуне Општих услова за пружање телекомуникационих услуга.

У наставку су дати елементи развоја фиксне телефоније за период 2011 - 2020. са аспекта броја претплатника.

Табела 4. Број претплатничких линија фиксне телефонске мреже у БиХ (2011- 2020.)

Број фиксних директних телефонских линија у раду						
Телеком оператор /година	ВН Telecom	Телеком Српске	ХТ Мостар	Алтернативн и оператори	Укупно	Индекс
2011.	480.903	337.991	124.462	12.581	955.937	96,59
2012. ¹	458.721	322.581	121.888	26.263	929.453	97,23
2013.	423.429	308.270	114.785	45.138	891.622	95,93
2014.	379.214	295.680	108.864	65.458	849.216	95,24
2015.	326.738	276.876	103.881	78.260	785.755	92,52
2016.	317.686	263.171	101.132	102.234	784.223	99,81
2017.	290.308	245.350	98.463	125.230	759.351	96,83
2018.	267.222	235.281	98.271	140.021	740.807	97,56
2019.	259.302	226.726	97.701	144.593	728.322	98,31
2020.	246.154	217.407	97.208	146.149	706.918	97,06

Извор: Извјештаји ВН Telecom-а, Телекома Српске, ХТ Мостара и алтернативних оператора

У Табели 2. дат је укупан број фиксних телефонских линија који представља збир активних аналогних фиксних линија, ИСДН (дигитална мрежа интегрисаних услуга) канала, броја јавних телефонских говорница и VoIP (Voice over IP) претплата. Индекс раста (број фиксних директних

¹ Број активних фиксних телефонских линија за 2012. год. у Годишњем извјештају за 2012. год. разликује се од броја активних фиксних телефонских линија за 2012. год. у овом Годишњем извјештају. До разлике у броју је дошло услед корекција података које су достављали оператори након објављивања Годишњег извјештаја за 2012. год.

телефонских линија у раду за 2020. (број фиксних директних телефонских линија у раду за 2019.) у 2020. износи 97,06.

Слика 4. Кретање броја активних фиксних телефонских линија у БиХ (2011-2020.)

Као што је илустровано на Слици 4. број активних фиксних телефонских линија је у паду у односу на 2019. годину. Ниво пенетрације у фиксној телефонији на крају 2020. године износио је 20,02%. У 2015. години пенетрација се рачунала на основу процјене броја становника, док се од 2016. године користе подаци из пописа становништа 2013. (популација у БиХ 3.531.159).

Слика 5. Пенетрација фиксне телефоније у БиХ (2011- 2020.)

3.1.3. Мобилна комуникација

3.1.3.1.

Корисници дозвола за пружање GSM/УМТС/ЛТЕ услуга

У БиХ дјелују три лиценцирана мобилна оператора:

- ЈП ВН Telecom д.д. Сарајево (ВН Telecom);
- Телекомуникације РС а.д. Бања Лука (Телеком Српске) и • ЈП Хрватске телекомуникације д.д. Мостар (ХТ Мостар).

У складу са Одлуком о дозволама за коришћење радиофреквенцијског спектра за пружање услуга путем мобилних приступних система („Службени гласник БиХ“, број 23/19), Агенција је 8. 4. 2019. године додијелила мобилним операторима дозволе за коришћење радиофреквенцијског спектра за пружање услуга путем мобилних приступних система постојећим лиценцираним мобилним операторима. Даном издавања нових дозвола, престале су да важе дозволе за пружање GSM услуга, дозволе за коришћење фреквенција унутар фреквенцијског опсега ДЦС и дозволе за пружање мобилних услуга на универзалним мобилним телекомуникационим системима које су раније издате лиценцираним мобилним операторима.

3.1.3.2. Регистровани пружаоци мобилних телефонских услуга

За операторе пружаоце мобилних услуга (Service Provider – SP) постоји могућност дјеловања путем комерцијалних уговора са лиценцираним мобилним мрежним операторима (МНО), односно носиоцима Дозволе за коришћење радиофреквенцијског спектра за пружање услуга путем мобилних приступних система (ВН Telecom, ХТ Мостар, Телеком Српске).

Током 2020. године на мрежама три оператора мобилних мрежа: ВН Telecom д.д. Сарајево, М:тел а.д. Бања Лука и ХТ Мостар д.д. су се водили као регистровани пружаоци мобилних услуга по основу закључених комерцијалних уговора о приступу мрежи сљедећи оператори:

- Блицнет д.о.о. Бања Лука (престао са радом 31. 8. 2020);
- ЛОГОСОФТ д.о.о. Сарајево;
- Телрад Нет (престао са радом 1. 4. 2020);
- Елта Кабел (престао са радом 6. 7. 2020);
- ДАСТО СЕМТЕЛ д.о.о. Бијељина;
- НОВОТЕЛ д.о.о. Сарајево.

Први сервис провајдер који се појавио на тржишту мобилне телефоније је био ИЗИ мобил д.о.о. Сарајево, коме је Рјешење о регистрацији пружаоца мобилних услуга Агенција издала у мају 2012. ИЗИ мобил је радио као пружалац мобилних услуга путем мобилне мреже Телекома Српске. Почетком 2016. Агенцији је достављена обавијест, од овог оператора, о намјери престанка нуђења мобилних телекомуникационих услуга, због, како је наведено, тешке ситуације на тржишту којој доприносе дистрибутери, који својим активностима спречавају улазак нових понуђача. Слиједом најаве, ИЗИ мобил је престао са обављањем дјелатности пружаоца јавних мобилних телефонских услуга у новембру 2016. године. Преостале кориснике ИЗИ мобила преузео је Телеком Српске, у складу са обавезама из уговора.

Други оператор који се појавио на овом тржишту је био Блицнет д.о.о. Бања Лука, који је код Агенције регистрован у септембру 2013. године као пружалац мобилних услуга путем мобилне мреже ВН Telecom-а, а престао је са пружањем ових услуга у августу 2020. године. Трећи је Логософт д.о.о. Сарајево који је регистрован у јулу 2014. године, који је још увијек на листи активних пружалаца јавних мобилних телефонских услуга које пружа путем мобилне мреже Телекома Српске. Телрад Нет је регистрован у октобру 2014. године за пружање путем мобилне мреже ВН Telecom-а, а Рјешење о брисању са листе активних пружалаца јавних мобилних телекомуникационих услуга добио је у марту 2020. године. Елта-Кабел је Рјешење о регистрацији пружаоца мобилних услуга добио почетком 2015. године да своје услуге нуди путем мреже ХТ Мостар, а престао је са пружањем услуга у јулу 2020. године. Агенција је издала Рјешење о упису на листу активних пружалаца јавних мобилних телефонских услуга путем мреже ХТ Мостар, оператору Дасто Семтел у октобру 2017. године.

У 2020. године је као нови пружалац услуга регистровано друштво „Новотел д.о.о.“ Сарајево које је ради пружања мобилних телефонских услуга закључило Уговор о приступу мрежи сервис провајдера Мобилној мрежи "Мтел а.д." Бања Лука" Друштво: " Новотел д.о.о." Сарајево, уписано у регистар Општинског суда у Сарајево, под Матичним бројем субјекта 65-01-0935-18 са оснивачима друштва: Фирма ПРО ФУТУРО д.о.о. (100 % оснивачког удјела). Такође, као предуслов за покретање поступка регистрације, Агенција је крајем 2020. године издала сагласност на предуговор/Уговор о приступу сервис провајдера мобилној мрежи ЈП ХТ д.д. Мостар број УГ-5/20-36 од 30. 10. 2020. године, склопљеног са фирмом халоо д.о.о. Сарајево.

3.1.3.3. Развој услуга мобилне телефоније

У току 2020. ВН Telecom је извршио унапређење пакета Екстра С, Екстра М и Екстра НЕТ, Топтим услуге те Биз избор, редизајн опције за једнократни докуп мобилног интернета. Поред тога, у понуду је уведен нови пакет са комбинованим начином плаћања „TeenZ” намијењен физичким лицима до 18 година старости.

У 2020. Телеком Српске је увео у понуду тарифну опцију „Најдражи број“ за кориснике услуге „Допуна“, тарифне моделе „КОМБИНУЈ 5“ и „КОМБИНУЈ БИЗ 50“ са комбинованим начином плаћања те постпејд тарифне моделе Претплата:КДР“ и „Претплата:XS+. Такође, извршена су и одређена унапређења тарифног модела Претплата:С+ и Претплата:XXL+.

У току 2020. ХТ је извршио унапређења понуде SIMOnly понуде, увео у понуду нове комбинације под називом МИНИ, ЗВОНИ, ГИГО, ЗУБА и ФАЦА које могу активирати корисници !хеј тарифе !хеј Слагалица, те нове haloo опција Комплет пакета.

Број мобилних претплатника на дан 31. 12.2020. је био 3.509.674 и биљежи пад у односу на 2019. Овај број претплатника је добијен у складу са јединственом дефиницијом активног препејд и постпејд претплатника за све СМП операторе у мобилној телефонији, која је усклађена са нормама Европске комисије и ИТУ. Број препејд претплатника је и даље вишеструко већи у односу на број постпејд претплатника (Слика 3).

Слика 6. Број претплатника мобилне телефоније (2008-2020.)

Ниво пенетрације (број мобилних претплатника на 100 становника) мобилне телефоније на крају 2020. је износио 99,39%.

Дијаграм на Слици 4. приказује пенетрацију мобилне телефоније у временској серији од 2009. до 2020. У 2015. пенетрација се рачунала на основу процјене броја становника, док се од 2016. користи податак из пописа становништа 2013. (популација у БиХ 3.531.159).

Слика 7. Број претплатника мобилне телефоније на 100 становника (2009-2020.)

Табела 5. Инсталирани капацитети и број претплатника лиценцираних мобилних оператора (2014.-2020. година)

Телеком оператор	ВН Telecom	Телеком Српске	ХТ Мостар	Изи мобил	Блиц нет	Лого сфт	Телрад	Елта Кабел	Дасто Семтел	укупно
2014	нумерац ијски простор	3.000.000	2.200.000	1.650.000						6.850.000
	постпејд	237.359	283.838	175.402		1.753				698.352
	препејд	1.401.855	1.098.500	284.605	7.876					2.792.836
	укупно претпл.	1.639.214	1.382.338	460.007	7.876	1.753				3.491.188
2015	нум. простор	3.000.000	2.300.000	1.650.000						6.950.000
	постпејд	257.135	322.853	184.806		2.505	717	768		768.784
	препејд	1.288.608	1.079.849	295.096	11.183					2.674.736
	укупно претпл.	1.545.743	1.402.702	479.902	11.183	2.505	717	768		3.443.520

Телеком оператор	ВН Telecom	Телеком Српске	ХТ Мостар	Изи мобил	Блиц нет	Лого сфт	Телрад	Елта Кабел	Дасто Семтел	укупно
------------------	------------	----------------	-----------	-----------	----------	----------	--------	------------	--------------	--------

20 16	нум. простор	3.000.000	2.200.000	1.650.000							6.850.000
	постпејд	271.851	345.548	195.706		2.561	1.139	955	925		818.685
	препејд	1.323.308	958.328	299.647	4.075						2.585.358
	укупно претпл.	1.595.159	1.303.876	495.353	4.075	2.561	1.139	955	925		3.404.043
20 17	нум. простор	3.000.000	2.200.000	1.650.000							6.850.000
	постпејд	291.847	391.965	207.179		2.633	1.004	975	1.137		896.740
	препејд	1.309.615	940.514	293.216							2.543.345
	укупно претпл.	1.601.462	1.332.479	500.395		2.633	1.004	975	1.137		3.440.085
20 18	нум. простор	3.000.000	2.200.000	1.650.000							6.850.000
	постпејд	315.927	379.064	212.638		3.041	919	917	512		2.548.040
	препејд	1.310.073	942.563	295.404							913.018
	укупно претпл.	1.626.000	1.321.627	508.042		3.041	919	917	512		3.461.058
20 19	нум. простор	3.000.000	2.200.000	1.650.000							6.850.000
	постпејд	345.383	395.696	224.491		2.263	1.192	129	424		969.578
	препејд	1.290.640	959.526	535.777							2.785.943
	укупно претпл.	1.636.023	1.355.222	760.268		2.263	1.192	129	424		3.755.521
20 20	нум. простор	3.000.000	2.200.000	1.650.000							6.850.000

	постпејд	384.484	408.846	231.890			1.322			106	1.026.648
	препејд	1.142.475	857.328	483.223							2.483.026
	Телеком оператор	ВН Telecom	Телеком Српске	ХТ Мостар	Изи мобил	Блиц нет	Лого сфт	Телрад	Елта Кабел	Дасто Семтел	укупно
	укупно претпл.	1.526.959	1.266.174	715.113			1.322			106	3.509.674

Телеком оператор	ВН Telecom	Телеком Српске	ХТ Мостар	Изи мобил	Блиц нет	Лог осфт	Тел рад	Елта Кабел	Дасто Семтел	БиХ
20 14	нум. простор	3.000.000	2.200.000	1.650.000						6.850.000
	постпејд	237.359	283.838	175.402		1.753				698.352
	препејд	1.401.855	1.098.500	284.605	7.876					2.792.836
	укупно претпл.	1.639.214	1.382.338	460.007	7.876	1.753				3.491.188
20 15	нум. простор	3.000.000	2.300.000	1.650.000						6.950.000
	постпејд	257.135	322.853	184.806		2.505	717	768		768.784
	препејд	1.288.608	1.079.849	295.096	11.183					2.674.736
	укупно претпл.	1.545.743	1.402.702	479.902	11.183	2.505	717	768		3.443.520
20 16	нум. простор	3.000.000	2.200.000	1.650.000						6.850.000
	постпејд	271.851	345.548	195.706		2.561	1.139	955	925	818.685
	препејд	1.323.308	958.328	299.647	4.075					2.585.358
	укупно претпл.	1.595.159	1.303.876	495.353	4.075	2.561	1.139	955	925	3.404.043
20 17	нум. простор	3.000.000	2.200.000	1.650.000						6.850.000
	постпејд	291.847	391.965	207.179		2.633	1.004	975	1.137	896.740
	препејд	1.309.615	940.514	293.216						2.543.345
	укупно претпл.	1.601.462	1.332.479	500.395		2.633	1.004	975	1.137	3.440.085
20 18	нум. простор	3.000.000	2.200.000	1.650.000						6.850.000
	постпејд	315.927	379.064	212.638		3.041	919	917	512	2.548.040
	препејд	1.310.073	942.563	295.404						913.018
	укупно претпл.	1.626.000	1.321.627	508.042		3.041	919	917	512	3.461.058

	нум. простор	3.000.000	2.200.000	1.650.000							6.850.000
20	постпејд	345.383	395.696	224.491		2.263	1.192	129	424		969.578
19	препејд	1.290.640	959.526	535.777							2.785.943
	укупно претпл.	1.636.023	1.355.222	760.268		2.263	1.192	129	424		3.755.521
	нум. простор	3.000.000	2.200.000	1.650.000							6.850.000
20	постпејд	384.484	408.846	231.890			1.322			106	1.026.648
20	препејд	1.142.475	857.328	483.223							2.483.026
	укупно претпл.	1.526.959	1.266.174	715.113			1.322			106	3.509.674

Извор: Извјештаји ВН Telecom, Телеком Српске, ХТ Мостар, Блицнет, Логософт, Телрад и ЕЛТА-КАБЕЛ

3.1.3.4. Развој УМТС/ЛТЕ мрежа

Током 2020., као и претходних година, три мобилна оператора, ВН Telecom, Телеком Српске и ХТ Мостар, у складу са обавезама прописаним Дозволом за коришћење радиофреквенцијског спектра за пружање услуга путем мобилних приступних система, наставили су активности на развоју широкопојасних мобилних мрежа.

Мобилни оператори су доставили своје извјештаје о развоју УМТС/ЛТЕ мрежа и услуга за период 1. 7. 2020. до 31. 12. 2020., односно за друго полугодиште 2020. ВН Telecom и Мтел су доставили и основне податке за ЛТЕ мрежу, док ХТ Мостар није.

- ВН Telecom

Укупан број инсталираних УМТС базних станица на крају 2020. ВН Telecom-а је 923, док је инсталирано 632 ЛТЕ базних станица. У односу на 897 УМТС и 600 ЛТЕ базних станица на крају 2019., то представља повећање, што значи да се мрежа стално надограђује.

На крају 2020., ВН Telecom је имао 1.480.139 корисника 3G мобилне телефоније, што представља смањење у односу на укупан број корисника од 1.624.528 на крају 2019. Под 3G корисницима се подразумевају сви корисници који имају 3G мобилне телефоне, јер имају могућност коришћења 3G услуга.

¹Покривање путних праваца на крају 2020. је у износу од 33,2% за у УМТС мрежи, а 42% у ЛТЕ мрежи, што чини укупно широкопојасно покривање путних праваца од 72,2 %

¹ Према коригованим подацима које је БХ Телеком накнадно доставио, широкопојасно покривање путних комуникација је износило 75,8 %. Ово покривање представља комбиновано покривање и добије се као збир ЛТЕ покривања и УМТС покривања тамо гдје нема ЛТЕ сигнала. При томе, УМТС сигналом су покривене и путне комуникације гдје постоји ЛТЕ сигнал. Гледано одвојено – покривање путних праваца мобилне мреже БХ Телекома на крају 2020. године износило

Покривеност територије БиХ УМТС мрежом на крају 2020. износила је 64,17%, а ЛТЕ мрежом 27,97%, што чини укупно широкопојасно покривање територије БиХ од 64,48 %. Покривеност становништва БиХ УМТС/ЛТЕ мрежом није дата у извјештају. Нове услуге нису уведене у посматраном периоду.

- Телеком Српске

Укупан број инсталираних 3G базних станица Телекома Српске на крају 2019. износио је 1569.

На крају 2020. покривеност мрежом путних праваца код Телекома Српске је износила 90,56%., док је почетком 2020. та врједност била 80,36%, што представља пораст од 10%.

Покривање становништва УМТС мрежом на дан 1. 1. 2020. износи 96,71%, што у односу на 88% на крају 2019. износи пораст од скоро 9%. Искоришћеност капацитета износи 74,15%, што је пораст у односу на 69,63% у претходно посматраном периоду. Покривање путева ЛТЕ мреже на дан 1. 1. 2021. износи 64,37%, док је 1. 1. 2020. покривање путева износило 27,48%, што представља велики пораст од скоро 40%.

Покривање становништва ЛТЕ мрежом на дан 1. 1. 2021. износи 81,07%, док је на дан 1. 1. 2020. оно износило 43,50%, што је такође велики пораст у односу на претходну годину. Укупни број претплатника мобилних услуга Телекома Српске износи 1.483.074, и он стално расте, што представља пораст у односу на 1.392.659 на крају 2019. године. Искоришћеност капацитета је 74,15, у односу на 69,63% колико је износила на крају 2019. године, што представља логичан пораст с обзиром на пораст броја корисника.

- ХТ Мостар

ХТ Мостар је на крају 2020. године остварио покривеност становништва БиХ од 92,17 %, а покривеност становништва на крају 2019. године била је 89,10%, што значи да се десио благи пораст покривености. УМТС мрежом је на дан 31. 12. 2020. покривено 2.344 km, што представља 63,9% покривености, док је на исти дан 2019. год. било покривено 2.163 km путних праваца. То значи да је покривеност путева порасла за 5% у протеклих годину дана.

Процент покривености становништва УМТС мрежом је на дан 31. 12. 2020. год. 92,17%, у односу на 89,10% на крају 2019. год. Укупни капацитет инсталираних 3G базних станица износио је 434.330 на дан 31.12.2020., а на крају 2019. год. он је износио 414.160. ХТ Мостар је на крају 2020. имао 926 инсталираних 3G базних станица, док је на крају 2019. год. имао 883 базне станице.

3.1.4. Јавне електронске комуникационе мреже

Оператори јавних електронских комуникационих мрежа сусрели су се у 2020. год. са значајним проблемима у развоју нових мрежа. Ови проблеми највише су изражени по питању изградње и ширења мрежа и односе се на спорост локалних органа власти, као у случају оператора Telemach

је 68, 65 % за УМТС мрежу и 42, 5 % за ЛТЕ мрежу. (Унесено 21.06.2021. године).

д.о.о. Сарајево, овај оператор је у извјештају за 2019. годину пријавио проблеме који су трајали и у моменту подношења извјештаја, дакле у 2020. години:

Табела 6: Преглед проблема пријављених од стране Teletach-а за 2020.

Период трајања проблема	Опис проблема	Да ли је, и како отклоњен проблем
51 мјесец	Источна Илица	Прибављене све сагласности, оператор је само чекао на издавање дозволе, али се надлежни орган више није оглашавао.
36 мјесеци	Издавање урбанистичке дозволе од стране Општине Нови Град за приласке новоизграђеном објекту "Меандар"	Затражено је право служности од стране Службе за урбанизам Општине Нови Град ради издавања дозволе за грађење.
36 мјесеци	Добијање права служности као услова за Грађевинску дозволу за пројекат "Алипашин Мост"	Предмет враћен на надлежни суд у Сарајеву
34 мјесеца	Ново Сарајево - Центар	Оператор мора да сачека усвајање регулационог плана од стране Општине
Период трајања проблема	Опис проблема	Да ли је, и како отклоњен проблем
30 мјесеци	Крешево, шире подручје - захтјев за одобрење за грађење	Оператор не може добити сагласност Дирекције за цесте СБК - Бусовача, јер ЕД (електродистрибуција) нема сагласност за све стубове у путном појасу по којима се пружа мрежа оператора
23 мјесеца	Коњиц - Иван Седло, легализација мреже изграђене без одобрења за грађење	Оператор чека на сагласност Жељезница ФБиХ
23 мјесеца	Коњиц – Рибићи, легализација мреже изграђене без одобрења за грађење	Чека се сагласност ЕД (електродистрибуције)
15 мјесеци	Нови Град - Аеродромско насеље, прибављање права служности ради добијања одобрења за грађење	Оператор наводи да се предмет налази на рјешавању на надлежном Општинском суду

више година	Оператор наводи да је један од значајнијих проблема приступ јавној мобилној телефонској мрежи. Сматра да је значај мобилне телефоније у пословању телеком сектора видљив кроз динамички приступ анализе тржишта јер је мобилна услуга будућност дистрибуције свих телеком сервиса, а иста није једнако доступна свим операторима. Сматра да то подржава чињеница да је тржиште мобилне телефоније затворено и “у рукама три службена оператора” (ВН Telecom, Телекома Српске и ХТ Мостар). Сходно наведеном оператор сматра да нема либерализације, нити је допуштено издавање нових мобилних лиценци другим операторима. Такође сматра да, како их назива “службени оператори” користе унакрсно субвенционисање у својим пакетима фиксних услуга, укључивањем и бесплатних мобилних минута, што додатно утиче на равноправно и фер тржишно такмичење. Сматра да је то само дио препрека које су створене неравноправним приступом јавној мобилној телефонској мрежи.	неријешено
више година	Оператор сматра да географска заступљеност приступне мрежне инфраструктуре ВН Telecoma, Телекома Српске и ХТ Мостара, указује на неравноправну мрежну покривеност службених оператора у односу на приватне, што такође утјече на трошкове пословања који су већи за приватне алтернативне операторе. Истиче да још није усвојена регулатива за "ЕУ Тржиште 4 и 5" која утврђује могућност коришћења постојеће инфраструктуре од стране трећих лица.	неријешено

3.1.5. Услуга приступа интернету

3.1.5.1. Корисници дозвола за обављање дјелатности даваоца приступа интернету

У Табели 7. је приказан број корисника Дозволе за обављање дјелатности пружалаца приступа интернету (ИСП) у периоду 2011-2020.

Табела 7: Број ИСП дозвола у БиХ (2011-2020.)

Година	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Број ИСП оператора	80	75	69	70	70	71	70	67	65	60

У 2020. од стране МУП РС постављено је питање могућности налагања приступа подацима о обављеној услузи веб-хостинга на територији ФБиХ, а у вези са предметом који се односио на почињење кривичног дјела са међународним аспектом. Став Агенције по овом упиту се заснивао на члану 3. тачка х) Закона о електронском правном и пословном промету (“Службени гласник БиХ”, бр. 88/07) из којег произлази да услуга веб-хостинга представља услугу информационог друштва, а не јавну комуникациону услугу која се обавља по одредбама Закона о комуникацијама. Како према члану 14. став (1) Закона о електронском правном и пословном

промету, за предузимање и пружање услуга даваоцу тих услуга није потребна посебна службена дозвола, сагласност, одобрење или концесија, или задовољавање других захтјева „једнаког правног дјеловања“, не ради се о услузи за коју Агенција издаје дозволу, нити је прописима Агенције уређен начин обављања услуге веб-хостинга као услуге информационог друштва.

Агенција је сматрала да веб-хостинг, као посебна врста интернет услуга, представља трговачку услугу ”Продаја на даљину” из члана 47. Закона о унутрашњој трговини Федерације БиХ ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 40/2010 и 79/2017), из разлога што привредно друштво које обавља ову врсту услуге исту нуди путем средстава за комуникацију на даљину (интернет). Због тога, Интернет сервис провајдер (ИСП) који само обезбјеђује приступ интернету ради повезивања веб-сервера на којем се врши хостинг са корисницима, не може бити одговоран за садржај телекомуникације, као ни чување података на веб-серверу.

Међутим, ово питање наглашава потребу уређења свих аспеката интернет услуга, а не само давања приступа интернету, а посебно са становишта законитог пресретања и омогућавања приступа задржаним подацима, те би се морали прописати услови за рад друштава која пружају веб-хостинг услуге у БиХ како не бисмо постали оаза криминалних активности у Европи.

Агенција је скренула пажњу МУП РС да је чланом 2. став 3) тачка б) Закона о унутрашњој трговини Федерације БиХ ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 40/2010 и 79/2017) прописано да се одредбе тог закона, којима се уређују права, обавезе и санкције за трговца, одговарајуће примјењују и на: б) правна и физичка лица регистрована за обављање дјелатности производње и пружања услуга када своје производе и услуге продају на тржишту, те да је у члану 25. став 4) Закона о унутрашњој трговини Федерације БиХ прописано да је “Трговац на мало дужан у сваком продајном објекту или у сваком одјелу продајног објекта, као и на продајном мјесту изван продавнице држати и ажурно водити трговачку књигу на мало са подацима о набавци и продаји робе која је предмет трговине и обезбиједити увид у документацију на основу које се води евиденција. Према томе, и друштво које продаје веб-хостинг услуге у БиХ, без обзира на неуређеност предметне области, мора знати коме је продавало своје услуге.

Због конвергенције телекомуникационих услуга и тежње да се све услуге пружају на истој, пакетно оријентисаној платформи (интернету), те све нејасније разлике између телекомуникационе услуге, и услуга путем телекомуникација, у наредном периоду се мора начинити јаснија дистинкција између ова два појма.

3.1.5.2. Развој тржишта услуга приступа интернету

У Табели 8. је дат број корисника интернета у периоду 2011-2020. Број корисника интернета је процијењен на основу броја претплатника који су доставили интернет сервис провајдери (ИСП).

Табела 8: Број корисника интернета у БиХ (2011-2020.)

Година	Број корисника интернета	Индекс	Година	Број корисника интернета	Индекс
2011.	2.113.100	105,66	2016.	2.909.236	104,57
2012.	2.174.250	102,89	2017.	3.064.072	105,32
2013.	2.188.429	100,65	2018.	3.195.294	104,28

2014. ¹	2.648.176	121,01
2015.	2.782.107	105,06

2019.	3.330.502	104,23
2020.	3.336.591	100,18

Забилежен је незнатан раст броја корисника интернета у 2020. у односу на 2019. са индексом раста 100,18.

Илустрација 1 пенетрација интернет корисника 2011-2020.

По врсти приступа интернету, у БиХ у употреби су дијал-ап приступ (путем аналогног модема и ИСДН) са 351 претплатником, те широкопојасни приступ (*енг. broadband*) са 755.492 претплатника на дан 31.12.2020. Пенетрација широкопојасних претплатника у односу на податак из пописа становништва 2013. (популација 3.531.159) износи 21,39%. У структури широкопојасних прикључака и даље предњачи АДСЛ приступ са 54,51% укупног броја широкопојасних прикључака, уз пораст кабловског и ФТТх приступа интернету у односу на претходну годину, а пад корисника FWA.

Табела 9: Интернет претплатници по врстама приступа за период 2011-2020.

Година	Дијал-ап	FWA	Кабал	АДСЛ	Изнајм. линије	ФТТХ	Остал о	Укупно
2011.	85.046	65.733	114.849	248.006	1.374	27 8	10	515.296
2012.	84.314	62.621	127.424	277.295	1.389	315	353	553.711
2013.	3.219	65.164	153.544	294.505	1.435	297	498	518.662
2014. ²	2.304	61.367	181.753	360.772	1.318	374	348	608.236
2015.	1.739	59.326	200.972	372.767	1.254	428	240	636.726

¹ Број корисника интернета за 2014. у Годишњем извјештају за 2014. разликује се од броја корисника интернета за 2014. у овом Годишњем извјештају. До разлике у броју је дошло усљед корекција података које су достављали оператори након објављивања Годишњег извјештаја за 2014.

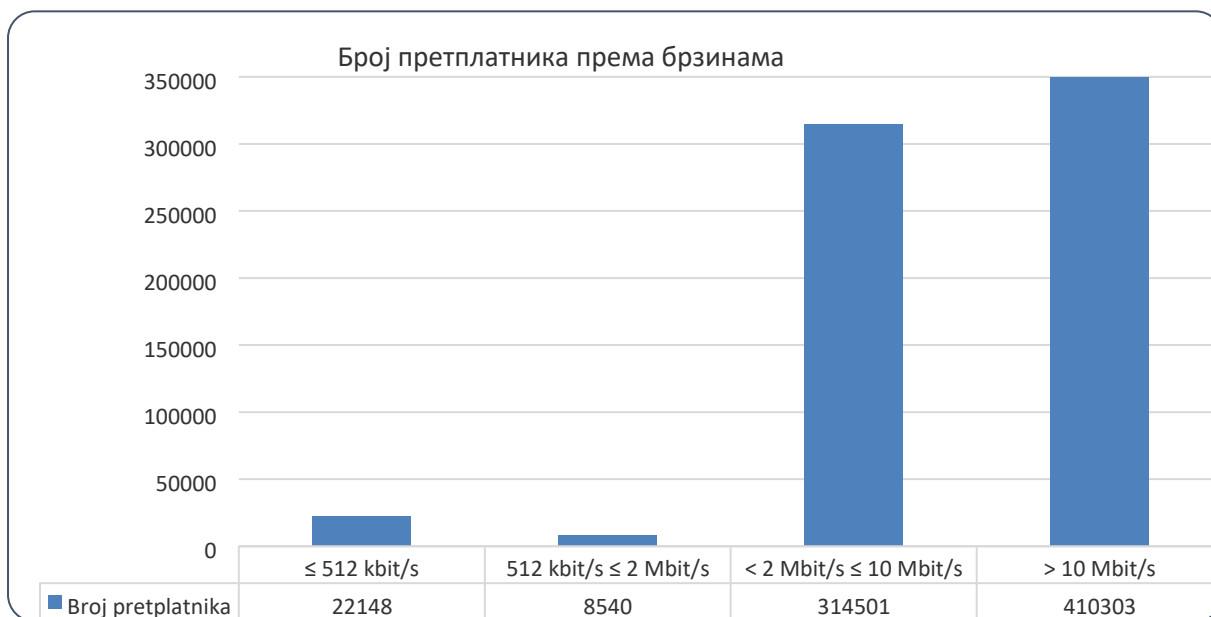
² Број корисника интернета за 2014. годину у Годишњем извјештају за 2014. годину разликује се од броја корисника интернета за 2014. годину у овом Годишњем извјештају. До разлике у броју је дошло усљед корекција података које су достављали оператори након објављивања Годишњег извјештаја за 2014. годину.

2016.	1.447	61.019	213.640	385.316	1.233	960	170	663.775
2017.	231	65.335	234.006	398.136	1.144	1.363	363	700.578
2018.	319	47.367	244.728	404.795	1.031	17.511	934	716.685
2019.	384	60.936	239.551	413.902	980	30.231	287	745.887
2020.	351	47.501	249.575	411.850	1.686	44.540	340	755.843

У 2020. је евидентан пад броја АДСЛ претплатника, тако да се њихов број, у односу на претходну годину, смањило за 0,5% као и пад фиксних бежичних прикључака од 22,05% док је забиљежен раст кабловског приступа интернету за 4,18% и ФТТХ за 47.33%

Кад је ријеч о брзини приступа, највише претплатника приступа интернету брзином већим од 10 Mbit/s.

Слика 9: Број претплатника према брзини приступа за 2020.

3.1.5.3. Развој услуга широкопојасног приступа

БиХ још увијек нема развијену стратегију широкопојасног приступа. Због ове чињенице, развој мрежа намијењених за приступ услугама интернета великих брзина у фиксној, мобилној и

сателитској мрежи заснива се, већином, на предузетности самих оператора. Посебан проблем чине неуједначени услови за успостављање мрежа нових генерација. Из неких примјера проблема са којима се сусрећу оператори код изградње својих мрежа, а који су споменути у овом извјештају, види се да још увијек не постоји свијест о значају широкопојасног приступа за цјелокупно друштво и економију. Отежано добијање сагласности за градњу телекомуникационих мрежа, неуједначени стандарди градње и пројектовања, немогућност дијелења инфраструктуре, капацитета и недостатак било каквих олакшица значајно успоравају замјену застарјелих и успостављање нових мрежа великих брзина.

Посебан фактор представља и изузетно брзо успостављање орбиталне 5G мреже, која ће у одређеном тренутку представљати озбиљну конкуренцију земаљски базираним сервисима, а посебно јер таква мрежа нема географских препрека за доступност услуге. У овом моменту већ постоје упити међународних оператора сателитске 5G мреже о могућности пружања услуга на подручју БиХ. О овом питању не постоје озбиљне студије, нити је познато какав ће утицај имати орбитална 5G мрежа на економско пословање оператора у БиХ. Може се претпоставити да ће се први ефекти осјетити на М2М услугама, паметним возилима и комуникацији са хитним службама, а засигурно и на приступу интернету, па самим тим и свим сервисима расположивим на њему, укључујући говорне услуге, пренос података и мултимедијских садржаја.

Из свега наведеног се види да је потреба стратешког одређења према новим широкопојасним услугама актуелна, те да Агенција не може сама дати одговоре на оваква питања

3.1.6. Нумерација

Регулаторни оквир за нумеричке капацитете који се користи за телефонске услуге у БиХ одређен је Правилком 38/2008 План бројева за телефонске услуге у БиХ („Службени гласник БиХ”, број: 105/08, 95/11, 76/16 и 81/19) и Правилком 39/2008 Управљање планом бројева за телефонске услуге у БиХ („Службени гласник БиХ”, број: 105/08, 95/11, 47/12 и 76/16).

3.1.6.1. Лиценцирање нумерације

У периоду од 1.1. до 31.12.2020. године су урађени послови који су везани за управљање, коришћење и праћење примјене телефонских бројева и сигнализационих кодова у БиХ и услугу преносивости телефонских бројева, и то:

- Издата су 154 различита управна акта по захтјевима правних лица за додјелу блокова телефонских бројева, појединачних телефонских бројева и сигнализационих кодова у поступцима који се односе на издавања, укидања и продужавања дозвола и предметима у вези с коришћењем наведених нумеричких капацитета.
- Правним лицима везаним за коришћење нумеричких капацитета издато је 76 аката који се односе на праћење и примјену додијелених нумеричких капацитета и услугу преносивости телефонских бројева.

3.1.6.2. Преносивост телефонских бројева

Регулаторни оквир за услугу преносивости телефонских бројева у БиХ одређен је Правилком 62/2012 о преносивости телефонских бројева („Службени гласник БиХ”, број: 47/12, 39/13 и 94/15).

Према подацима добијеним од Управитеља централне административне базе података пренесених бројева (Управитељ ЦАДБ), у периоду од 1.1. до 31. 12. 2020. године, укупан број пренесених телефонских бројева у телефонској мрежи БиХ је био 19.147, и то:

- у фиксној телефонској мрежи 5178, што је за 20,72% мање у односу на 2019.г.
- у мобилној телефонској мрежи 13104, што је за 3,87% више у односу на 2019.г.

Укупан број пренесених телефонских бројева од успостављања услуге преносивости телефонских бројева до 31. 12. 2020. г. је:

- у фиксној телефонској мрежи 93.499, • у мобилној телефонској мрежи 90.744.

Процент пренесених телефонских бројева у односу на укупан број корисника телефонских услуга по телефонским мрежама у БиХ износи:

- у фиксној телефонској мрежи 13,24 %, што је за 1,10 % више у односу на 2019. г.
- у мобилној телефонској мрежи 2,58% што је за 0,51% више у односу на 2019. г.

У циљу усклађивања накнада, које оператори плаћају Управитељу ЦАДБ за коришћење услуга базе пренесених бројева, са количином услуга коју оператори добију, у примјену је стављен нови модел плаћања према којем се накнаде обрачунавају сразмјерно броју пренесених телефонских бројева у мрежу сваког од оператора, за разлику од модела који је био у примјени, а базирао се на коефицијентима у вези са статусом оператора на тржишту телефонских услуга.

3.1.7. Интерконекција

У току 2020., Агенција је наставила своје редовне активности у области интерконекције које се односе на праћење стања интерконекционих односа, посредовање у споровима између оператора и извјештавање по различитим питањима из ове области.

Сви оператори који дјелују на тржишту немају обавезу израде РИП документа, већ само они којима је та обавеза додијељена на основу резултата анализе релевантних тржишта. Референтне интерконекционе понуде за повезивање на фиксну мрежу тренутно има следећих десет оператора: Блицнет д.о.о. Бања Лука (Блицнет), Елта-Кабел д.о.о. Добој (Елта-Кабел), ЕuroproNET Bosnia д.о.о. Сарајево (Еуропронет), Логософт д.о.о. Сарајево (Сарајево), М&Н Company д.о.о. Сарајево (М&Н Company), Telemach д.о.о. Сарајево (Telemach), Телрад Нет д.о.о. Бијељина (Телрад Нет), ВН Telecom д.д. Сарајево (ВН Telecom), ЈП Хрватске телекомуникације д.д. Мостар (ХТ Мостар) и Мтел а.д. Бања Лука (Мтел).

Област интерконекције се стално унапређује, како измјенама велепродајних цијена појединих интерконекционих услуга, тако и свих других детаља РИП докумената. Током 2020. завршен је процес укључивања ИП интерконекције у РИП документе свих 10 оператора, што је последица процеса транзиције мрежа оператора са класичних ПСТН технологија на мреже нове генерације.

Слиједи преглед интерконекционих уговора закључених на основу РИП докумената ВН Telecoma, ХТ Мостара и Мтела, РИП докумената алтернативних оператора и РИПмоб докумената ВН Telecoma, ХТ Мостара и Мтела.

Табела 10: Листа интерконекционих уговора

Традиционални оператор	Алтернативни оператор	Укупан број уговора
ВН Telecom	Akt.online д.о.о. Сарајево	10
Традиционални оператор	Алтернативни оператор	Укупан број уговора

	Блицнет д.о.о. Бања Лука Елта-Кабел д.о.о. Добој EuroproNET Bosnia д.о.о. Сарајево Логософт д.о.о. Сарајево „М&Н Company“ д.о.о. Сарајево Софтнет д.о.о. Сарајево Теледигитал д.о.о. Сарајево Telemach д.о.о. Сарајево Телрад Нет д.о.о. Бијељина	
Телеком Српске	Akt.online д.о.о. Сарајево Блицнет д.о.о. Бања Лука Елта-Кабел д.о.о. Добој EuroproNET Bosnia д.о.о. Сарајево Логософт д.о.о. Сарајево Теледигитал д.о.о. Сарајево Telemach д.о.о. Сарајево Телрад Нет д.о.о. Бијељина	8
ХТ Мостар	Akt.online д.о.о. Сарајево Блицнет д.о.о. Бања Лука Елта-Кабел д.о.о. Добој EuroproNET Bosnia д.о.о. Сарајево Логософт д.о.о. Сарајево Telemach д.о.о. Сарајево	6
Интерконекциони уговори склопљени на основу РИП докумената алтернативних оператора		
Алтернативни оператор	Традиционални оператор	Укупан број уговора
Телрад Нет	Телеком Српске ВН Telecom	2
Блицнет	Телеком Српске	1
Интерконекциони уговори склопљени на основу РИПмоб докумената традиционалних оператора		
Традиционални оператор	Алтернативни оператор	Укупан број уговора
ВН Telecom	Telemach	1
Телеком Српске	Блицнет	1

3.1.8. Анализа тржишта

Правни оквир за анализу тржишта електронских комуникација у БиХ представљају: Закон о комуникацијама БиХ („Службени гласник БиХ”, број: 31/03, 75/06, 32/10 и 98/12), Одлука о политици сектора електронских комуникација БиХ за период 2017.-2021. година („Службени гласник БиХ”, број: 46 од 23. 6. 2017. године), те Правило 54/2011 о анализи тржишта електронских комуникација („Службени гласник БиХ”, број: 85/11). У складу са правним оквиром, Агенција проводи анализе релевантних тржишта која подлијежу претходној (*ex ante*) регулацији и на основу тога доноси одговарајуће одлуке и мјере.

Током 2020. имплементирани су прве двије фазе пројекта Анализа тржишта електронских комуникација према методологији ЕУ, који се проводи у сарадњи са консултантском кућом

Вафер. Главни циљ пројекта анализе тржишта електронских комуникација према методологији ЕУ (Пројекат) је провођење анализа релевантних тржишта која до сада нису анализирана, а која су утврђена Правилком 54/2011:

- Тржиште приступа јавној телефонској мрежи на фиксној локацији за физичка и правна лица - малопродајни ниво;
- Тржиште позива који потичу из јавне телефонске мреже (генерисање позива) и који се пружају на фиксној локацији - велепродајни ниво;
- Тржиште приступа инфраструктури мреже на нивоу велепродаје (укључујући заједнички или потпуно развезани приступ на утврђеној локацији) - велепродајни ниво;
- Тржиште широкопојасног приступа -велепродајни ниво;
- Терминални или закључни сегменти изнајмљених линија, без обзира на технологију коришћену да се обезбиједи закупљени или додијељени капацитет - велепродајни ниво.

Поред анализа наведених релевантних тржишта, која су на Листи, Пројектом је, такође, предвиђено урадити анализе три релевантна тржишта, која нису утврђена Правилком 54/2011, за која је прво потребно провести Три критеријума тест:

- Тржиште дистрибуције аудиовизуелних медијских услуга и медијских услуга радија – малопродајни ниво;
- Тржиште широкопојасног приступа интернету - малопродајни ниво;
- Велепродајно тржиште приступа и започињања (оригинације) позива у јавним мобилним телефонским мрежама.

У склопу прве фазе пројекта, у децембру 2019. је финализиран упитник и појмовник са упутством за попуњавање за свих осам релевантних тржишта, који су достављени операторима на попуњавање. Агенција је у склопу друге фазе пројекта у јануару и фебруару 2020. прикупила и верификовала податке од 64 оператора. Верификовани подаци су достављени Ваферу, који их је обрадио и Агенцији доставио приједлоге анализа за пет тржишта (ЈЛУ, bitstream, закључни сегменти изнајмљених водова - велепродаја, широкопојасни приступ интернету – малопродаја, дистрибуција аудиовизуелних медијских услуга и медијских услуга радија - малопродаја). Агенција је 10. 6. 2020. објавила јавне консултације за пет тржишта у трајању од 45 дана. На молбу оператора, Агенција је продужила рок за наведених пет тржишта за додатних 45 дана, до 7. 9. 2020. године.

Почетком августа 2020. године, Вафер и Агенција су усагласили приједлоге анализа/Три критеријума теста за преостала три тржишта (Тржиште приступа и оригинације позива из мобилних јавних комуникационих мрежа; Тржиште приступа јавној телефонској мрежи на фиксној локацији за физичка и правна лица - малопродајни ниво; Тржиште позива који потичу из јавне телефонске мреже /генерисање позива/ и који се пружају на фиксној локацији - велепродајни ниво). Агенција је 1. 9.2020. године објавила јавне консултације за преостала три тржишта са роком до 19. 10. 2020. године. На захтјев оператора, Агенција је продужила јавне консултације за три тржишта до 18.12.2020. године. Обрада коментара и доношење финалних анализа тржишта услиједиће у првој половини 2021. године.

3.1.9. Регулација малопродајних цијена

3.1.9.1. Имплементација Споразума о ромингу

У склопу наставка активности на примјени Споразума о снижавању цијена роминг услуга у регији Западног Балкана (WB6: Србија, БиХ, Црна Гора, Сјеверна Македонија, Албанија, Косово), имплементирана је друга фаза снижења цијена са 1. 7. 2020. године.

Агенција је на основу Одлуке о цијенама услуга роминга у јавним мобилним комуникационим мрежама од 20.6.2019., а у складу са Споразумом, дала сагласност операторима да до примјене правила РЈАХ „роминг као код куће“, која је предвиђена за 30. 6. 2021., задрже постојећи модел јединствене домаће малопродајне цијене услуга роминга, на коју се додају накнаде за роминг из Одлуке. У склопу усаглашавања, договорено је додатно значајно смањење цијена услуге преноса података у ромингу у регији WB6, мада су и са таквим усаглашеним снижењем цијене услуге преноса података коју наплаћују оператори из БиХ значајно више у односу на операторе из земаља регије WB4 (WB4: Србија, БиХ, Црна Гора, Сјеверна Македонија).

У периоду од 1. 7. 2020. до 30. 6. 2021. мобилни оператори примјењују следеће просјечне малопродајне цијене услуга роаминга (без ПДВ-а):

- одлазни позиви: 0,27 КМ/мин ВН Telecom, Телеком Српске и ХТ Еронет;
- долазни позиви 0,05 КМ/мин ВН Telecom; 0,05 КМ/мин Телеком Српске и 0,08 КМ/мин ХТ Еронет;
- СМС 0,10 КМ/СМС ВН Telecom, 0,11 КМ/СМС Телеком Српске, 0,11 КМ/СМС ХТ Еронет.

Просјечна малопродајна јединична цијена за услугу мобилног интернета за све кориснике у периоду од 1. 7. 2020. до 30. 6. 2021. године износи 0,11 КМ/МБ (јединична цијена 0,08 КМ/МБ, плус додатна накнада 0,0293 КМ/МБ).

Агенција је током 2020. започела активности на имплементацији чланова 5. и 6. Споразума којим је дефинисана обавеза доношења аката потребних за примјену правила „политике праведног коришћења“ и услова транспарентности. У ту сврху, израђени су Нацрт правила о примјени политике примјереног коришћења и процјени одрживости укидања додатних накнада за регулисане малопродајне услуге роминга и Нацрт одлуке о цијенама услуга роминга у јавним мобилним комуникационим мрежама у региону Западног Балкана, чије усвајање је планирано за први квартал 2021. године. Од 1. 7. 2020. до 30. 6. 2021. оператори су обавезни примјењивати домаће малопродајне цијене. Оператори ће у периоду од 1. 7. 2019. до 30. 6. 2020. год. примјењивати следеће просјечне малопродајне цијене:

Табела 11. Просјечне малопродајне цијене у домаћој мрежи без ПДВ

Просјечне малопродајне цијене у домаћој мрежи (није укључен ПДВ)			
	ВН Telecom	Телеком Српске	ХТ Мостар
Одлазни позиви	0,17 КМ/мин	0,17 КМ/мин	0,17 КМ/мин
СМС	0,07 КМ/порука	0,07 КМ/порука	0,06 КМ/порука
Мобилни интернет	0,22 КМ/МБ	0,22 КМ/МБ	0,22 КМ/МБ

Такође, Одлуком је дефинисано да од 1. 7. 2019. до 30. 6. 2021. год. мобилни оператори могу наплаћивати додатне накнаде на домаће малопродајне цијене за регулисане услуге у ромингу.

Збир домаће малопродајне цијене и максималне додатне накнаде за регулисане услуге у ромингу које ће се примјењивати у периоду 1. 7. 2019. до 30. 6. 2020. износи:

Табела 12. Малопродајне цијене са додатном накнадом које ће се примјењивати у периоду од 1.7.2019. до 30. 6.2020. без ПДВ

Малопродајне цијене са додатном накнадом које ће се примјењивати у периоду од 1. 7. 2019. до 30. 6. 2020. (није укључен ПДВ)			
	ВН Telecom	Телеком Српске	ХТ Мостар
Одлазни позиви	0,27 КМ/мин	0,27 КМ/мин	0,27 КМ/мин
СМС	0,11 КМ/порука	0,11 КМ/порука	0,10 КМ/порука
Мобилни интернет	0,27 КМ/МБ	0,27 КМ/МБ	0,27 КМ/МБ

Цијене одлазних позива када се постпејд и препејд корисник из БиХ налази у земљама потписницама Споразума

Цијене одлазних позива према БиХ за постпејд и препејд кориснике из БиХ када се налазе у Србији, Црној Гори и Македонији ће се снизити од 25% до 27% . Цијена одлазних позива према БиХ за постпејд и препејд кориснике из БиХ када се налазе у Албанији и Косову ће се снизити од 85% до 92%.

Цијене долазних позива када се постпејд и препејд корисник из БиХ налази у земљама потписницама Споразума

Цијена долазних позива за постпејд и препејд кориснике из БиХ када се налазе у Србији, Црној Гори и Македонији ће се снизити од 13% до 20%. Цијена долазних позива за постпејд и препејд кориснике из БиХ када се налазе у Албанији и Косову ће се снизити од 87% до 97%.

Цијене СМС порука када се постпејд и препејд корисник из БиХ налази у земљама потписницама Споразума

Цијена за послану СМС поруку за постпејд и препејд кориснике из БиХ када се налазе у Србији, Црној Гори и Македонији ће се снизити од 6% до 17%. Цијена за послану СМС поруку за постпејд и препејд кориснике из БиХ када се налазе у Албанији и Косову ће се снизити од 71% до 88%.

Цијене преноса података када се постпејд и препејд корисник из БиХ налази у земљама потписницама Споразума

Цијена за 1 МБ пријеноса података за постпејд и препејд кориснике из БиХ када се налазе у Србији, Црној Гори и Македонији ће се снизити од 27% до 31%. Цијена за 1 МБ преноса података за постпејд и препејд кориснике из БиХ када се налазе у Албанији и Косову ће се снизити од 94% до 99%.

3.1.10. Рачуноводствено одвајање и трошковно рачуноводство

У оквиру наставка активности на Пројекту израде и имплементације методологије рачуноводственог одвајања и трошковног рачуноводства, Савјет Агенције је на сједници одржаној 21. фебруара 2020. разматрао и утврдио Нацрт правила о усвајању Методологије рачуноводственог одвајања и трошковног рачуноводства и исто упутио у процедуру јавних

консултација које су трајале до 24. 3 .2020. године. У поступку Јавних консултација, на Нацрт правила коментаре су доставили оператори као и ресорна ентитетска министарства. Агенција је припремила одговоре на пристигле коментаре и доставила их операторима. Такође, током 2020. одржани су радни састанци са операторима на којима су разматрана спорна питања. У плану је одржавање радних састанака и током првог полугодишта 2021. године.

Пресудом Суда БиХ број: С1 3 У 031238 19 У2 од 9. 7. 2019. год. у управном спору тужиоца Телекомуникације Републике Српске а. д. Бања Лука (Мтел) је укинута Правило 88/18 о одвојеном рачуноводству, те Агенција није могла наставити активности на имплементацији Правила 88/18 о одвојеном рачуноводству, тако да Grant Thornton није могао испунити све своје обавезе из друге фазе Уговора (имплементација Правила 88/18 о одвојеном рачуноводству).

Због наведених разлога, Агенција је почетком марта 2020. доставила Grant Thornton-у приједлог за плаћање 33% вриједности друге фазе Уговора. Grant Thornton није прихватио приједлог Агенције, те је 18. 3. 2020. год. поднио тужбу против Агенције у којој тражи исплату 100% вриједности друге фазе Уговора на коју је Агенција одговорила 1. 4. 2020. год. Дана 9. 12. 2020. год. је било заказано рочиште за главну расправу пред Судом БиХ, које је одгођено за 2021. год.

3.1.11. Заштита крајњих корисника

Агенција је већ раније примијетила да на тржишту постоје акционе понуде услуга које би код заснивања уговорног односа могле довести до различитог третмана корисника исте врсте услуга, јер су се корисницима нудиле погодности које су биле несразмјерне реалним трошковима пружања таквих услуга. С обзиром да по том питању није било приговора корисника, као ни других оператора, нису предузимане посебне активности.

Почетком 2020., Агенција је почела добијати информације о томе да поједини оператори не дају исте погодности свим корисницима, у односу на оне које су јавно понудили својим акционим понудама. Након што се Агенцији обратила Кантонална управа за инспекцијске послове Кантона Сарајево, том приликом је достављена на даљње поступање представка од 16. 3. 2020. год. поднесена од стране Б.М. из Сарајева, у својству кориснице услуга друштва Telemach д.о.о. Сарајево, створени су формални услови за поступање Агенције по овом питању.

Различит третман корисника састоји се у томе да је споменути оператор новим корисницима давао вишеструко веће бенефиције у односу на постојеће кориснике којима је истекао уговорени период обавезног коришћења услуге, и који су имали пуну дискрецију да затраже обнову уговора према важећој понуди. Такве понуде су нпр. нуђење закључења уговора са уговореним обавезним периодом од двије године, уз понуђену повластицу коришћења услуге у почетном периоду од шест мјесеци уз накнаду од 1 КМ мјесечно, а након тога уз плаћање пуне цијене услуге. У пракси су постојале и сличне понуде других оператора, нпр. уплате одређеног новчаног износа на рачун корисника и слично.

Агенција је заузела став да се овакво понашање оператора заснива на „понудама које је немогуће одбити“, а не на здравој конкуренцији, те да то узрокује изразито негативан тржишни ефекат, прије свега ефекат „усисавања“ претплатника других оператора. Такво привлачење се није вршило на бази бољег квалитета мреже и услуге, већ је корисник био првенствено привучен краткорочним финансијским ефектом који је иницијално остваривао закључењем уговора на

двје године. Корисник који пристане на такву понуду бива заробљен уговорним одредбама, што је у правилу период обавезног коришћења услуге од двије године, а како у том периоду редовно долази и до повећања цијене уговорених услуга, па и до измјене садржаја понуде, почетна корист коју је остварио корисник временом бива анулирана на штету корисника.

Агенција је такође става да оператори таквим моделом пословања не могу покрити објективне трошкове пословања које имају поводом пружања услуге (*изградња и одржавање мреже, инвестиције, рад друштва, прибављање ауторских права и слично*), а који за новог корисника далеко надмашују износ од 1 КМ мјесечно. Због тога се поставило питање из којих прихода оператор финансира своје пословање у периоду 6 мјесеци датих повластица, те постоји основана сумња да оператор такве трошкове субвенционира на терет постојећих корисника. То је уједно могао бити и разлог зашто оператори избјегавају да дају исте бенефиције постојећим корисницима у односу на, како су их они назвали, „нове“ кориснике.

Да би системски реаговала на ову појаву, Агенција се обратила свим операторима својим актом од 13. 4. 2020. год. којим је упозорила на неправичну праксу (дискриминацију) која се врши према корисницима по напријед наведеном основу. Операторима је јасно дато до знања да корисници, који су испунили уговорну обавезу коришћења услуге у одређеном року, имају право да поново закључе уговор са оператором према стању његове тренутне понуде. Такође је наглашено да различито третирање постојећих корисника у односу на оне који то тек постају представља дискриминацију међу њима.

Агенција је при томе узела у обзир да се исти проблем појавио и Хрватској, те је тим поводом реаговало надлежно министарство РХ, износећи следећи став у јавности: *„Министарство gospodarства, предузетништва и обрта истиче како трговац који може пружити услугу по нижој цијени у раздобљу од двије године, такве би услуге требао нудити свим својим корисницима, не само новима. Ради се о операторима телефонских, интернетских и ТВ услуга које пакирају у различите пакете те их нуде корисницима.“*

Истим поводом огласила се Институција омбудсмена за заштиту потрошача у БиХ, својим Препорукама у телекомуникационом сектору, од 28. 4. 2020. г. којима је обавезала операторе на престанак дискриминаторске праксе према постојећим корисницима.

Према пријавама корисника које су запримљене у међувремену, нису сви оператори испоштовали став Агенције и Препоруке Институције омбудсмена за заштиту потрошача у БиХ, од 28. 4. 2020. г. У погледу даљњег рјешавања овог проблема, Агенција сматра да би Институција омбудсмена за заштиту потрошача БиХ, требала донијети строжије мјере, због непоштовања њених препорука, а на начин који је предвиђен чланом 103. Закона о заштити потрошача.

Агенција остаје при ставу да овакав однос према корисницима деградира уговорни однос, као однос једнаких страна, те своди претплатнички однос на ниво чланства корисника код оператора, који, супротно Закону о облигационим односима, Закону о заштити потрошача и Закону о комуникацијама, нема пуну слободу воље и права код заснивања нових уговора са оператором, након што је извршио своје обавезе. Стога ће довршавање започетих активности на отклањању дискриминације међу корисницима, уз планиране измјене Правила 69/2013 о условима пружања јавних телекомуникационих услуга и односима с крајњим корисницима („Службени гласник БиХ“, број 28/13), бити приоритетна активност Агенције у погледу заштите корисника у 2021.

3.1.12. Увођење нових услуга

- MUX C

У току 2020. није дошло до успостављања услуге дигиталне терестријалне (земаљске) телевизије путем оператора MUX C. Разлози за ово су објективне природе, јер је, услед пандемије Ковид19 дошло до поремећаја у ланцу снабдијевања опремом. На захтјев оператора MUX C, друштва Multiplex Service БиХ д.о.о. Сарајево, одобрено је продужење рока имплементације обавеза.

ЕВРОПСКА ВАЗДУХОПЛОВНА МРЕЖА (ЕАН)

Иако је друштву „ИНМАРСАТ БХ“ д.о.о. САРАЈЕВО на самом крају 2019. (24. 12. 2019.) издата Дозвола за обављање дјелатности оператора јавних електронских комуникационих мрежа за потребе успостављања земаљске компоненте (ЦГЦ) електронске комуникационе мреже у фреквенцијском опсегу 2GHz МСС као дијела „Европске ваздухопловне мреже (ЕАН)“, до реализације те дозволе није дошло у току 2020. године. Разлог за то се налази у чињеници да Заједнички управни одбор за законито пресретање и начин обављања активности (ЗУО) није био у функцији, због истека мандата чланова тог тијела. ЗУО је једини надлежан да утврди да ли поједини оператор телекомуникација испуњава обавезе прописане у циљу омогућавања законитог пресретања телекомуникација.

Услуга „Европске ваздухопловне мреже (ЕАН)“ нема практичног значаја за пружање услуга корисницима у БиХ, с обзиром на то да је иста искључиво намијењена путницима у авионима који лете у ваздушном простору БиХ. Услуга омогућава путницима који користе услугу интернета у авиону да та услуга буде боља и бржа за вријеме лета изнад подручја земаља гдје је успостављена и земаљска компонента мреже. ЕАН мрежа се примарно заснива на сателитском дотуру сигнала интернета.

Услуга се пружа на посебном фреквенцијском опсегу од 2GHz МСС. За њеног даваоца је „Одлуком Европског парламента и Савјета, број 626/2008/ЕЦ од 30. јуна 2008. године о избору и ауторизацији система пружања мобилних сателитских услуга (МСС) и Одлуком Европске комисије (2009/449/ЕЦ) о избору оператора паневропског система за пружање мобилне сателитске услуге (МСС)“, именован INMARSAT VENTURES LIMITED (као један од два оператора у Европи). Ова међународна компанија се обратила Агенцији посредством своје фирме у БиХ: “ИНМАРСАТ БХ” д.о.о. Сарајево.

Због непоступања ЗУО, корисник дозволе је доставио ургенцију Агенцији, након чега је Агенција обавијестила Савјет министара БиХ, као доносиоца прописа којим се уређује питање законитог пресретања телекомуникација.

3.1.13. Мониторинг мрежа и услуга

У склопу имплементације система за мјерење квалитета широкопојасног приступа интернету, Агенција је успоставила РАК НетТест апликацију помоћу које крајњи корисници врше мјерења и тестирања своје интернет везе било да се ради о фиксном или бежичном приступу.

РАК НетТест је *open-source* апликација која представља бесплатни алат којим крајњи корисници могу испитати брзину и квалитет услуге широкопојасног приступа интернету. Поред уобичајених индикатора брзине: пинг, преузимање (*download*) и учитавање (*upload*), апликација

на основу више од 150 подесивих параметара мјерења врши више од 70 јединствених тестова, резултате мапира, те свеобухватно процјењује квалитет услуге и задовољство услугом приступа интернету. РАК НетТест такође даје информације и о другим параметрима као што су: информације о провајдеру, уређају, параметри брзине, спецификације теста и др. Сви резултати тестирања и мјерења пружају се кориснику у прилагођеним и детаљним графичким и статистичким приказима.

Уз РАК НетТест, као саставни дио система мјерења брзине и квалитета широкопојасног приступа интернету, набављени су и АНТ Бокс уређаји који се прикључују на фиксној локацији код крајњег корисника, те на тај начин дају могућност мјерења, тестирања и праћења резултата у стварном времену (*real-time*).

Агенција је дана 7. 7. 2020. год. РАК НетТест апликацију званично објавила на веб-страници уз попутно обавјештење за јавност. Како услови коришћења објављени на веб-страници нису били у потпуности у складу са дефинисаним функцијама РАК НетТест апликације, извршени су додатни прегледи и анализе након чега су наложене измјене. Измјене су подијељене у двије фазе. У првој фази извршена је измјена описа услова коришћења РАК НетТеста, која је званично завршена 30. 9. 2020. год. службеном објавом на веб-страници Агенције. У другој фази је било потребно извршити измјене садржаја у рубрикама Менија Помоћ (*Help*) и Услови коришћења (*Terms & Conditions*), те измјене појединих параметара и приказа резултата мјерења у РАК НетТест апликацији. Агенција је припремила спецификацију потребних измјена, чија реализација ће бити извршена у првом кварталу 2021. год.

Независно од наведених измјена РАК НетТест је све вријеме оперативан и у функцији, те крајњи корисници ни у једном тренутку нису били ускраћени за вршење својих мјерења и тестирања.

У наставку је дат табеларни приказ броја извршених мјерења од стране крајњих корисника за период 7. 7. 2020. до 31. 12. 2020. год. Подаци су посебно обрађени за 2G, 3G, 4G, WLAN и LAN технологију.

Табела 13: Приказ мјерења РАК НетТеста за јули – децембар 2020.

МЈЕРЕЊА КРАЈЊИХ КОРИСНИКА ПО МЈЕСЕЦИМА 2020								
МЈЕРЕЊА ПО МЕХНОЛОГИЈИ		ЈУЛИ	АУГ.	СЕП.	ОКТ.	НОВ.	ДЕЦ.	УКУПНО
	2G	5	3	0	1	0	3	12
	3G	95	48	19	14	10	142	328
	4G	167	71	49	28	36	415	766
	WLAN	921	387	348	242	214	692	2804
	LAN	843	211	184	230	122	216	1806
УКУПНО	2031	720	600	515	382	1468	5716	

3.1.14. Мјере у склопу ванредне ситуације поводом пандемије Ковид-19

На почетку проглашења ванредне ситуације у БиХ поводом пандемије изазване Ковид-19, Агенција је позвала операторе јавних телекомуникационих мрежа и услуга да пруже пуну подршку свим институцијама БиХ, Федерације БиХ, Републике Српске и Брчко дистрикта БиХ у погледу хитног обавјештавања корисника путем свих расположивих канала оглашавања (СМС, е-мејл, системски генерисане поруке и сл.), те да заједно дјелују и сарађују у погледу техничке подршке, отклањања сметњи и дијељења капацитета у случају потребе, као и да одржавају

постојећи ниво квалитета услуга, уз обезбјеђење приоритета у одвијању саобраћаја по захтјеву надлежних органа.

Операторима су издате препоруке да не мијењају опште и посебне услове пословања, као и цијене својих услуга, осим у случају давања погодности корисницима без додатне наплате или терета за кориснике. Имајући у виду отежане услове рада носиоца дозвола, Агенција је омогућила продужење рокова за достављање одговора и података по раније достављеним налозима. Оператори су у периоду који је услиједио редовно обавјештавали Агенцију о погодностима које су нуђене корисницима у условима пандемије, те о обустављању измјена ценовника и услова пословања у току ванредног стања.

Агенција је упутила позив операторима да пруже пуну подршку институцијама за успостављање ефикасних телефонских бројева, да благовремено одговарају на захтјеве институција за прикључење нових телефонских линија, те да пруже пуну техничку подршку и савјет надлежним институцијама за одабир најефикаснијег рјешења за унапређења функционалности позивања хитних телефонских бројева из свих фиксних и мобилних телефонских мрежа у БиХ. С обзиром на то да особе с инвалидитетом нису имале једнаку могућност комуникације за вријеме пандемије, надлежним институцијама је упућен позив да омогуће приступ хитним службама путем мобилних телефонских линија које ће омогућити текстуалну комуникацију за глухе и наглухе особе, а за потребе слијепих особа да информације о контакт телефонима за хитне ситуације не буду само приказиване на екрану, већ и прочитане у склопу ТВ програма.

У току трајања ванредног стања, у БиХ, као и у свијету дошло је до енормног повећања интернет саобраћаја. Агенција је у вези с тим објавила јавни апел корисницима за рационално коришћење услуга: *"Имајући у виду да су видео-садржаји сервиси који посебно оптерећују капацитете интернета, Агенција апелује на њихово рационално коришћење. Примјера ради, онлајн настава се може извршавати и текстуалним порукама и размјеном докумената, а пожељно је избјегавати одржавање видео-конференција између више учесника у току трајања онлајн наставе. Такође, предавања наставника могу бити ограничена на десет до петнаест минута, јер се у супротном непотребно троше ресурси интернета који су потребни и за друге кориснике. У кризним ситуацијама, малољетници су посебно осјетљива циљна група. Они ову ситуацију виде као шансу да до крајњих граница искористе могућности дигиталног свијета. Стога, потребно је ограничити вријеме које проводе користећи интернет изван наставе, а посебно прегледе видеоклипова".*

Током 2020. год. Агенција није запримала пријаве о недовољној расположивости услуга, чиме се показало да упркос повећаним потребама, телекомуникациони капацитети у БиХ могу да удоволе оваквој кризној ситуацији.

3.1.15. Сарадња са међународним институцијама

Агенција је током 2020. наставила активно учешће у раду Еуро-медитеранске регулаторне групе (European Mediterranean Regulators Group – EMERG) у функцији потпредсједавајућег и чланством у сталном секретаријату ове организације. Због околности изазваних пандемијом вируса Ковид-19 рад платформе је организиран онлајн. Током 2020. Агенција је са Европском комисијом учествовала на неколико састанака у вези с будућим статусом Евро-медитеранске

регулаторне групе (ЕМЕРГ) и стратегијом развоја сектора електронских комуникација у медитеранској регији. ЕМЕРГ је платформа коју је иницијално успоставила Европска комисија, а окупља регулаторе електронских комуникација земаља Медитерана, укључујући и земље чланице Европске уније. Основни циљеви ЕМЕРГ-а су приближавање земаља чланица регулаторном оквиру Европске уније, размјена регулаторних искустава и информација, те мониторинг развоја тржишта и трендова сектора електронских комуникација Евромедитеранске регије. Поред тога, стручњаци Агенције су присуствовали онлајн радионицама на тему стратегије широкопојасног приступа интернету, неутралности мрежа и међународног роминга.

3.2. ПОДРУЧЈЕ ЕМИТОВАЊА

3.2.1. Аудиовизуелне медијске услуге и медијске услуге радија

3.2.1.1. Корисници дозвола за телевизијско и радијско емитовање које се врши путем земаљске радиодифузије

На основу резултатаведеног Јавног позива за додјелу расположивих фреквенцијских ресурса за радијско емитовање које се врши путем земаљске радиодифузије у ВХФ опсегу 87.5 – 108 MHz, Агенција је издала седам нових општих дозвола за радијско емитовање које се врши путем земаљске радиодифузије: „КАНАЛ 6“ д.о.о. Травник – Народни радио, Независни радио „ТНТ“ Травник д.о.о. – Радио ТНТ 2, ТЕЛЕВИЗИЈА „КЗ“ Друштво са ограниченом одговорношћу, Прњавор – „Радио КЗ“, „Radio NJOY“ Д.о.о. Бијељина – Radio NJOY, Јавно предузеће „Градски радио“ Д.О.О. – „ИС Радио“, Јавна установа Културни центар Власеница – „Радио Власеница“ и АЛФАСТИЛ д.о.о. – РАДИО АРЕНА.

По Јавном позиву за такмичење за додјелу расположивих фреквенцијских ресурса за радијско емитовање које се врши путем земаљске радиодифузије у ВХФ опсегу 87.5 - 108 MHz (листе: ЛРФ-Р-1/16 и ЛРФ-БХР-2-2/16) објављеном 17. 6. 2017., дана 5. 5. 2020. год. одбијена је пријава „ELTA MEDIA GROUP“ д.о.о. Бања Лука, која је поднесена Агенцији 16. 8. 2017. год. на предметни Јавни позив од 17. 6. 2017. год. за додјелу два фреквентна ресурса са листе ЛРФ-БХР2-2/16, за емисионе локације Козара и Требевић са планираном намјеном за нови програм, као и пријава поднесена Агенцији 16. 8. 2017. год. на предметни Јавни позив објављен 17. 6. 2017. за додјелу два фреквентна ресурса са листе ЛРФ-Р-1/16, за емисионе локације: Бихаћ град, Добој, Мостар град, Приједор, Сарајево, Сарајево град, Требиње, Зеница, Крупа на Врбасу и Котор-Варош, са планираном намјеном за нови програм, због неиспуњавања економских критеријума. ELTA MEDIA GROUP д.о.о. Бања Лука је уложила жалбе на рјешења УП1: 05-29-1-528/20 и УП1: 05-29-1-529/20 од 5. 5. 2020. год. којим су пријаве одбијене. Савјет Агенције је одбио, као неосноване, жалбе ELTA MEDIA GROUP д.о.о. Бања Лука против првостепених рјешења Агенције УП1: 05-29-1-528/20 и УП1: 05-29-1-529/20 од 5. 5. 2020. год.

У априлу 2020., Агенција је издала ДОЗВОЛУ СИСТЕМА која се састоји од: Дозволе за Јавни радиотелевизијски сервис БиХ (БХРТ), Дозволе за Радиотелевизију Федерације БиХ (РТВ ФБиХ) и Дозволе за Радиотелевизију Републике Српске (РТРС) са важењем пет (5) година, почевши од 26. 4. 2020. Поред наведеног, издато је одобрење за додатни програмски сервис Радиотелевизији Републике Српске за програм РТРС Плус.

У току 2020. није било захтјева за анализу програмског дијела за кориснике Дозвола за телевизијско емитовање које се врши путем земаљске радиодифузије и за кориснике Дозволе за радијско емитовање које се врши путем земаљске радиодифузије.

3.2.1.2. Корисници Дозвола за телевизијско и радијско емитовање путем других електронских комуникационих мрежа

У складу са Правилу 77/2015 о пружању аудиовизуелних медијских услуга, у току 2020. год. извршена је анализа и дата стручна оцјена за 14 захтјева за програмски дио корисника Дозвола за телевизијско емитовање путем других електронских комуникационих мрежа. У наведеном периоду није било захтјева за обраду програмског дијела за кориснике Дозвола за радијско емитовање путем других електронских комуникационих мрежа.

3.2.1.3. Сагласности за пружање аудиовизуелних медијских услуга на захтјев

У складу са Правилу 77/2015 о пружању аудиовизуелних медијских услуга током 2020. год. издате су двије сагласности за пружање аудиовизуелне медијске услуге на захтјев (ВоД): РТВ „БН“ д.о.о. Бијељина – БНТВ Видеотека и ЈП Радиотелевизија републике Српске – РТРС.

Надаље, престала је да важи сагласност за пружање аудиовизуелне медијске услуге на захтјев (ВоД) за ПРВИ.ТВ д.о.о. – ПРВИ.ТВ. Поред наведених, издата је измијењена сагласност за пружање аудиовизуелне медијске услуге на захтјев (*Video on Demand - VoD*) за Telemach БХ д.о.о. Сарајево, којом се констатовала промјена назива правног лица.

3.2.1.4. Власничка структура

У току 2020. год. издато је пет сагласности за промјену власничке структуре корисника дозвола за радијско емитовање које се врши путем земаљске радиодифузије („3M-MUSIC COMPANY“

д.о.о. Сарајево, Студио Н д.о.о. Ливно, РПЖ РАДИОПОСТАЈА д.о.о. Жепче, Обичан радио д.о.о. Мостар, Radio Njoу д.о.о. Бијељина), једног корисника за телевизијско емитовање које се врши путем земаљске радиодифузије (Алтернативна телевизија д.о.о. Бања Лука) и једног корисника који посједује обје дозволе за земаљско емитовање (ХТВ Оскар Ц д.о.о. Мостар).

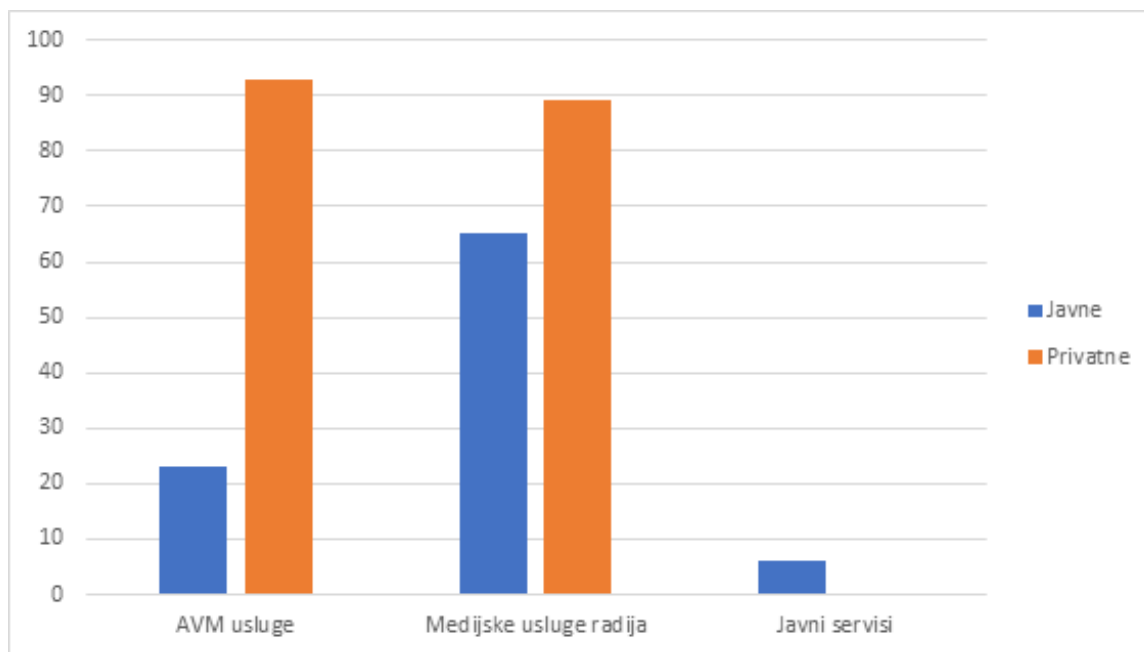
У табели и дијаграму који слиједи дат је приказ статуса корисника дозвола у области пружања аудиовизуелних медијских услуга и медијских услуга радија у 2020. на основу власничке структуре правних лица корисника дозвола (приватне и јавне).

Табела 1. Статус корисника дозволе у области пружања аудиовизуелних медијских услуга и медијских услуга радија (јавне и приватне станице)

Статус	Пружаоци аудиовизуелних медијских услуга	Пружаоци медијских услуга радија	Јавни сервис (радио и ТВ)

	Дозвола за телевизијско емитовање путем земаљске радиодифузије	Дозвола за телевизијско емитовање путем других електронских комуникационих мрежа	Сагласност за пружање аудиовизуелних медијских услуга на захтјев	Општа дозвола за радијско емитовање (ФМ)	Општа дозвола за радијско емитовање (средњи таласи)	Дозвола за радијско емитовање путем других електронских комуник. мрежа	Непрофитни радио	
Јавне	14	6	3	65	-	-	-	6
Приватне	24	60	9	83	2	1	3	-

Слика 1. Статус корисника дозволе у области пружања аудиовизуелних медијских услуга и медијских услуга радија (јавне и приватне станице)

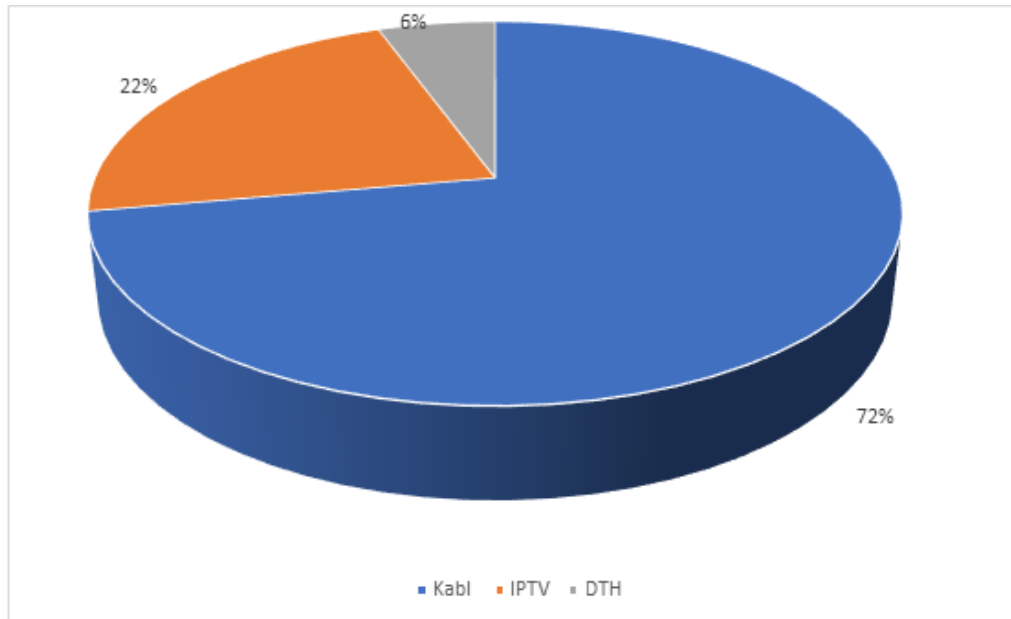

3.2.1.5. Корисници дозвола за дистрибуцију аудиовизуелних медијских услуга и медијских услуга радија

У складу са издатим дозволама за дистрибуцију аудиовизуелних медијских услуга и медијских услуга радија (Дозвола), а сходно условима дозволе прописаним Правилком 79/2016 о дозволама за дистрибуцију аудиовизуелних медијских услуга и медијских услуга радија (Правило 79/2016), право дистрибуције АVM услуга и медијских услуга радија има укупно 34 оператора. Посматрајући само учешће платформи које користе носиоци дозвола у пружању услуга дистрибуције аудиовизуелних медијских услуга осам оператора или 22,2% пружају услуге путем

ИПТВ платформе, 26 оператора или 72,2% пружају услуге путем КДС платформе и два оператора или 5,6%, у оквиру издатих дозвола пружају услуге путем ДТХ (*direct-to-home*) платформе.

Слика 2. Начин дистрибуције корисника дозволе за дистрибуцију аудиовизуелних медијских услуга и медијских услуга радија

Без обзира на то што већина оператора пружа услуге путем КДС платформе, гледајући по броју претплатника, ИПТВ технологија је распрострањенија на подручју БиХ, тако да учешће ИПТВ платформе у односу на укупан број претплатника у БиХ износи 42,2% (361 545 претплатника који користе ИПТВ платформу), учешће КДС платформе износи 40,8% (350397 претплатника који користе КДС платформу) и ДТХ платформе 17% (146 418 претплатника који користе ДТХ платформу).

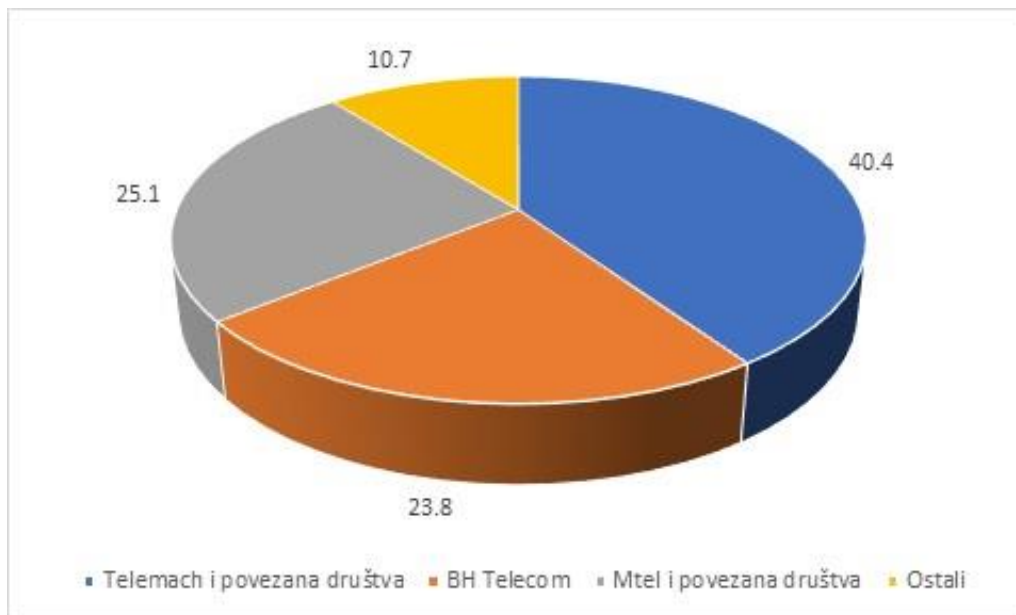
На дан 31.12.2020. год. број претплатника услуга дистрибуције аудиовизуелних медијских услуга и медијских услуга радија који користе услуге путем различитих платформи (ИПТВ, КДС и ДТХ) износио је 858 360. У односу на 2019. када је тај број износио 832 903, број претплатника се увећао за 25 457, или 3,1%. Укупна пенетрација дистрибуције аудиовизуелних медијских услуга и медијских услуга радија, односно покривеност домаћинстава БиХ услугама дистрибуције аудиовизуелних медијских услуга и медијских услуга радија износи 74,3%.

Раст броја претплатника у 2020. у односу на 2019. је пријавило 14 оператора, од тога је највише нових претплатника пријавио Мтел а.д. Бања Лука 13 921 или 13,5% више у односу на број претплатника који је пријављен у претходној години, затим слиједи ВН Telecom д.д. Сарајево 7 242 или 3,7% и Telemach д.о.о. Сарајево 6 615 или 2,2%. Остали оператори су пријавили занемарљив раст броја претплатника. Међутим, 16 оператора је пријавило мањи број претплатника у 2020. у односу на 2019. Већи пад броја претплатника забиљежило је пет оператора, од чега су два затражила престанак важења Дозволе (КТВ Сара д.о.о. Дрвар и Avax net д.о.о. Лукавац), док је највећи пад у износу од 35,4% забиљежио Тerc Trade Company д.о.о. Прњавор који је изгубио 912 претплатника, затим слиједе М&Н Company д.о.о. Сарајево 27,7%, односно 1 067 претплатника, те Блицнет д.о.о. Бања Лука 7,5% односно 2 480 претплатника.

Три оператора су пријавили идентичан број претплатника као и претходне године, док један оператор није доставио податке о броју претплатника, а Диннет д.о.о. Грачаница и Гигахерц д.о.о. Градачац којима су дозволе издате крајем године нису имали претплатнике.

Највеће процентуално учешће на тржишту дистрибуције има Telemach д.о.о. Сарајево који пружа услуге и путем КДС платформе и ДХТ платформе, (35,4%) као самостални носилац Дозволе, али је тај проценат већи и износи 40,4%, када се узму у обзир и његова повезана друштва (ХКБ нет д.о.о. Сарајево, М&Н Компани д.о.о. Сарајево и ХС д.о.о. Сарајево), затим слиједи ВН Telecom д.д. Сарајево чије тржишно учешће износи 23,8%, те Мтел а.д. Бања Лука као самостални носилац дозволе, који пружа услуге дистрибуције и путем ИПТВ и ДТХ платформе са тржишним учешћем од 13,6%, док укупно тржишно учешће Мтела са његовим повезаним друштвима (Блицнет д.о.о. Бања Лука, Елта-Кабел д.о.о. Добој, Телрад Нет д.о.о. Бијељина и Логософт д.о.о. Сарајево) износи 25,1%.

Слика 3. Процентуално учешће броја претплатника на тржишту дистрибуције аудиовизуелних медијских услуга и медијских услуга радија

Поред услуга дистрибуције, шест оператора пружа и услугу на захтјев (*Video on Demand - VoD*), а то су: Хрватске телекомуникације д.д. Мостар, ВН Telecom д.д. Сарајево, Telemach БХ д.о.о. Сарајево, ХС д.о.о. Сарајево и ХКБ Нет д.о.о. Сарајево.

Број ТВ канала на крају посматраног периода који носиоци дозвола нуде својим претплатницима почиње од најмање 9 ТВ канала (Telesky д.о.о. Градачац) до 306 ТВ канала (Мтел а.д. Бања Лука). У наведени период нису урачуната два нова корисника дозволе, јер су тек крајем 2020. добили дозволу и почели са дистрибуцијом. Осим понуде основних пакет програма, поједини дистрибутери у понуди имају и додатне (углавном тематске) пакете: спортски, музички и филмски. Такође, поједини носиоци дозвола у понуди имају и радијске програме из БиХ и земаља окружења.

У складу с Правилу 79/2016 о дозволама за дистрибуцију аудиовизуелних медијских услуга и медијских услуга радија, у току 2020. год. је на основу захтјева измијењено 150 програмских

листа за кориснике Дозвола за дистрибуцију аудиовизуелних медијских услуга и медијских услуга радија. Поред наведеног, на основу захтјева Сектора за дозволе, извршена је анализа и дата стручна оцјена о испуњавању услова за додјелу дозволе за 3 захтјева за дозволу за дистрибуцију аудиовизуелних медијских услуга и медијских услуга радија (Kabeltex д.о.о. Лакташи, Гигахерц д.о.о. Градачац и Диннет д.о.о. Грачаница).

Табела 2. Број претплатника ЦАТВ/ИПТВ/ДТХ оператора у БиХ (стање закључно са 30. новембром 2020.)

Р. бр.	Назив ЦАТВ/ИПТВ/ДТХ оператора	Број претплатника	Технологија /напомена	Број програма
1	АМБ нет д.о.о. Живинице	500	ЦАТВ	94 ТВ програма
2	Авах нет д.о.о. Лукавац	420 (Дозвола престала важити 31.12.2020.)	ИПТВ	/
3	ВН Telecom д.д. Сарајево	204 883	ИПТВ	210 ТВ програма 46 радиопрограма
4	Блицнет д.о.о. Бања Лука	30 655	ЦАТВ	259 ТВ програма 16 радиопрограма
5	Дасто-Семтел д.о.о. Бијељина	227	ИПТВ	41 ТВ програм
6	Детел д.о.о. Сарајево	/	ЦАТВ	81 ТВ програм
7	ДСЛ Електроника д.о.о. Модрича	107	ЦАТВ	16 ТВ програма
8	ЕЛ-НЕТ д.о.о. Лакташи	2 182	ЦАТВ	49 ТВ програма
9	Елта-Кабел д.о.о. Добој	47 748	ЦАТВ	224 ТВ програма
10	ЕЛТА-МТ д.о.о. Тузла	178	ЦАТВ	109 ТВ програма
11	ХКБ нет д.о.о. Сарајево	26 835	ЦАТВ	Аналогни: 90 Дигитални: 230 Проширени пакет: 42 Радиопрограми: 29
12	ХС д.о.о. Сарајево	13 727	ЦАТВ	Аналогни: 59 Дигитални: 229 Проширени пакет: 42 Радиопрограми: 29
13	ЈП Хрватске телекомуникације д.д. Мостар	40 736	ИПТВ	152 ТВ програма
14	КГ-1 д.о.о. Горажде	1780	ЦАТВ	59 ТВ програма

15	КТ Сара д.о.о. Дрвар	455 (Дозвола престала важити 31.12.2020.)	ЦАТВ	/
16	КТВ ЕГЕ д.о.о. Матузићи	4 394	ЦАТВ	104 ТВ програма
17	Логософт д.о.о. Сарајево	4 723	ИПТВ	273 ТВ програма
18	М&Н Company д.о.о. Сарајево	2 789	ЦАТВ	Аналогни: 59 Дигитални: 230 Проширени пакет: 42 Радиопрограми: 29
19	Mediasky д.о.о. Живинице	1 821	ИПТВ	117 ТВ програма
20	МИСС нет д.о.о. Бихаћ	5 500	ЦАТВ	117 ТВ програма
21	Мах TV д.о.о. Брчко	179	ИПТВ	125 ТВ програма Старт+ПИНК: 55
Р. бр.	Назив ЦАТВ/ИПТВ/ДТХ оператора	Број претплатника	Технологија /напомена	Број програма
				Арабиан: 16 Радиопрограми: 4
22	Неон Солуције д.о.о. Калесија	3 912	ЦАТВ	123 ТВ програма 3 Радио програма
23	Ортак д.о.о. Шипово	710	ЦАТВ	61 ТВ програма
24	Стокић д.о.о. Добој	615	ЦАТВ	53 ТВ програма
25	Мтел а.д. Бања Лука	ИПТВ: 108 556 ДТХ: 8 605 УКУПНО: 117 161	ИПТВ/ДТХ	ИПТВ: 306 ДТХ: 156
26	Telemach БХ д.о.о. Сарајево	ЦАТВ: 166 144 ДТХ: 137 813 УКУПНО: 303 957	ЦАТВ/ДТХ	Аналогни: 90 Дигитални: 260 Проширени пакет: 42 Радио програми: 30 ТОТАЛ_платформа Старт: 44 Extra: 68 ХБО: 3 Cinemax: 2 Cinestar: 2 Club X: 4 Film Vox: 12 БН: 3 ПИНК: 40
27	ТЕЛРАД Нет д.о.о. Бијељина	16 082	ЦАТВ	217 ТВ програма
28	Тел-нет д.о.о. Кључ	400	ЦАТВ	41 ТВ програма
29	Telesky д.о.о. Градачац	14	ЦАТВ	9 ТВ програма
30	Terc Trade company д.о.о.	1 993	ЦАТВ	99 ТВ програма

	Прњавор			
31	Теонет д.о.о. Тузла	324	ЦАТВ	19 ТВ програма
32	Трион тел д.о.о. Бања Лука	Дозвола не важи од 31.3.2020.	ЦАТВ	/
33	ТХ ТВ д.о.о. Тузла	22 150	ЦАТВ	141 ТВ програма
34	ЗипЗап д.о.о. Зеница	214	ЦАТВ	159 ТВ програма
35	WIRAC.NET д.о.о. Грачаница	989	ЦАТВ	40 ТВ програма 4 Спортска програма
	Укупан број претплатника	858 360		

3.2.2. Дистрибуција аудиовизуелних медијских услуга и медијских услуга радија

Према Колективном уговору закљученом између Удружења филмске индустрије (УФИ) и Асоцијације кабловских дистрибутера (АКОП) о кабловском реемитовању аудиовизуелних ауторских дјела у БиХ за период 2016-2018. ("Службени гласник БиХ", број: 4/19), Агенција је у 2019. год., поступајући у оквиру овлаштења из члана 3. став 4. Закона о комуникацијама и члана 7. став (л) Правила 79/2016 о дозволама за дистрибуцију аудиовизуелних медијских услуга, извршила своје обавезе у оквиру предузимања разумних мјера у оквиру рјешавања обавеза носилаца дозволе за дистрибуцију у вези са доказивањем ријешених ауторских права у погледу аудиовизуелних дјела. Агенција је то учинила тако што је према наведеном Колективном уговору прибавила од свих носилаца дозволе за дистрибуцију доказе о ријешеним ауторским правима (потписане појединачне уговоре на основу наведеног Колективног уговора за 2016-2018. или доказе о уплати/депоновању новчаних средстава у складу са чланом 26. Закона о колективном остваривању ауторских и сродних права (ЗКОАиСП), а према носиоцима дозвола који нису доставили тражене доказе изрекла одговарајуће казне.

Након истека наведеног Колективног уговора, УФИ је објавио Позив на преговоре за склапање новог колективног уговора ("Службени гласник БиХ", број: 41/19) за период 2019-2020., на који се дописом, број: 175/19 од 2. 7. 2019. пријавио АКОП. До закључивања новог Колективног уговора између УФИ и АКОП још увијек није дошло.

У наведеним околностима непостојања тарифе и новог Колективног уговора за 2019., и даље, по којој би носиоци дозвола могли да испуне своју обавезу на име накнаде за искоришћавање ауторских права, те непостојања Савјета за ауторско право које је формално надлежно по ЗКОАиСП да ријешити насталу ситуацију, даље активности Агенције у 2020. год. на заштити ауторских права доведене су питање у односу на све носиоце дозвола за дистрибуцију које издаје Агенција, јер су обавезе кабловских дистрибутера према Агенцији остале неријешене од 2019. год., о чему је упознат и Савјет Агенције.

3.2.2.1. Управни поступци против дистрибутера у вези са ауторским правима

а) Поступајући по Пресуди Суда БиХ, број:С1 3 У 29156 18 У од 30.10.2019. год., којом је уважена тужба United Media S.a.r.l Луксембург против коначног Рјешења Савјета Агенције, УП2: 03-29-7-3/18 од 23. 4. 2018. год., поновљени су поступци против кабловских/ИПТВ оператора: Елта-Кабел д.о.о. Добој, Блицнет д.о.о. Бања Лука, Телрад нет д.о.о. Бијељина и ТХТВ д.о.о. Тузла, ради испитивања евентуалних кршења услова дозвола и правила Агенције, односно евентуалних кршења права власника програмских садржаја на емитовање утакмице Еуробаскет 2017.

У оквиру понављања поступака, одржано је припремно рочиште на којем су заинтересоване странке (United Media S.a.r.l Луксембург) и странке у поступку (Елта-Кабел д.о.о. Добој, Блицнет д.о.о. Бања Лука, Телрад нет д.о.о. Бијељина и ТХТВ д.о.о. Тузла) доставиле тражене информације, изјашњења и приједлоге листе питања, свједока и других доказа за које сматрају да се требају претрести и расправити на усменој расправи. Одржане су 4 усмене расправе: 27.5, 3.6, 10.6. и 17.6.2020. год. на којима је изведен велики број доказа: пријаве United Media S.a.r.l. Луксембург, одговори и изјашњења наведених кабловских дистрибутера, електронска преписка о потреби скрембловања утакмица Еуробаскет 2017, писане изјава свједока и усмено слушање свједока, Пресуда Општинског суда у Сарајеву од 12. 7. 2016. год. о изрицању привремене мјере, Извјештаји о вјештачењу Агенције за форензичка испитивања и вјештачења, о аутентичности и вјеродостојности ЦД-ова и слика/фотографија дијелова утакмица Еуробаскет 2017.

Након завршених поновљених поступака генерални директор је 31. 8. 2020. год. донио закључке:

- у предмету УП1: 03-29-5-1190/19 (United Media и ТХТВ), да се обуставља поступак у вези са неовлаштенем дистрибуцијом утакмице Србија - Белгија (7. 9. 2017.), а због непостојања основа за даљње вођење поступка. Истим закључком је утврђено кршење по признању неовлаштене дистрибуције утакмице Хрватска - Мађарска (1. 9. 2017.) или Хрватска - Румунија (2. 9. 2017.), али је због протекла рока од двије године од учињене повреде (апсолутна застара) изрицање санкције застарјело;
- у предмету УП1: 03-29-5-1194/19 (United Media и Телрад Нет), да се обуставља поступак у вези са неовлаштенем дистрибуцијом утакмица: Србија-Турска (4. 9. 2017.), Србија-Белгија (7. 9. 2017.), Италија-Србија (13. 9. 2017.), Србија-Русија (15. 9. 2017.), Словенија - Србија (17. 9. 2017.), Србија - Турска (7. 9. 2017), Србија - Мађарска (10. 9. 2017.) и Хрватска - Црна Гора (4. 9. 2017.), а због непостојања основа за даљње вођење поступка;
- у предмету УП1: 03-29-5-1195/19 (United Media и Блицнет), да се обуставља поступак у вези са неовлаштенем дистрибуцијом утакмица: Србија - Летонија (1. 9. 2017.) и Србија - Русија (2. 9. 2017.), а због непостојања основа за даљње вођење поступка;
- у предмету УП1: 03-29-5-1196/19 (United Media и Елта кабел), да се обуставља поступак у вези са неовлаштенем дистрибуцијом утакмица: Србија - Мађарска (10. 9. 2017.), Србија - Турска (4. 9. 2017.), Хрватска - Црна Гора (4. 9. 2017.), Италија - Србија (13. 9. 2017.), Србија - Русија (15. 9. 2017.) и Словенија - Србија (17. 9. 2017.), а због непостојања основа за даљње вођење поступка.

Поновљени поступци су обустављени јер Агенција није могла изведене доказе узети као чињенице на основу којих би могла на недвосмислен начин утврдити да ли је вршена неовлаштена дистрибуција наведених садржаја Еуробаскет 2017. од стране кабловских/ИПТВ

оператора: Елта-Кабел д.о.о. Добој, Блицнет д.о.о. Бања Лука, Телрад нет д.о.о. Бијељина и ТХТВ д.о.о. Тузла.

На наведене закључке, United Media и ТХТВ д.о.о. Тузла су уложили жалбе које су прослијеђене Савјету Агенције и исте су одбијене као неосноване.

б) Агенција је током 2020. год. завршила активности започете у 2019., у вези са доказивањем ријешених ауторских права у погледу аудиовизуелних дјела, на начин да је покренула управне поступке против три носиоца Дозволе за дистрибуцију аудиовизуелних медијских услуга и медијских услуга радија који нису доставили потписане појединачне уговоре на основу наведеног Колективног уговора за 2016 - 2018. или доказе о уплати/депоновању новчаних средстава у складу са чланом 26. Закона о колективном остваривању ауторских и сродних права (ЗКОАиСП) те изрекла одговарајуће новчане казне и то:

- у предмету УП1: 03-29-5-1270/19, (ДСЛ Електроника д.о.о. Модрича) утврдила кршење члана 7.1 Правила 79/2016 о дозволама за дистрибуцију аудиовизуелних медијских услуга и медијских услуга радија и донијела Рјешење којим се изриче новчана казна у износу 2.500 КМ, због недостављања доказа о ријешеним ауторским правима над аудиовизуелним дјелима која се рјешавају на колективан начин. Оператор није уложио жалбу;
- у предмету УП1: 03-29-5-1271/19 (Теонет д.о.о. Тузла) утврдила кршење члана 7.1 Правила 79/2016 о дозволама за дистрибуцију аудиовизуелних медијских услуга и медијских услуга радија и донијела Рјешење којим се изриче новчана казна у износу 3.000 КМ, због недостављања доказа о ријешеним ауторским правима над аудиовизуелним дјелима која се рјешавају на колективан начин. Оператор није уложио жалбу;
- у предмету УП1: 05-29-1-156/20 (КТВ Е-Г-Е д.о.о. Матузићи) утврдила кршење члана 7.1 Правила 79/2016 о дозволама за дистрибуцију аудиовизуелних медијских услуга и медијских услуга радија и донијела Рјешење којим се изриче новчана казна у износу 4.000 КМ, због недостављања доказа о ријешеним ауторским правима над аудиовизуелним дјелима која се рјешавају на колективан начин. Оператор уложио жалбу и Савјет Агенције донио Рјешење УП2: 05-29-8-5/20 којим се жалба одбија као неоснована а изречена новчана казна у износу 4.000 КМ преиначава у новчану казну у износу 2.500 КМ.

3.2.3. Приговори и случајеви

Од укупног броја процесуираних случајева из области емитовања у 2020. год. у 28 случајева изречене су извршне мјере по основу утврђеног кршења релевантних одредби примјењивих правила и кодекса Агенције и Изборног закона БиХ, како слиједи:

- 13 кршења Кодекса о аудиовизуелним медијским услугама и медијским услугама радија;
- 2 кршења Кодекса о комерцијалним комуникацијама;
- 8 кршења одредби правила и прописа који се односе на услове дозволе за емитовање; • 3 кршења одредби правила у вези са дистрибуцијом аудиовизуелних медијских услуга;
- 4 кршења одредби Поглавља 16 Изборног закона БиХ.

Од укупног броја изречених казни, у 13 случајева утврђеног кршења изречене су новчане казне у износу 41.000 КМ¹, те 14 писмених,² усмена упозорења и 1 одузимање дозволе (дозвола за радијско емитовање које се врши путем земаљске радиодифузије).

Број и врста извршних мјера у 2020.:

Врста казне	Број извршних мјера
Новчане казне	13
Писмена упозорења	14
Усмена упозорења	2
Суспензија	-
Одузимање дозволе	1
Укупно	30

У наставку се даје преглед кршења и изречених мјера по прекршеним прописима.

Кршења Кодекса о аудиовизуелним медијским услугама и медијским услугама радија:

ПРЕКРШИЛАЦ	ИЗВРШНА МЈЕРА	ОДРЕДБА
АЛТЕРНАТИВНА ТЕЛЕВИЗИЈА2	2.000 КМ	Члан 6. (Право на одговор), став (4)
БН MUSIC	Писмено упозорење	Члан 16. (Учешће публике у аудиовизуелним и радијским програмима), став (2)
ФЕДЕРАЛНА ТЕЛЕВИЗИЈА	3.000 КМ	Чланови 22. (Обавеза заштите малољетника и категоризације садржаја); 24. (Садржаји за које је вјероватно да би могли угрозити физички, психички или морални развој малољетника); 25. (Распоред и означавање садржаја у сврху заштите малољетника)
МТВ ИГМАН	Писмено упозорење	Члан 3. (Основни принципи), ст. (3) и (4)

ПРЕКРШИЛАЦ	ИЗВРШНА МЈЕРА	ОДРЕДБА
НТВ 101	2.000 КМ	Члан 18. (Означавање реприза, снимака и архивског материјала), став (1); члан 22. (Обавеза заштите малољетника и категоризације садржаја), ст. (1) и (2); члан 24. (Садржаји за које је вјероватно да би могли угрозити физички, психички или морални развој малољетника), став (1); члан 25. (Распоред и означавање садржаја у сврху заштите малољетника), ст. (1) и (2)

¹ Након што су у другостепеном поступку преиначена два рјешења Агенције, укупни износ изречених новчаних казни је 37.500 КМ.

² Рјешењем Савјета Агенције број: УП2:05-29-8-4/20 од 22. 12. 2020. год. жалба АТВ против рјешења Агенције УП1:03-29-5-1245/19 од 14. 1. 2020. год. је усвојена, те је рјешење поништено, а предмет враћен првостепеном органу на поновни поступак.

ОБИТЕЉСКИ РАДИО ВАЛЕНТИНО	Писмено упозорење	Члан 16. (Учешће публике у аудиовизуелним и радијским програмима) ст. (1) и (2) и члан 7. (Лажни или зававајући аудиовизуелни и радијски програми), став (1)
ОБН ТЕЛЕВИЗИЈА	Писмено упозорење	Члан 16. (Учешће публике у аудиовизуелним и радијским програмима), став (2)
ТЕЛЕВИЗИЈА БН	Писмено упозорење	Члан 16. (Учешће публике у аудиовизуелним и радијским програмима), став (2)
ТЕЛЕВИЗИЈА ОСМ	Писмено упозорење	Члан 22. (Обавеза заштите малољетника и категоризације садржаја), ст. (1) и (2); члан 24. (Садржаји за које је вјероватно да би могли угрозити физички, психички или морални развој малољетника), став (1); члан 25. (Распоред и означавање садржаја у сврху заштите малољетника), ст. (1) и (2)
ТЕЛЕВИЗИЈА ЗЕНИЦА	3.000 КМ	Члан 5. (Правичност и непристрасност) став (2) и члан 6. (Право на одговор) став (3)
ТВ ПОДРИЊЕ	Писмено упозорење	Члан 3. (Основни принципи), ст. (3) и (4)
РАДИО БОБАР	Писмено упозорење	Члан 7. (Лажни или зававајући аудиовизуелни и радијски програми) став (1) и члан 16. (Учешће публике у аудиовизуелним и радијским програмима) ст. (1) и (2)
ОБН ТЕЛЕВИЗИЈА	7.000 КМ	Члан 7. (Лажни или зававајући аудиовизуелни и радијски програми) став (1) и члан 16. (Учешће публике у аудиовизуелним и радијским програмима) ст. (1) и (2)

Кршења Кодекса о комерцијалним комуникацијама:

ПРЕКРШИЛАЦ	ИЗВРШНА МЈЕРА	ОДРЕДБА
РТВ ХЕРЦЕГ БОСНА	Усмено упозорење	Члан 9. (Трајање телевизијског оглашавања и телетрговине), став (2); члан 16. (Општи принципи у вези са спонзорством), ст. (2) и (3); члан 18. (Општи принципи у вези са пласманом производа), став (3); члан 19. (Означавање пласмана производа) ст. (1), (2) и (3)
ТВ 7	Писмено упозорење	Члан 17. (Забрањено спонзорисање) став (3)

Кршења Правила о пружању аудиовизуелних медијских услуга и Правила о пружању медијских услуга радија:

ПРЕКРШИЛАЦ	ИЗВРШНА МЈЕРА	ОДРЕДБА
РАДИО ТЕЛЕВИЗИЈА ХЕРЦЕГ-БОСНЕ	Писмено упозорење	Члан 13. (Програмски услови), ст. (2) и (9), члан 29. (Програмске обавезе) и члан 21. (Упућивање информација Агенцији и регистар Агенције), ст. (1) и (2) Правила 77/2015 о пружању аудиовизуелних медијских услуга

НТВ 101	3.000 КМ	Члан 13. (Програмски услови) став (5), члан 21. (Упућивање информација Агенцији и регистар Агенције) ст. (1), (2),(3) Правила 77/2015 о пружању аудиовизуелних медијских услуга
ПОСАВИНА ТВ	2.500 КМ	Члан 21. (Упућивање информација Агенцији и регистар Агенције) Правила 77/2015 о пружању аудиовизуелних медијских услуга
КИСС ФМ	Писмено упозорење	Члан 13. (Програмски услови) ст. (2) и (9), члан 21. (Упућивање информација Агенцији и регистар Агенције) ст. (1) и (2) и члан 28. (Програмске обавезе) Правила 76/2015 о пружању медијских услуга радија
РТВ Тузланског кантона	Усмено упозорење	Члан 30. (Уреднички савјет), став (3) Правила 77/2015 о пружању аудиовизуелних медијских услуга; члан 29. (Уреднички савјет), став (3) Правила 76/2015 о пружању медијских услуга радија
АТВ	Писмено упозорење	Члан 22. (Пренос дозволе) став (3) Правила 77/2015 о пружању аудиовизуелних медијских услуга

Кршења Правила 79/2016 о дозволама за дистрибуцију аудиовизуелних медијских услуга и медијских услуга радија:

ПРЕКРШИЛАЦ	ИЗВРШНА МЈЕРА	ОДРЕДБА
ДСЛ Електроника д.о.о. Модрича	2.500 КМ	Члан 7. (Право на дистрибуцију), став (1) Правила 79/2016 о дозволама за дистрибуцију аудиовизуелних медијских услуга и медијских услуга радија
Теонет д.о.о. Тузла	3.000 КМ	Члан 7. (Право на дистрибуцију), став (1) Правила 79/2016 о дозволама за дистрибуцију аудиовизуелних медијских услуга и медијских услуга радија
КТВ Е-Г-Е д.о.о. Матузићи, Добој Југ	4.000 КМ ¹	Члан 7. (Право на дистрибуцију), став (1) Правила 79/2016 о дозволама за дистрибуцију аудиовизуелних медијских услуга и медијских услуга радија

Кршења Поглавља 16 Изборног закона БиХ:

¹ Рјешењем Савјета Агенције број: УП2:05-29—8-5/20 од 22. 12. 2020 године, у првостепеном рјешењу УП1:05-29-1-156/20 од 13. 1. 2020. новчана казна од 4.000 КМ је преиначена у новчану казну у износу 2.500 КМ.

ПРЕКРШИЛАЦ	ИЗВРШНА МЈЕРА	ОДРЕДБА
РАДИОПОСТАЈА ОРАШЈЕ	Писмено упозорење	Члан 16.14 став (5)
ТЕЛЕВИЗИЈА ТУЗЛАНСКОГ КАНТОНА	3.000 КМ	Члан 16.14 став (5)
РАДИО РАМА	3.000 КМ	Чланови 16.3 и 16.4
РАДИО РАМА	3.000 КМ	Члан 16.14 став (5)

Што се тиче кршења програмских стандарда садржаних у Кодексу о аудиовизуелним медијским услугама и медијским услугама радија, значајан број утврђених кршења односио се на одредбе у вези са заштитом малолетника од потенцијално штетних и непримјерених програмских садржаја, прије свега погрешну примјену класификационих ознака и термина емитовања. Највећи број утврђених кршења, међутим, тиче се учешћа публике у програмима путем позивања бројева за услуге са додатном вриједношћу (*premium rate*), што су у већини случајева астролошке емисије и различити квизови, тачније наплаћивања ових позива по јединици трајања, а не једнократно по позиву како је прописано Кодексом. Кршења ове одредбе нарочито су озбиљна с обзиром на то да се њима наноси директна превара и финансијска штета грађанима.

За разлику од претходних година у којима су утврђена честа кршења одредби Кодекса о комерцијалним комуникацијама, у 2020. год. су утврђена само два кршења овог прописа.

Кршења правила и прописа који се односе на услове дозволе за емитовање током 2020. углавном се односе на непоштивање програмских услова, као што је недовољна заступљеност појединих програмских сегмената и структуре програма, те недостављање снимака и информација о емитованом програму. Управо достављање снимака и пратеће документације представља значајну обавезу у поштивању наведених правила и прописа, имајући у виду да од испуњавања ове обавезе зависи извршавање регулаторних обавеза Агенције у смислу провјере правила и прописа у дијелу који се односи на емитовани садржај.

Када је ријеч о дистрибуцији аудиовизуелних медијских услуга и медијских услуга радија, кршења у 2020. год. односе се на непоштивање обавезе достављања ваљаних доказа Агенцији о ријешеним ауторским правима на дистрибуцију аудиовизуелних дјела.

Последњи дио године обиљежила је изборна кампања у вези са одржавањем Локалних избора 2020., као и Локалних избора за Град Мостар. Утврђена кршења изборних правила су се већински односила на прекорачење дозвољеног времена за емитовање политичког оглашавања.

У циљу повећања транспарентности утврђивања регулаторних мјера, Агенција је у 2020. започела објављивање Периодичне публикације - Преглед случајева. Циљ публикације је да кроз анализу и илустрацију случајева на едукативан и транспарентан начин представи процесуиране случајеве потенцијалног кршења правила и кодекса из области емитовања, као и поступања Агенције по запримљеним приговорима физичких или правних лица.

3.2.4. Активности у вези са Локалним изборима 2020.

Локални избори 2020. у БиХ одржани су 15. новембра 2020., а изборна кампања је званично започела 16. октобра 2020. год. Поред тога, дана 20. 12. 2020. год. одржани су Локални избори за Град Мостар. Агенција је надлежна за провођење правила у вези с медијским праћењем избора, а која су садржана у Изборном закону БиХ у оквиру Поглавља 16. *Медији у изборној кампањи*, те Правилнику о медијском представљању активности политичких субјеката од дана расписивања избора до дана одржавања избора. Агенција прати провођење, како квантитативних правила (у вези с плаћеним политичким оглашавањем и непосредним обраћањем политичких субјеката), тако и обавезе правичног, уравнотеженог и непристрасног извјештавања о активностима политичких субјеката. Станице су дужне да Агенцији доставе ценовник плаћеног политичког оглашавања најкасније 15 дана прије почетка изборне кампање, те распоред планираних политичких програма најкасније 7 дана прије почетка изборне кампање. Обавезно је и достављање седмичних извјештаја о реализованим изборним програмским садржајима, и то сваког понедељка за претходну седмицу.

Од укупно 7 случајева потенцијалног кршења релевантних правила и прописа, 5 поступака је покренуто на основу анализе достављених извјештаја и уочених прекорачења у плаћеном политичком оглашавању, те 2 на основу заprimљених приговора. На основу утврђених кршења Изборног закона БиХ и Правилника о медијском представљању политичких субјеката од дана расписивања Избора до дана одржавања избора, у 2020. изречене су укупно 4 извршне мјере од којих 1 усмено упозорење, те 3 новчане казне у укупном износу од 9.000 КМ. Због чињенице да су Локални избори ове године одржани касније него иначе, односно 15. новембра, одређени поступци нису завршени до краја године, те се настављају у 2021. и исти нису обухваћени Извјештајем за 2020. годину.

3.2.5. Праћење обавеза у вези с европским дјелима и европским дјелима независних продуцената

У складу с одредбама Правила 77/2015 о пружању аудиовизуелних медијских услуга, те у складу са Инструкцијом о начину извјештавања о удјелу европских дјела и европских дјела независних продуцената у програмским садржајима, Агенција је прописала обавезу корисницима дозвола за телевизијско емитовање да, на начин и у форми прописаној за то припремљеним обрасцем, воде евиденцију о удјелу европских дјела и европских дјела независних продуцената у својим програмским садржајима.

Агенција је по службеној дужности, у складу с релевантним прописима, одредила седамнаест (17) корисника дозвола, који имају обавезу достављања извјештаја Агенцији. То су: БХТ1, РТРС, ФТВ, Алтернативна телевизија, FACE TV, Aljazeera Balkans, ТВ ТК, ТВ УСК, ТВ СА, ТВ Горажде, ТВ БН, ТВ БН САТ, Нова БХ, TV Hayat, TV Hayat +, О Канал и ОБН.

3.2.6. Медијска и информациона писменост

Медијска и информациона писменост (*media and information literacy – MIL*) се генерално дефинише као способност приступања медијима, разумијевања и критичког процјењивања различитих аспеката медија и медијских садржаја. Медијска писменост се односи на све медије, укључујући телевизију и филм, радио и снимљену музику, принтане медије, интернет и све друге

нове дигиталне комуникационе технологије. То је основна компетенција не само за младу генерацију, већ и за одрасле и старије особе, родитеље, учитеље и медијске професионалце. Медијска писменост се данас сматра важним фактором за активно грађанство у данашњем информационом друштву.

Активности на промоцији медијске и информационе писмености су у току 2020. биле интензивирание услед пандемије Ковид-19 која је додатно истакла важност медијске и информационе писмености за грађане. Почетком године, настављена је раније започета реализација активности на тему „Медијска писменост – заштита малолетника“ у оквиру Инструмента техничке подршке и размјене информација (ТАИЕХ) Европске комисије. Експерти из Њемачке, Француске и Италије одржали су тродневну радионицу на ту тему, како за запосленике Агенције, тако и за вањске учеснике који се баве питањима заштите малолетника.

У складу са стратешким циљем 5.13 Развојног средњорочног плана Агенције за период 2019-2021., Агенција је заједно са Фондацијом “Медиацентар” Сарајево и Факултетом политичких наука Универзитета у Сарајеву организовала други по реду састанак институција и организација из области медијске и информационе писмености, којем је присуствовало 50 учесника. Сврха састанка била је планирање активности у оквиру иницијативе Агенције за обиљежавање Дана медијске и информационе писмености у периоду од 27. 3. до 5. 4. 2020. год. по узору на иницијативу Европске комисије за обиљежавање Европске седмице медијске писмености у БиХ. С обзиром на дешавања у вези с пандемијом Ковид-19 и званичне препоруке, Агенција је донијела одлуку о одгађању кампање до даљњег, али је Агенција путем Facebook странице Медијска и информациона писменост у БиХ, креирала и дистрибуирала посебне материјале

(објаве од 12. 3., 24. 3., 6. 4., 16. 4.) у вези са информисањем за вријеме пандемије изазване Ковид-19. У сврху размјене информација и координације активности, Агенција је формирала и администрирала затворену Facebook групу под називом “Медијска и информациона писменост - група експерата у БиХ”.

Почетком марта 2020. год. успостављена је Facebook страница „Медијска и информациона писменост у БиХ“, на којој су се дневно објављивали садржаји различитих формата, на теме које информишу о корисним догађајима или едукују о појмовима и темама из области медијске и информационе писмености. Ова страница је до краја године постигла значајну популарност, прије свега међу медијским едукаторима, просвјетним радницима, професионалцима који се баве васпитањем и добробити дјеце, различитим удружењима, те родитељима. Поред тога, Агенција је провела истраживање под називом „Адекватно информисање младих о ситуацији у вези са Ковид-19 у БиХ“ путем УНИЦЕФ-ове комуникационе платформе У-репорт. Око 3.500 испитаника, прије свега младих, дало је одговоре на питања о адекватној информисаности о ситуацији у вези с Ковид-19, из којих извора се информишу, колико пута дневно, и да ли знају на који начин провјерити одређене информације.

У сарадњи са УНИЦЕФ-ом у БиХ и агенцијом за испитивање јавног мњења Custom Concept, Агенција је провела дуго припремано истраживање “Медијске навике дјеце и ставови родитеља”. Интервјуисано је око 4000 дјеце старости 0-18 година и њихових родитеља. Ријеч је о првом истраживању овакве врсте у БиХ, које је статистички репрезентативно и даје детаљан увид у то којим медијима и информационо-комуникационим технологијама дјеца имају приступ, које

садржаје гледају, колико времена проводе пред екраном, како родитељи врше надзор и из којих извора уче о медијима.

Са циљем подизања свијести о родној равноправности, поводом Међународног дана жена, 8.марта, Агенција је припремила и објавила информацију о заступљености жена на руководећим, директорским и уредничким позицијама у радијским и телевизијским станицама. Такође, у два проведена истраживања посебно су издвојене разлике између полова у исказаним резултатима. У оквиру JUFREX пројекта ЕУ и Савјета Европе израђен је „Преглед одредби Кодекса о аудиовизуелним услугама у вези са заштитом малолетника“. Студија је презентована представницима ТВ станица и носиоцима дозвола за дистрибуцију медијских услуга путем онлајн радионице и користиће се у процесу транспонувања нове Директиве о аудиовизуелним медијским услугама.

У току 2020. Агенција је интензивирала и сарадњу са водећим међународним тијелима која се баве медијском и информационом писменошћу, те презентовала своја искуства у раду у овој области. Активно је учествовала у обиљежавању УНЕСЦО-ве Глобалне седмице медијске и информационе писмености у октобру. Поред активног чланства у УНЕСЦО-вој Глобалној алијанси за медијску и информациону писменост Агенција је приступила и субмедитеранској групи алијансе “GAPMIL – Submediterranean Chapter” , а која је формирана на нивоу земаља медитеранске регије са циљем бољег развоја медијске и информационе писмености у овим земљама. Агенција је учествовала у активностима ове групе, изради брошуре о актерима у медитеранској регији, те вебинару на тему борбе против инфодемије.

Агенција је у току 2020. израдила документ под називом „Шта су дезинформације и како им се супротставити?“, а који садржи приказ различитих дефиниција дезинформација и информационих поремећаја, активности које предузимају тијела Европске уније и Савјета Европе, те регулатори. Агенција је учествовала на различитим домаћим и међународним веб инарима са презентацијама како се медијском и информационом писменошћу борити против дезинформација и инфодемија.

У току 2020. предузете су активности у вези са успоставом веб-странице www.medijskapismenost.ba као основне алатке комуникације и промовисања активности у области медијске писмености, а у складу са тачком 5.13. Развојног средњорочног плана Агенције за период 2019-2021. године. Израду техничког дијела веб-странице подржао је УНЕСЦО.

У сарадњи са Међународном унијом за телекомуникације (ИТУ) и агенцијом Prime Communication Агенција је у децембру 2020. провела кампању “Безбједност дјецe онлајн”. Кампања је укључивала промовисање материјала на друштвеним мрежама, онлајн презентацију ИТУ материјала на којој је присуствовало око 70 учесника из БиХ и медијску промоцију у виду најаве и саопштења за јавност у вези с промоцијом, представљањем материјала на три велика веб-портала у БиХ путем креираних чланака, те гостовање у програмима медија. На друштвеним мрежама материјале је видјело више од 137.000 особа у БиХ, те је кампања представљена и као примјер добре праксе на ИТУ онлајн радионици о Онлајн безбједности дјецe.

3.2.7. Активности у вези са пандемијом Ковид-19

У првих неколико мјесеци здравствене кризе узроковане пандемијом Ковид-19, Агенција је примила више приговора у вези са извјештавањем на ову тему. Иако нити у једном случају нису утврђена кршења релевантних одредби правила Агенције, у појединим случајевима је примијећено да станице нису у потпуности примијениле стандарде које налажу постулати професионалног и етичког новинарства, залазећи у домен сензационализма и ризикујући ширење дезинформација.

Агенција је, како у директном обраћању станицама, тако и путем саопштења за јавност, у више наврата истакла значај појачане уредничке и професионалне одговорности приликом извјештавања о пандемији Ковид-19 да би се избјегло преношење половичних, непотпуних и непровјерених информација, упутстава и мјера у вези са актуелном ситуацијом. Агенција је такође позвала станице да, уз досљедно поштовање правила и прописа, у програмима обезбиједи стручне саговорнике из релевантних области као што су здравство, безбједност и економија, затим да избјегавају сензационализам, шпекулације и незваничне теорије које могу изазвати осјећај нелагоде, страха или панике међу становништвом. Такође, апеловала је на пружаоце медијских услуга да приликом извјештавања о овој теми приступе професионално, позивајући се на вјеродостојне изворе и протоколе надлежних органа. Агенција је подјетила и на одредбу која прописује да је сваки пружалац медијских услуга обавезан, на захтјев надлежног органа, без накнаде, објавити прогласе и службена саопштења у ситуацијама које могу представљати ризик по здравље и животе грађана, безбједност земље, те јавни ред и мир.

Имајући у виду да чак 10% становника БиХ има физичке, сензорне, развојне, менталне или емотивне облике инвалидности, а 30% укупног становништва је посредно или непосредно погођено посљедицама феномена инвалидности, посебна пажња је посвећена приступачности информација рањивим категоријама становништва, које су више него остали, изложене дезинформацијама које могу довести до ширења страха, панике и узнемирености. Издата је препорука јавним РТВ сервисима да у својим информативним емисијама обезбиједи превод на знаковни језик. Такође, по препоруци Агенције Јавни РТВ сервиси су обезбиједили читање писаних информација и важних бројева телефона са телевизијских екрана, те на тај начин обезбиједили благовремено информисање слијепих и слабовидних особа. Поред тога, упућен је позив кризним штабовима да учине додатне напоре да би обезбиједили приступачност релевантних информација и особама са оштећењима, путем тумачења истих на знаковни језик, те читањем наглас.

Коначно, имајући у виду да је здравствена криза узрокована вирусом Ковид-19 проузроковала опадање прихода корисника дозвола у емитовању, Савјет Агенције је измијенио Одлуку о висини стопе и вриједности бода за обрачун годишње накнаде за дозволе, којом се утврђује висина стопе обрачуна годишње накнаде за дозволе у емитовању за 2020. год. у износу 0,25 % (умјесто 0,50%) укупног прихода корисника дозволе у фискалној 2019., а рок плаћања обрачунате годишње накнаде пролонгиран је до 30. 9. 2020. год. Примјена ове мјере умањила је расходе корисника дозвола у емитовању за износ од око 185.000 КМ.

3.2.8. Измјене регулативе и хармонизација са ЕУ легислативом

Фокус активности на измјени важеће регулативе из области емитовања био је на унапређењу правила у вези са заштитом малољетника. С тим у вези, за потребе Агенције је у оквиру JUFREX 2 пројекта¹ Савјета Европе и Европске уније израђена анализа тренутног бх. регулаторног оквира за заштиту малољетника и препоруке за измјене и допуне истог.²

У складу са закључцима ове анализе, као и резултатима мониторинга и анкете корисника дозвола у вези са примјеном система класификације и означавања програмских садржаја које је Агенција провела у марту 2020. год. припремљен је нацрт измјена и допуна Кодекса о аудиовизуелним медијским услугама и медијским услугама радија у дијелу који се тиче класификације и означавања програмских садржаја у сврху заштите малољетника. Нацрт, којим је предвиђено укидање временског ограничења за емитовање садржаја који нису примјерени за малољетнике млађе од 12 година, упућен је у процес јавних консултација.

Поред тога, у Дозволи Система која се састоји од: Дозволе за Јавни радиотелевизијски сервис БиХ (БХРТ), Дозволе за Радиотелевизију Федерације БиХ (РТВ ФБиХ) и Дозволе за Радиотелевизију Републике Српске (РТРС), по први пут су јасно прописане обавезујуће одредбе које се односе на приступачност програмских садржаја особама са инвалидитетом, како слиједи: *6.6. Јавни РТВ сервиси дужни су, на седмичној основи, редовно емитовати информативни, културни, образовни, забавни, играни и документарни програм на начин приступачан особама с инвалидитетом и потешкоћама у развоју, посебно особама с оштећењем слуха или вида, укључујући дјецу. Приступачност се остварује, између осталог, тумачењем на знаковни језик, титловањем и аудиодескрипцијом. Најмање једна информативна емисија дневно у ударном термину мора бити на знаковном језику...6.7. Удио програма приступачног особама са инвалидитетом и потешкоћама у развоју у првој години од издавање ове дозволе, почевши од 1. 9. 2020., износиће минимално 10% укупног емитованог програма. Јавни РТВ сервиси ће примјеном пропорционалних мјера, постепено и у континуитету, овај удио повећавати, са циљем да се оствари минимално 25% оваквог програма, до истека важења дозволе. Јавни РТВ сервиси су дужни да до 1. 9. 2020. израде и доставе Агенцији на одобравање петогодишњи акциони план у сврху испуњења ове обавезе. Одобрени Акциони план постаје саставни дио услова Дозволе. Јавни РТВ сервиси ће прилагодити програмске шеме у складу са одобреним Акционим планом и о томе благовремено обавијестити Агенцију.*

Такође, предузете су активности на изради нацрта измјена и допуна кодекса и правила из области емитовања у циљу хармонизације са ревидираном ЕУ Директивом о аудиовизуелним медијским услугама (ЕУ 2018/1808).

¹ Јачање правосудне експертизе о слободи говора у медијима земаља Југоисточне Европе

² Доступна на <https://rak.ba/bs-Latn-BA/brdcst-media-literacy>

3.2.9. Набавка информационог система за машинско препознавање гласова и ријечи у аудиовизуелном медијском простору

У складу са стратешким циљем 5.18. Развојног средњорочног плана 2019-2021., Агенција је провела набавку Система за машинско препознавање гласова и ријечи у аудиовизуелном медијском простору и медијском простору радија у БиХ. Агенција је Одлуком о покретању отвореног поступка број: 02-16-10-2218/20 од 25. 9. 2020., у складу са одредбом члана 18. и члана 25. Закона о јавним набавкама („Службени гласник БиХ“, број 39/14), (Закон) покренула отворени поступак за набавку информационог система за машинско препознавање гласова и ријечи у аудиовизуелном медијском простору и медијском простору радија у БиХ.

Нови систем ће омогућити да се на што бољи начин одговори на будуће изазове што квалитетнијег праћења медијског простора у БиХ, тиме што ће се новом технолошком платформом уштедјети на времену које се може употријебити за детаљнију и обухватнију анализу, те примјеном нових механизма праћења поштовања услова дозвола, те правила и прописа Агенције, допринијети професионализацији медија.

3.2.10. Набавка централизованог система за мониторинг броја корисника код кабловских оператора у БиХ

Са циљем унапређења регулаторних активности и контроле корисника дозвола за дистрибуцију аудиовизуелних медијских услуга и медијских услуга радија, а у складу са стратешким циљем 5.19 Развојног средњорочног плана 2019-2021., Агенција је Одлуком о покретању отвореног поступка број: 02-16-10-2219/20 од 25. 9. 2020., у складу са одредбом члана 18. и члана 25. Закона о јавним набавкама („Службени гласник БиХ“, број 39/14), (Закон) покренула отворени поступак за набавку централизованог система за мониторинг броја корисника код кабловских оператора у БиХ за потребе Агенције.

Централизовани систем ће омогућити праћење стварног броја корисника код свих кабловских оператора који потпадају под надлежност регулатора. Подаци ће се користити за верификацију података о броју корисника за сваког од оператора.

3.2.11. Прелазак са аналогног на дигитално земаљско емитовање

Додјелом дозволе за Мултиплекс Ц у октобру 2019., те процесом преласка са аналогног на дигитално земаљско емитовање учињен је позитиван корак који је омогућио свима, а посебно комерцијалним ТВ станицама да планирају дигитално земаљско емитовање. Међутим, даљње активности за улазак телевизијских станица у Мултиплекс Ц у 2020. су обустављене имајући у виду да је Агенција рјешењем, УПИ: 03-29-1-1/21, удовољила молби друштва „MULTIPLEX SERVICE BH ” д.о.о. Сарајево за продужењем рокова за реализацију обавеза из Дозволе за коришћење радиофреквенцијског спектра за пружање услуге управљања електронском комуникационом мрежом у дигиталној земаљској радиодифузији — МУЛТИПЛЕКС Ц број: 171 МУХЦ (због околности изазваних пандемијом Ковид-19.) и одредила да је 31. 12. 2021. као коначни рок за постизање 90% покривања услугом.

3.3. ПОДРУЧЈЕ РАДИОКОМУНИКАЦИЈА

Подручје за радиокомуникације надлежно је за извршавање послова из надлежности Агенције дефинисаних Законом о комуникацијама и другим релевантним актима који се односе на ову област.

Ради обављања послова из надлежности подручја, успостављене су двије основне унутрашње организационе јединице које су претходним правилником о унутрашњој организацији постојале као одвојене и самосталне јединице; једна за радиопланирање и управљање радиоспектром и друга за радиомониторинг и контролу поштивања услова дозволе. Новим Правилником, који је у примјени од краја 2019. год. настало је подручје радиокомуникација које обједињује два претходно наведена.

Сектор за управљање радиофреквенцијским спектром (даље РФ спектар), фокусиран је на радиопланирање, међународну радиокоординацију, заступање БиХ у стручним организацијама, обраду захтјева за додјелу радиоспектра и припрему техничких услова за издавање дозвола.

Сектор за радиомониторинг и контролу поштовања дозвола је фокусиран на провјеру коришћења радиоспектра, провјеру поштивања техничких услова емитовања, мјерења и прикупљање податка који су потребни другим подручјима ради провјере поштивања услова дозволе.

За провјеру коришћења радиоспектра Агенција користи 14 фиксних станица, 4 мобилне и неколико ручних јединица. Током извјештајног периода Подручје радиокомуникација наставља активности на реализацији пројеката који су утврђени годишњим планом рада Агенције, успоставља процес периодичне контроле поштовања услова издатих дозвола те покретање управних поступака по службеној дужности. У току су сљедећи започети пројекти:

- Стављање у оперативну функцију набављене опреме и покретање редовне провјере квалитета услуга мобилних оператора.
- Набавка и постављање мреже сензора за РФ надзор и детекцију сметњи у урбаним срединама.
- Припрема Правила којим се уређује контрола нејонизујућег зрачења од штетних утицаја на здравље.
- Набавка преносиве опреме за мјерење нејонизујућег зрачења.
- Успостављање процеса за одабир локација, редовно мјерење нејонизујућег зрачења и објава измјерених резултата.

Током посљедњег квартала 2020. год. усвојено је Правило о радиоаматерској служби.

Примјена нове организационе шеме Агенције је настављена у измијењеним условима. Отежавајућу околност представља чињеница да ово подручје сада функционише с мањим бројем запосленика у односу на ранији период, због персоналних промјена, и у наредном периоду тај дефицит мора бити отклоњен, како би Подручје радиокомуникација функционисало несметано и у пуном радном капацитету. Увођење редовне контроле и покретање управних поступака по службеној дужности је радно интензивно и повезано са додатним тренинзима за особље. Тренинзи су обављени у периоду септембар - новембар и односили су се на планирање, најаву и извођење редовне контроле, на хармонизацију поступака и критеријума за покретање управног

поступка, службену интерну комуникацију, и кореспонденцију према корисницима, процедуре мјерења и процедуру обављања увиђаја током посјете предајним локацијама.

Због радно интензивне активности периодичног мониторинга и обраде резултата није преостало слободно мјесто за ванредне контроле и прикупљање узорака програма за потребе других подручја. У међувремену је значајно нарасла потреба за прикупљањем узорака у тачно одређеном временском оквиру (преноси и репризе спортских догађаја), али за ту активност више није било расположивих персоналних ресурса. Особље Агенције је препознало техничке и персоналне дефиците и предложило да од постојеће опреме и са расположивим ресурсима припреми помоћни алат који омогућава да се задовоље специфичне потребе за снимањем ТВ програма који се дистрибуишу путем аналогних кабловских дистрибутера и земаљским емитовањем. Припрема је при крају и очекује се увођење у функцију 4 јединице половином марта 2021. Након постављања код корисника или кабловског оператора, опрема ће моћи, даљински контролисано, симултано снимати 3 програма или дијелове програма и стављати их на располагање за даљу анализу.

Радио-планирање и припрема за издавање дозвола је подијељена по стручно специфичним службама, како је дато у Плану намјене. На овим пословима је препознато кашњење, које је последица претходно наведених дефицита. Препознати застоји су ријешени у последњем кварталу, а поступак обраде захтјева је претрпио измјене за које се вјерује да ће омогућити довољну ажурност рада у актуелним условима.

3.3.1. Фиксна служба

3.3.1.1. Микроталасни линкови

У току 2020. Агенција је укупно издала око 200 дозвола доминантним операторима, док је око 90 дозвола било отказано.

Због преласка на друге технологије, и у 2020. год. је настављен тренд смањења активности у преносним мрежама комерцијалних мрежних оператора, пружалаца интернет услуга, затворених група корисника, Јавних РТВ сервиса и РТВ станица. Активности у мрежама ових корисника ограничене су на продужења важења дозвола, а забиљежен је и значајан број отказа. Могући разлог за пад интереса за коришћење микроталасних линкова је цијена коришћења, смањена мобилност особља које одржава опрему, и миграција оператора ка оптичким пријеносним путевима, као увод у увођење 5G мрежа.

За остале кориснике је у 2020. год. укупно издато 7 нових дозвола, од чега 5 продужења важења и 2 нове дозволе. У истом периоду је отказано 25 дозвола.

По захтјеву Министарства безбједности БиХ у 2020. год. извршена је измјена Анекса I Споразума, потписаног између Министарства безбједности и Агенције из 2018., о коришћењу спектра за потребе Министарства и управних организација у његовом саставу. Анексом је повећан капацитет линкова. Измијењеним Анексом, преносна мрежа је имплементирана у опсезима 6 и 26 GHz.

На захтјев Министарства одбране, додијељено је неколико сагласности за коришћење дијела спектра намијењеног цивилним корисницима у РФ опсегу 10.15-10.65 GHz. Опсег ће бити

коришћен за фиксне везе између опреме у ваздухопловним комуникацијама. Сагласност је издата на период од годину дана, с почетком коришћења од децембра 2020. године. По истеку датог периода, Агенција ће размотрити продужење сагласности на нови период, узевши у обзир текуће потребе цивилних корисника.

Укупне активности и издате сагласности за мреже органа безбједности и одбране у 2020.:

- ИДДЕЕА, сагласности за двије везе у опсегу 11 GHz
- Министарство одбране БиХ, сагласност у опсегу 10.15-10.65 GHz за потребе ЕУФОР,
- Ревизија Споразума Министарства безбједности БиХ и Агенције из 2018. год. и потписан измијењени Анекс I

У Табели 14. дат је преглед микроталасних веза по РФ опсезима и категоријама корисника (доминантни телеком оператори, мрежни оператори, Јавни РТВ сервис, комерцијалне РТВ станице, посебне категорије корисника) закључно с крајем 2020.

Табела 14: Број микроталасних линкова* по категоријама корисника и опсезима

РФ опсег	доминантни оператори	мрежни оператори	Јавни РТВ	комерцијални РТВ	Посебне категорије**	УКУПНО
до 400 MHz				98/98	2/2	100/100
до 1.5 GHz				62/62	8/8	70/70
2 GHz			13/32	13/13		26/45
3.4-3.8 GHz			4/13		2/2	6/15
3.8-4.2 GHz			19/44			19/44
6L (5.9-6.4 GHz)	4/14	2/4	2/5		36/36	44/59
6U (6.4-7.1 GHz)	11/38	18/32				29/70
7L (7.1-7.4 GHz)	8/13	0/0	1/2		14/19	23/34
7U (7.4-7.7 GHz)	0/0	0/0	5/10		65/98	70/108
8 (7.7-8.5 GHz)	77/97	6/6	11/38		0/0	94/141
10-10.68 GHz	0/0	0/0	4/11	59/60	7/7	70/78
11 (10.7-11.7 GHz)	0/0	0/0	14/26	20/20	98/98	132/144
13 GHz	137/140	8/9			17/21	162/170
15 GHz	263/266	0/0			5/5	268/271
18 GHz	761/772	8/8			53/53	822/833
23 GHz	774/777	3/3			1/2	778/782
26 GHz	273/273	0/0			14/14	287/287
38 GHz	37/37	0/0				37/37
70 GHz	14/14	0/0				14/14
Мобилни линкови			6/6		6/6	12/12
УКУПНО:	2359/2441	45/62	79/187	252/253	328/371	3063/3314

* У табели је дат број радио-траса/број радио-канала.

** У ову групу спадају Оружане снаге, Министарство безбједности БиХ, ИДДЕЕА (екс ЦИПС), полицијске дирекције, службе државне безбједности, ЕУФОР, ЕУПМ, затворене групе корисника и сл.

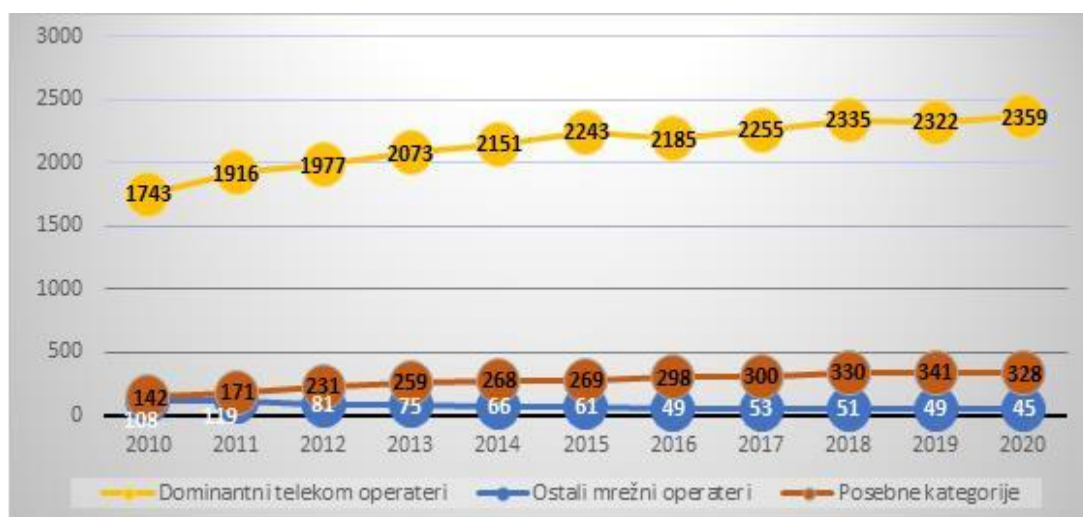
Error! Reference source not found. приказује број линкова у периоду 2015-2020. година на карактеристичним опсезима (6L, 6U, 8G) и инфраструктурним опсезима 13-26 GHz. Из приказа очигледно је непостојање већих флукуација.

Упоредни приказ броја линкова у опсезима 6-26 GHz у периоду 2015-2020.

РФ опсег/ Година	6L (5.9-6.4 GHz)	6U (6.4-7.1 GHz)	8G (7.7-8.5 GHz)	13 GHz	18 GHz	23 GHz	26 GHz
2015	33/118	57/170	118/206	110/121	792/803	789/794	155/155
2016	14/46	39/113	108/190	125/136	811/822	726/736	212/212
2017	14/46	39/111	107/189	129/140	838/848	750/762	243/243
РФ опсег/ Година	6L (5.9-6.4 GHz)	6U (6.4-7.1 GHz)	8G (7.7-8.5 GHz)	13 GHz	18 GHz	23 GHz	26 GHz
2018	45/74	32/82	105/177	147/158	829/839	799/809	256/256
2019	43/61	31/79	103/177	153/161	834/844	780/788	260/260
2020	44/59	29/70	94/141	162/170	822/833	778/782	287/287

Табела приказује динамику броја линкова у периоду 2010-2020. за три групе корисника (доминантни/мобилни телеком оператори, остали мрежни оператори, посебне категорије корисника). Из приказане динамике видљиво је да не постоје знатније варијације по различитим категоријама корисника.

Микроталасни линкови - динамика раста у периоду 2010-2020. за три категорије корисника

3.3.1.2. Мултимедијални дистрибутивни системи (ММДС) 11.7 – 12.5 GHz

Корисници ММДС система у опсегу 11.7-12.5 GHz, у 2020. су поднијели захтјеве за престанак важења дозвола за коришћење блокова фреквенција на подручју 10 општина и престанак важења дозвола за укупно 13 базних станица по захтјевима три корисника (AVAX Net д.о.о., Telemach БХ д.о.о. Сарајево, ТХТV д.о.о. Тузла).

У овом извјештајном периоду је јасно препознатљив пад интереса и повећан број отказа коришћења. Узроци оваквих процеса су вишеструки, између осталих: миграција ка оптичким преносним системима, коагулација тржишта преузимањем мањих оператора и смањена

расположивост опреме на тржишту који је последица свјетског тренда за прелазак на кабловску приступну мрежу, све шира заступљеност сателитског сервиса у овом опсегу, непостојање повратног канала од корисника ка оператору, због високих цијена. С обзиром на побројане отежавајуће факторе, процјена је да ће се наставити тренд напуштања опсега и вјероватно укидање сервиса у наредних 5-10 година.

3.3.2. Сателитска служба

Повећан интерес за коришћење сателитских система, сателитских станица за потребе двосмјерне сателитске широкопојасне комуникације за приступ интернету. Тренд је препознатљив за опсеге који не подлијежу индивидуалном лиценцирању. Повећан интерес за пружање услуга путем мобилног сателитског сервиса је настављен и у 2020. Повећан интерес је понукао припрему процјене коришћења опсега X, Ц, Ку и Ка за потребе сателитских комуникација у БиХ и могућност имплементације ЕЦЦ одлука. Након извршених анализа имплементирани су ЕЦЦ одлуке (05)01, (13)01 и (15)04 које се односе на коришћење негеостационарних сателитских сервиса од стране земаљских станица на мобилним платформама у Европи. Анализиран је опсег који је намијењен за сателитске комуникације и за примјене измјена Одлука 18-05 и 17-04 за НГСО ФСС. Имплементација одлука и коришћење мобилних и фиксних сателитских сервиса обједињене су кроз План намјене и коришћења РФ спектра. Након претходне анализе припремљен је и послан одговор фирми Инмарсат који се односи на коришћење РФ опсега 17.7–19.7 GHz и 27.5-29.5GHz за потребе коришћења сателитских станица на мобилним платформама.

У току 2020. повучени су технички услови дозволе за Телевизију Један д.о.о. – О канал, у поступку рјешавања нових захтјева за издавање дозволе у сателитској служби. Обрађени су захтјеви за двије нове дозволе за земаљске сателитске станице у Ка опсегу, достављени Сектору за дозволе и накнаде.

Због ограничења кретања, условљеног пандемијом, у току 2020. није било привремених дозвола за преносне сателитске станице (СНГ).

Након предрадњи започетих у ранијим годинама, те након анализе начина примјене МСС/ЦГЦ система у опсегу 2 GHz фирме Инмарсат који се односи на европску ваздухопловну мрежу ЕАН (*European Aviation Network*) која је саставни дио Инмарсатове шире глобалне ваздухопловне мреже, у марту је издата дозвола за ЦГЦ МСС за ЕАН мрежу у опсегу 1980-1995 MHz / 21702185 MHz као и дозвола за станицу земаљске комплементарне компоненте ЦГЦ у наведеном опсегу.

3.3.2.1. БСС и ФСС планови

У току 2020. актуелизована је додјела канала за БСС и ФСС сервисе као и аплицирање за нову орбиталну позицију у складу са процедурама финалних аката Свјетске радиоконференције WRC-19.

Најзначајније активности:

- У априлу је започета процедура пријављивања нове орбиталне позиције након смјерница Радиобироа ИТУ за додјелу новог БСС и ФСС плана за БиХ.
- На основу закључака Свјетске радиоконференције WRC-19 и донесене ИТУ Резолуције 559 појединим земљама међу којима је и БиХ омогућена је пријава нове орбиталне позиције због

деградираности постојеће. У мају мјесецу завршена је процедура пријављивања нове орбиталне позиције на 26W у складу са процедурама Радиобироа ИТУ за додјелу новог БСС плана. Припрема и пријава је рађена у специјализованом ИТУ софтверу, уз дефинисање техничких параметара прописаних Међународним радиоправилником ИТУ. На основу пријављеног, додијелено је по 10 канала (1,3,5,7,9,11,13,15,17,19) за *downlink* и 10 канала (1,3,5,7,9,11,13,15,17,19) за *feeder* линк. Приликом пријаве су испоштвана задата временска ограничења. Такође, поднесен је и захтјев и за нове канале и план фиксног сателитског сервиса ФСС у складу са дијелом АП30Б ИТУ РРа.

- У БРИФИЦ 2932 објављени су подаци за сателитску мрежу БиХ на новој орбиталној позицији 26W чиме започиње четворомјесечни период међународне координације за ову мрежу након чега ће услједити двогодишњи процес даљње координације мреже. У складу са ИТУ резолуцијом 559 конференције WRC-19, након проведене процедуре добијања нове орбиталне позиције, примили смо допис од Радио Бироа са новим техничким параметрима као потврду успешне пријаве.

3.3.3. Мобилна служба

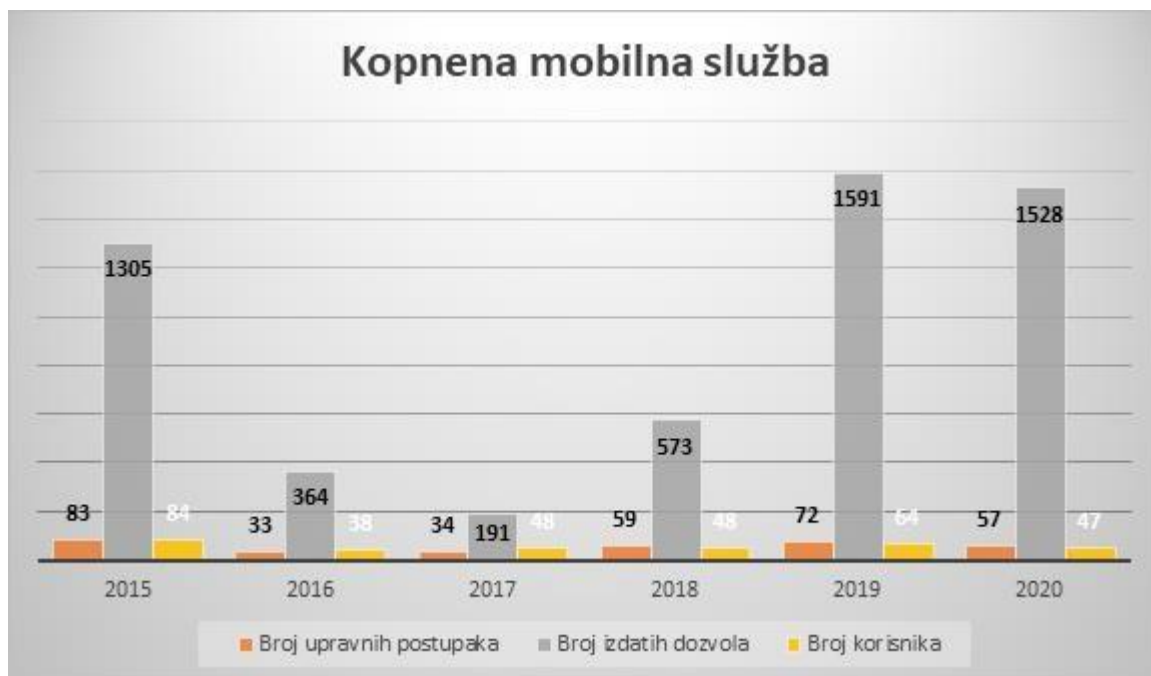
Активности у мрежама мобилних оператора

Мобилним операторима ЈП ХТ д.д. Мостар и ВН Telecom д.д. Сарајево издате сагласности за коришћење блока величине 100 MHz у опсегу 3.4-3.6 GHz за потребе тестирања 5G технологије унутар простора Господарског сајма у Мостару.

3.3.3.1. Копнена мобилна служба

У 2020. настављене су активности за потребе копнене мобилне службе које укључују анализу, планирање и издавање дозвола усаглашених с Правилном 50/2010 о коришћењу опсега 29.7-68 MHz, 68-87.5 MHz, 146-174 MHz, 380-399.9 MHz, 406.1-430 MHz, 440-470MHz, 862-876MHz, 915-921MHz за ПМР/ПАМР. Највећи дио активности на лиценцирању корисника врши се у опсезима од 29.7 MHz до 470 MHz у складу с хармонизованим коришћењем које је прописано препоруком ЕЦЦ Т/Р 25-08. У покренутих око 60 поступака у 2020., издато је више од 1500 дозвола за око 50 корисника.

Слика 11. Динамика лиценцирања за копнену мобилну службу у периоду 2015-2020.

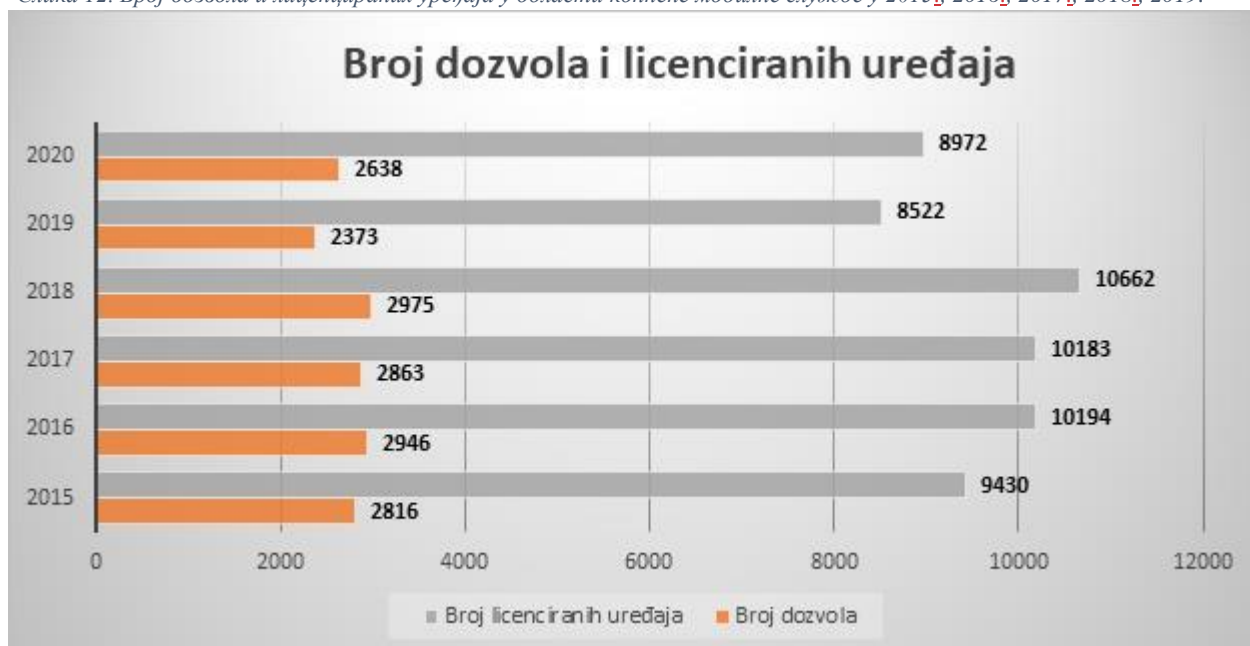

На Слици 11. приказана је динамика лиценцирања за копнену мобилну службу у периоду 2015-2020. Неуједначени број издатих дозвола по годинама резултат је издавања дозвола у петогодишњим циклусима у складу с прописаним трајањем дозвола на период од 5 година.

Закључно с крајем 2020., у бази података Агенције налази се 2.380 активних дозвола које обухватају 8.520 лиценцираних радио-уређаја у области копнене мобилне службе.

На Слици 12. дат је упоредни приказ броја дозвола и лиценцираних уређаја на крају 2015., 2016., 2017., 2018., 2019. и 2020.

Слика 12. Број дозвола и лиценцираних уређаја у области копнене мобилне службе у 2015., 2016., 2017., 2018., 2019.

и 2020.

3.3.4. Ваздухопловна, поморска служба и служба радио-детерминације и радионавигације

У 2020. покренуто је 8 управних поступака и издато 17 дозвола за 7 корисника. Сви управни поступци су покренути на захтјев корисника. На Слици 13. приказана је динамика лицензирања у периоду 2015–2020.

Слика 13. Динамика лицензирања за ваздухопловну, поморску и службу радио-терминације и радио-навигације у периоду 2015-2020.г.

3.3.5. Радиодифузна служба

3.3.5.1. Аналогна радиодифузија - радио

Завршен је Јавни позив за додјелу расположивих фреквенција за радио.

Боље искоришћење додијелиених ресурса одобрено за станице: РТВ КИСС д.о.о Мостар, БИГ у зони Градишке, КЗ у зони Поточана.

Регистрована је промјена назива за Радио студио Н д.о.о Ливно у Радио Мангко и RadioN-Joy у Радио С.

Урађена је измјена техничких услова емитовања за Радио Слобомир у зони Зворника, Радио М у зони Сарајева и Бање Луке, Радио БИГ у зони Приједора и Крупе на Врбасу, Томиславград у зони Тушнице.

Додијелен је РДС ПИ код за „Радио Власеницу“, а промијењен ПИ код за „Радио М“ Сарајево и КЗ Прњавор.

Одбијени су захтјеви за Радио Падрино и Радио Бирач за проширењем зоне сервиса.

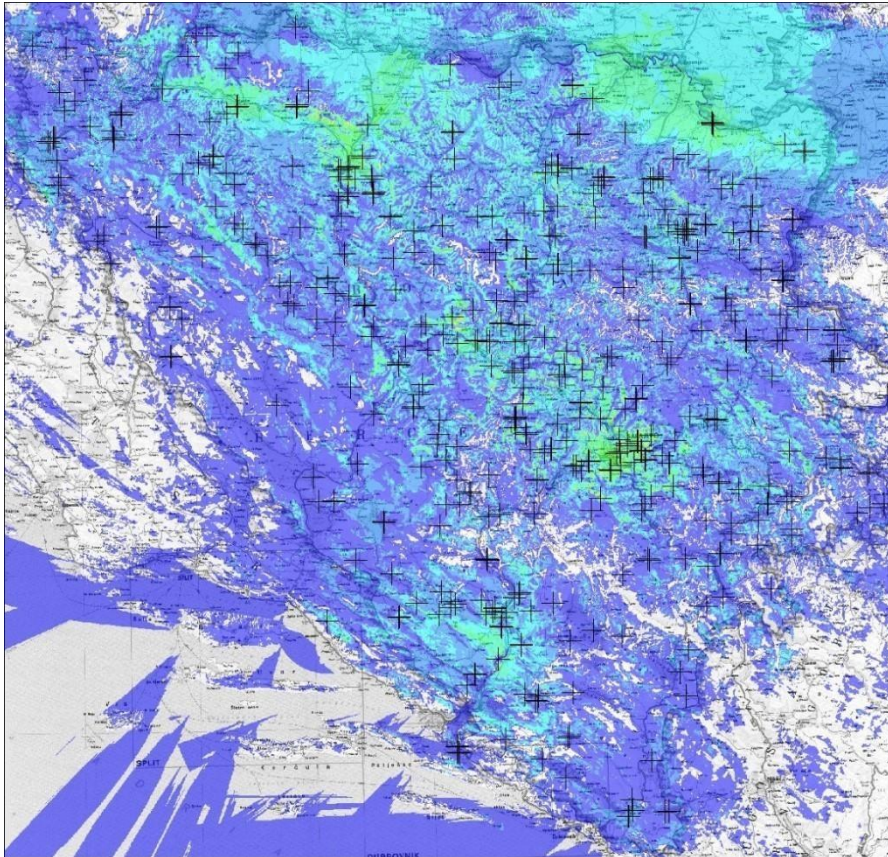
Одбијен је захтјев за повратом фреквенције станице Радио БИГ.

Одржани су састанци са представницима пет радиостаница (БИГ, Контакт, Hard Rock Радио, Радио Козара и Радио КЗ) на којима је одговорено на упите станица око реализације фреквенцијских ресурса.

3.3.5.2. Аналогна радиодифузија – ТВ

Иако је Споразумом ГЕ-06 предвиђено потпуно гашење аналогне телевизије 17. јуна 2015., телевизијске станице су наставиле са аналогном радиодифузијом. На наредној слици је дат преглед тренутног аналогног емитовања у БиХ.

Слика 14. Симултанно покривање аналогних ТВ станица које су још у раду

Тренутно у БиХ ради близу 750 аналогних ТВ предајника. Њихов рад није у складу с међународним споразумом ГЕ06 из 2006. године. С тим у вези, ови предајници представљају изворе могућих сметњи у БиХ и сусједним земљама и ограничавају увођење нових сервиса. Аналогно емитовање ТВ је узроковало штетне сметње у сусједним земљама из којих су запримљене жалбе. Жалбе су ријешене привременим гашењем или промјеном параметара емитовања.

3.3.5.3. Средњоталасна радиодифузија

У току 2020. није било измјена у техничким условима дозвола за коришћење средњоталасних фреквенција тако да су и даље на снази технички анекси за средњоталасне радио-станице: Завидовићи – 1503 kHz, Бановићи – 792 kHz и БХРТ за средњоталасни предајник 612 kHz – Доње Моштре, који не ради од априла 2010. године.

3.3.5.4. Дигитална радиодифузија - ТВ Током 2020. није забиљежен помак у преласку с аналогног на дигитално земаљско емитовање.

Рок за прелазак на дигитално земаљско емитовање и гашење аналогног телевизијског сигнала био је 16. 6. 2015. год.

Агенција је 10. 5. 2010. године донијела Одлуку којом је Јавним РТВ сервисима дато право и обавеза да започну дигитално земаљско емитовање властитих телевизијских програма на територији цијеле БиХ.

Савјет министара БиХ је 20. 12. 2016. год. донио одлуку којом је предвиђена примјена ДВБ-Т2 стандарда, а Јавним РТВ сервисима БиХ додијељен је и МУХ Б.

Наконведеног јавног позива, Агенција је 1. 11. 2019. додијелила Дозволу за коришћење РФ спектра за пружање услуге управљања електронском комуникационом мрежом у дигиталној земаљској радиодифузији у БиХ – МУЛТИПЛЕКС Ц, правном лицу „MULTIPLEX SERVICE ВН“ д.о.о. Сарајево. На захтјев корисника Дозволе Агенција је одобрила продужење рокова за почетак пружања услуге из Дозволе за додатних 180 дана. Прије истека тог рока Агенција је од корисника дозволе затражила изјашњење о спремности за испуњење услова Дозволе, на шта је достављена информација да и даље постоје одређене потешкоће у набавци емисионе опреме.

3.3.5.5. Репланирање ВХФ III опсега

Женевским планом ГЕ06, на територији БиХ у ВХФ III опсегу од 174-230 MHz, предвиђено је једно телевизијско покривање (ДВБ-Т) и три радијска покривања (Т-ДАБ). Од стране земаља чланица Европске уније покренут је процес репланирања овог опсега у складу са новим технологијама и принципима планирања. Репланирање за БиХ се паралелно одвија у двије групе: „Adriatic“ коју чине АЛБ, БИХ, ГРЦ, ХРВ, ИТА, МНЕ и СВН, и у групи " SEDDIF " коју чине АУТ, БИХ, БЛГ, ХНГ, ХРВ, РОУ, СРБ, СВК, СВН.

Планирање дигиталног емитовања у ВХФ опсегу 174-230 MHz компликује настављање аналогног емитовања у том опсегу.

3.3.5.6. Поступци утврђивања кршења Закона о комуникацијама, услова издатих дозвола и прописа Агенције

Током прва три квартала 2020. нису вршене провјере контрола РФ спектра по захтјеву других подручја рада. Контроле су рађене само за потребе радио-планирања и припреме за издавање дозвола за ПМР сервисе. У трећем кварталу је стављен акценат на периодичну и најављену, тј. редовну контролу емисионе опреме и радио-спектра, по службеној дужности у Подручју радиокомуникација. Отварање поступака по службеној дужности за кршење техничких услова дозволе у јавном емитовању је последица промјене организације и провођења Правила о дозволама у радио-комуникацијама. У трећем кварталу је препозната потреба за периодичном контролом, а реорганизацијом пословних процеса су остварени предуслови за провјеру поштивања техничких услова дозвола, отварање и вођење управних поступака по службеној дужности. У току редовне контроле, иако је препознат велики број неправилности, мали је број изречених извршних мјера, што је последица чињенице да су готово сви прекршаји препознати по први пут, јер периодични прегледи раније нису били провођени.

До сада су изречене двије финансијске мјере. Једна се односи на коришћење радио-линка без претходно издате дозволе. Корисник је потом тражио и добио дозволу за програмско напајање. Друга се односи на технички нетолерантно коришћење радио-спектра са доминантне и посебно осјетљиве локације Влашић. Са локације Влашић се емитује великом снагом, па је уочена неправилност имала озбиљан значај за поштовање међународних обавеза БиХ у међународној координацији.

До закључења извјештаја је обављено око 160 непосредних контрола техничких услова које користи око 60 корисника. На основу ових резултата је покренуто око 60 управних поступака утврђивања кршења техничких услова за емитовање.

Од око 60 отворених поступака по службеној дужности, до краја извјештајног периода редовно је окончано 20 предмета, за које су корисницима послана рјешења.

Од увођења редовне периодичне контроле није пријављена ни једна сметња коју ФМ станице праве у авио-саобраћају, док је раније Агенцији пријављивано 5-10 појава штетних сметњи годишње.

Најчећи прекршаји се односе на неусаглашавање актуелног стања антенске емисионе опреме са додијељеним техничким условима, прекорачење заузећа радио-спектра коришћењем девијације веће од технички толерантне, те неусаглашеност емитоване снаге са условима дозволе.

3.3.6. Радио-аматерска служба

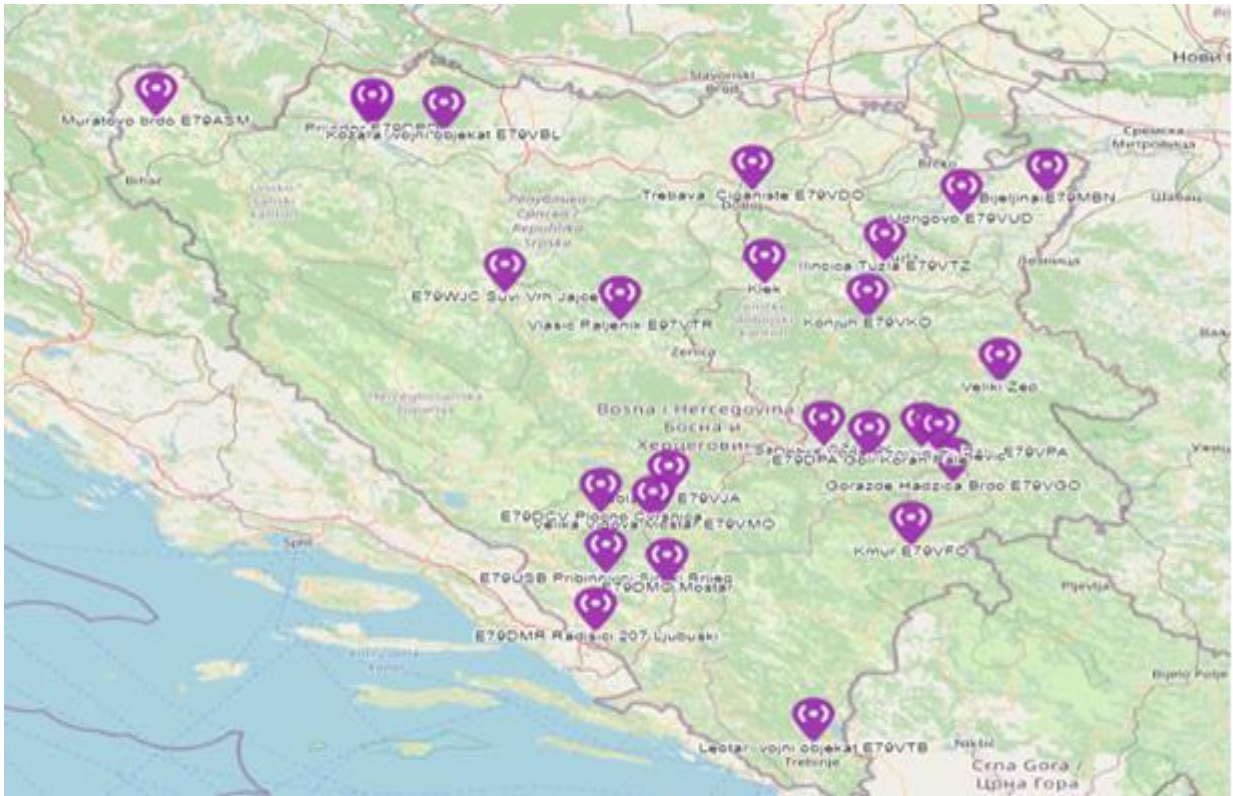
Агенција је у извјештајном периоду издала 552 дозволе за нове радио-аматерске знакове и регистровано је 250 нових аматерских радио-уређаја.

Агенција је издала и 10 дозвола за специјалне и такмичарске радио-аматерске знакове, као и 3 ХАРЕЦ сертификата за држављане БиХ са боравком у иностранству.

На основу Правила 28/2007 о радио-аматерској служби, издата су рјешења за 2 једнословна радио-аматерска знака и 10 дозвола за репетиторе, чији распоред је графички представљен на слици.

Крајем извјештајног периода усвојено је Правило број 92/2020 о радио-аматерској служби. Овим правилом су уведене промјене којима је поједностављен рад радио-аматерске заједнице. Правилном је измијењено трајање додјеле знака. Једном додијељени знак не треба обнављати. Валидност додијељеног знака се може провјерити на веб-страници Агенције. Друга значајна новина овог правила је хармонизација полагања радио-аматерског испита за све радио-аматере. Радио-аматерска опрема више не подлијеже обавезној регистрацији, али је регистрација и даље могућа по захтјеву корисника.

Слика 15: Географски распоред радио-аматерских репетитора у БиХ

Међународна координација фреквенција

3.3.6.1. Међународна координација - терестријална

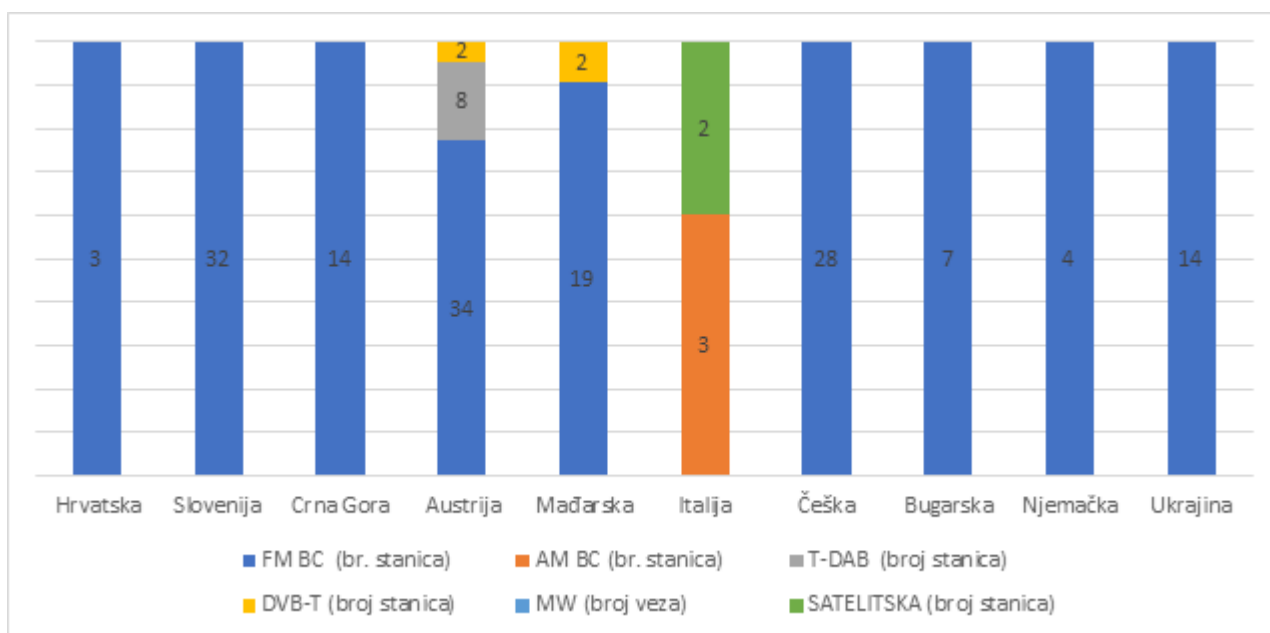
У циљу обезбјеђивања једнаких права на приступ РФ спектру као ограниченом природном ресурсу, међународна координација радиофреквенција је један од основних сегмената управљања РФ спектром. Одговарајући документи Међународне уније за телекомуникације (ИТУ) и Конференције европских администрација за пошту и телекомуникације (ЦЕПТ) су основ за међународну координацију која се обавља на билатералном, мултилатералном или регионалном нивоу. Провјера компатибилности рада станица сусједних земаља са станицама на територији БиХ, те провјера усклађености рада станица са радом планираних станица сусједних земаља и станица које се пуштају у рад или модификују техничке параметре, као и анализа објављених база података станица у информационом систему ИТУ-Р БРИФИЦ у смислу провјере заједничког рада без штетних сметњи, стална су активност Подручја радиокомуникација. У току 2020. су направљене анализе БРИФИЦ бројеви: од 2911 до 2936. У оквиру редовних активности је пријава и слање у процес координације наших станица сусједним земљама, као и послови пријаве фреквенцијских додјела у ИТУ Мастер регистар фреквенција. У складу са наведеним, а на основу пристиглих захтјева за координацију фреквенција, те проведене анализе утицаја на рад бх. станица, обрађени су захтјеви и упућени одговори сусједним администрацијама и ИТУ као што је приказано у Табели 16.

Табела 16: Захтјеви за координацију фреквенција

Администрација/ број станица	ФМ БЦ	АМ БЦ	Т-ДАБ	ДВБ-Т	MW	САТЕЛИТСКА
Хрватска	3					
Словенија	32					

Црна Гора	14					
Администрација/ број станица	ФМ БЦ	АМ БЦ	Т-ДАБ	ДВБ-Т	MW	САТЕЛИТСКА
Аустрија	34		8	2		
Мађарска	19			2		
Италија		3				2
Чешка	28					
Бугарска	7					
Њемачка	4					
Украјина	14					

Слика 17: Графички приказ захтјева за координацију фреквенција

Агенција је покренула процес међународне координације за 153 ФМ БЦ и 3 ДВБ-Т станице.

Радио Бироу ИТУ је послат и захтјев за повлачење пријаве 8 предајника јер исти више нису у раду и није у плану да се поново пусте у рад јер су у међувремену превазиђени другим додјелама.

3.3.6.2. Међународна координација фреквенција - сателитска служба

Након извршене анализе утицаја на рад наших станица, дата је сагласност италијанској администрацији у вези с пуштањем у рад сателитске станице ТЕМРА ROSSA која комуницира са сателитском мрежом АРАБСАТ 5А-30.5 Е и сателитске станице МСГ-ТТЦ1А1 која комуницира са сателитским мрежама МСГ-3.5Е, МСГ-41.5Е, МТГ-Д1_0Е, МТГ-Д1_3.4W, МТГД1_9.5Е.

Упућен је одговор ИТУ у вези са објавом у БРИФИЦ 2925 АП30/Е/835 и АП30А/Е/835 од 21. 7. 2020. која се односи на Ф-САТ-БСС2-88.5Е сателитску мрежу везано за укључивање територије

у сервисну зону сателитске мреже у складу са § 4.1.10 Апп 30 и 30 А ИТУ РР-а. Одговор је објављен и на e-communication платформи Радио Бироа ИТУ.

Извршене су и анализе захтјева сателитских мрежа EUTELSAT, YAHSAT и UKFSS 18W за укључивање у сервисну зону сателита. Током периода извјештавања, уочен је повећан број захтјева за координацију сателитских мрежа.

За анализу заштите Агенција користи „ITU BR space“ и ITU-R, SpaceCom, софтверску подршку која омогућава процес координације БСС и ФСС планова, праћење, анализу и буџетске компатибилности рада сателитских система, те праћење препоручених процедура ИТУ-Р.

Анализа утјецаја објављених података у BRIFIC space, као и анализа процедура координације фреквенција за сателитске системе је у складу са ITU Radio Regulations Appendix 30, 30А и 30Б.

3.3.6.3. Међународни приговори о штетним сметњама

Након извршене анализе и рјешавања штетних сметњи у надлежном сектору, упућени су одговори сусједним администрацијама за међународне приговоре на сметње од АКОС, Словенија, штетна сметња метеоролошким радарима на фреквенцији 5618 MHz, и пријава сметње ХАКОМ, Хрватска, за штетну сметњу на 43 ТВ каналу.

3.3.6.4. Међународни састанци

- Учешће на 54. веб -састанку ЦЕПТ комитета ЕЦЦ 16-20.11.2020. На састанку је усвојен низ одлука и извјештаја који се директно односе на рад Подручја радиокомуникација. У току састанка упућен је одговор у вези с будућом имплементацијом четири одлуке: Dec (20)02 - Railway communication, Dec (20)01 - WAS and RLAN, Dec (18)06 - MFCN на 26 GHz и Dec (15)04 - ESOMP NGSO FSS – Ка опсег;
- Учешће на радиокомуникационом семинару ITU BR, terrestrial and space који је одржан у периоду 03. - 7.12.2020. WRS семинар ИТУ одржава се сваке двије године и на семинару се разматрају промјене у процесу координације фреквенција путем ИТУ база;
- Учешће на 95. онлине састанку ЦЕПТ радне групе WGFM (Working Group Frequency Management) одржаном у Слиеми, Малта у периоду од 10. до 14.02.2020.
- Учешће на 96. онлине састанку ЦЕПТ радне групе WGFM (Working Group Frequency Management) у периоду од 8. до 12.06. 2020.
- Учешће на 97. онлине састанку ЦЕПТ радне групе WGFM (Working Group Frequency Management) у периоду од 19. до 23.10.2020.

3.3.7. Регулаторни документи из области управљања спектром

Правило – План намјене и коришћења РФ спектра

Припреме на ажурирању Плана намјене и коришћења РФ спектра, које подразумијевају анализу проширених опсега намијењених фиксним и мобилним сателитским системима у складу са закључцима Свјетске радио-конференције WRC-19 и ЕЦА, европске табеле намјене, усвојене у новембру 2020. На овај начин ће се у Плану намјене објединити намјена свих опсега и унијети најновије измјене ИТУ РР, ЕЦА, одлука и препорука ЦЕПТ и ИТУ.

Крајем 2020. је усвојено Правило 92/2020 о радио-аматерској служби, чиме је престало да важи дотадашње правило 28/2007 о радио-аматерској служби.

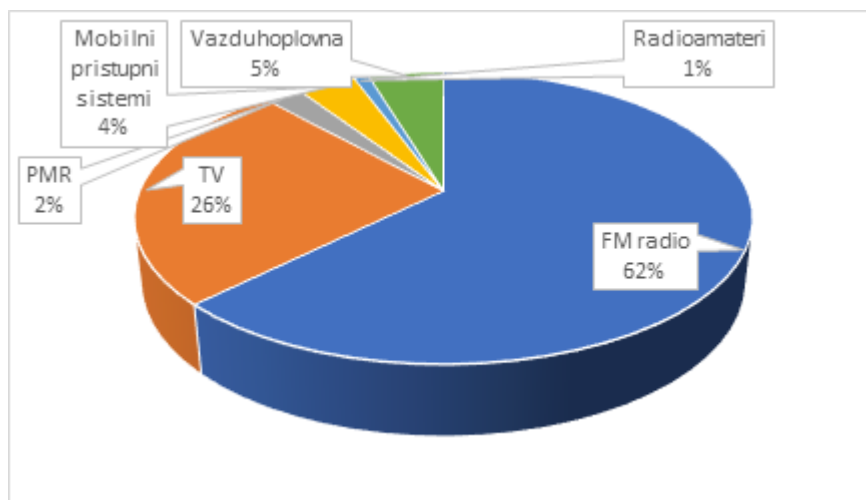
Припремљен је нацрт Правила о контроли и ограничењу максимално дозвољеног интензитета нејонизујућег зрачења, које треба да уђе у процедуру јавних консултација и усвајања током 2021.

3.3.8. Мониторинг / надзор коришћења радиоспектра и поштовања услова дозвола

У овом извјештајном периоду је обављено 214 активних провјера на терену и потом аналитичке обраде резултата.

Удио активности РФ мониторинга према врсти радио-комуникационих сервиса у 2020. је дат на графикону приказаном на слици испод.

Слика 18. Удио радио-мониторинг активности према врсти радио-комуникационих сервиса у 2020.

Током октобра 2020. отпочела је интензивна активност РФ мониторинга и непосредне контроле техничких параметара носилаца дозвола за пружање аудиовизуелних медијских услуга и медијских услуга радија, који услуге пружају путем земаљске радио-дифузије.

До 31.12.2020. предмет контроле било је 60 носиоца дозвола са 141 припадајућом дозволом, односно техничким условом за емитовање. У кампањи је извршена контрола емисионих локација на подручју: Сарајева, Бање Луке, Коњица, Кисељака, Зенице, Травника, Бијељине, Требиња, Билеће, Стоца, Добоја и Мостара. Током овог циклуса је извршено више од 450 скупова мјерења емитованих сигнала. Периодична мјерења осталих емисионих локација и провјере претходно извршених контрола се наставља и у 2021. год.

3.3.9. Мрежа мониторинг станица у БиХ

Почетком 2021. се поново покреће процедура за јавну набавку услуга текућег одржавања мреже радио-мониторинг станица. Када буде окончан поступак уговарања и одржавања, Агенција ће наставити активности сталног надзора РФ спектра у пуном капацитету.

У предметном периоду покренуте су активности на реализацији пројекта изградње сензорске мреже са циљем повећања капацитета Агенције за мјерење заузетости радио-фреквенцијског спектра, детекције интерференција и геолоцирање емисија.

Када буде у функцији, опрема ће значајно смањити вријеме детекције штетних сметњи, геолоцирања извора сметњи, њихово отклањање и коначно, успјешнији рад лиценцираних оператора и корисника радио-спектра.

Раније покренуте активности на реализацији пројекта набавке и инсталације система од 28 сензорских јединица за контролу нејонизујућег електромагнетног зрачења ће значајно унаприједити постојећи систем за провјеру поштивања ограничења вриједности одређених величина електромагнетског поља.

Сензорске јединице су преносиве и омогућавају да се постављају на локације за које постоји јавни интерес. Као први приоритет су одабране основне школе, стамбена насеља или други простори на којима се сумња да угрожавају квалитет живота.

Прикупљене информације ће омогућити бољу заштиту људског здравља од дјеловања нејонизујућег електромагнетског поља, бољу информисаност становништва, те смањити број предрасуда због погрешног и нестручног информисања о утицају радио-емисија на квалитет живота људи.

Реализацијом ових активности, Агенција ће повећати капацитете контроле, транспарентност и ефикасније извршавати послове из своје надлежности.

3.3.10. Регулатива у области мјерења и контроле

У оквиру редовних послова, вршена је обрада и провјера пристиглих изјава о испуњавању услова о ограничавању електромагнетног зрачења носилаца издатих дозвола према Правилу 37/2008 о ограничавању емисија електромагнетног зрачења („Службени гласник БиХ“, број 80/08). У наведеном периоду извршено је издавање више од 100 потврда о испуњавању услова о ограничавању електромагнетног зрачења за носиоце дозвола Агенције.

С обзиром на то да је за Правило 37/2008 о ограничавању емисија електромагнетног зрачења било неопходно извршити усклађивање са домаћим и међународним стандардима, препорукама релевантних европских институција и организација, те позитивном праксом европских земаља које су у своју легислативу успјешно имплементирале наведене стандарде и препоруке, приступило се изради новог прописа. Правилу се прописују посебни услови употребе непокретних радиостаница, које одашиљају радиосигнал у РФ опсегу 9 kHz-300 GHz на начин да се ограничава изложеност становништва електромагнетним пољима с циљем заштите њиховог здравља.

Примјена прописа и информисање становништва о начину дјеловања нејонизујућег електромагнетног поља у РФ опсегу ће омогућити бољи квалитет живота и заштиту здравља од непотребног РФ поља.

3.3.11. Контрола поштивања услова дозволе

Активности контроле поштивања услова дозволе корисника дозволе, углавном за кабловску дистрибуцију, редовна су активност која је у посљедњем кварталу 2020. год. фокусирана на периодичну провјеру рада корисника.

У прва три квартала је контрола била обављана искључиво по задатку других подручја. Како остала подручја нису формално тражила провјеру код корисника, током посљедњег квартала, почела је припрема за систематичне периодичне провјере уз благовремену најаву провјере. Други дио провјере је контрола квалитета и садржаја код крајњег корисника која је у правилу без знања корисника дозволе. Намјера је да резултати провјера буду стално доступни надлежним подручјима и да се ванредне, ненајављене контроле сведу на неопходни минимум. Предмет периодичне контроле обухвата велики број докумената и узорковање услуга. Због природе и обима активности припрема за посјету корисницима је захтјевна. Стављање тежишта на редовне контроле и ширину предмета контроле захтијевало је додатни тренинг за особље који је проведен у овом периоду. Предвиђено је да контрола обухвати поштивање ауторских права, поштивање корисничких уговора, обавеза које произлазе из регулативе. Активности проведене током посљедњег квартала 2020. су укључивале:

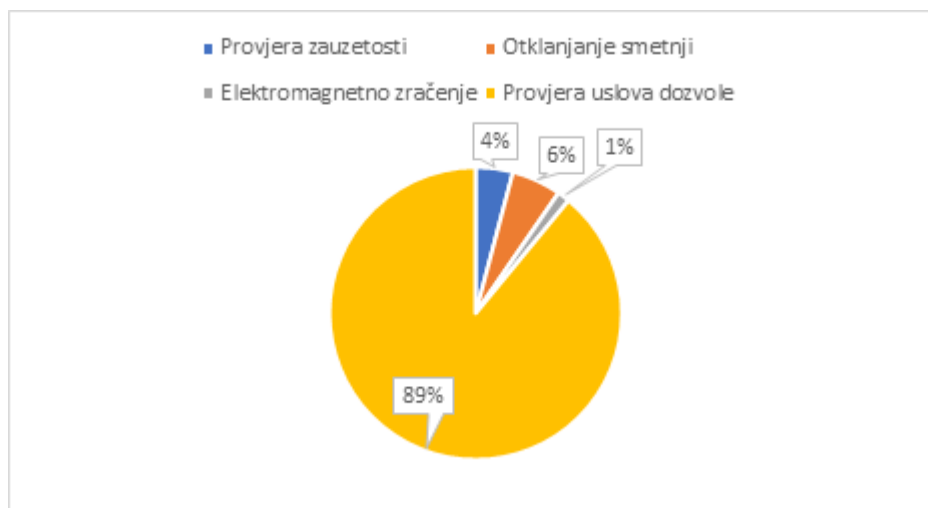
- Тренинг за хармонизацију поступка провјере и писање извјештаја,
- Планирање процедуре током посјете носиоцима дозвола,
- Припрему неопходне стандардне кореспонденције према корисницима,
- Избор приоритета, најаву посјета, усаглашавање термина и припадну логистику,
- Посјету корисницима и активну провјеру поштивања усклађености са општим и посебним условима дозволе на лицу мјеста,
- Провјеру поштивања налога, инструкција, које доноси Агенција,
- Провјеру дистрибуције и идентификацију евентуално недозвољеног пружања услуга,
- Снимање узорака програма за потребе касније анализе и сл.

У току 2020. извршено је 10 најављених редовних контрола, све у посљедњем кварталу.

У току је планирање и припрема техничких средстава за узорковање, снимање и даљински преглед узоркованог програма. Ова опрема ће служити за периодичне најављене контроле и за ненајављене контроле по потреби. Планирано је узорковање садржаја за аналогне ТВ и аудиосадржаје који се дистрибуирају каблом или земаљским емитовањем.

У току 2020., Сектор за радио-мониторинг и контролу поштивања услова дозвола реализовао је активности самостално и у сарадњи са другим организационим јединицама Агенције. Збирни преглед активности према врсти предмета је приказан на графикону (Слика 19.)

Слика 19. Процентуални удио обављених активности према врсти предмета у 2020.

3.3.12. Остале активности

Ажурирања координације коришћења РФ опсега намијењених војним и безбједносним структурама је значајна активност која је започела у току 2017. год. На иницијативу Агенције одржан је састанак са представницима Министарства одбране БиХ, на тему коришћења РФ опсега којим управља Министарство одбране БиХ. На заједничком састанку са Агенцијом, одржаном крајем 2020., дефинисана је и потврђена потреба да се у 2021. год. приступи ажурирању Споразума о нормализацији који је на снази још од 2002. године, те потреба чешће координације употребе РФ спектра. Споразум из 2002. године је дио координације ресурса радио спектра између СФОР-а и Агенције, у складу са тадашњим Акционим планом за израду Политике сектора комуникација.

3.4. ПОДРУЧЈЕ ОПШТИХ ПРАВНИХ И ФИНАНСИЈСКИХ ПОСЛОВА

3.4.1. Подаци о оствареним приходима

Укупно остварени приходи Агенције за период 1. 1 - 31. 12. 2020., износе 10.376.482 КМ. Дио ових прихода у укупном износу од 7.153 КМ уплаћен је на ЈРТ и према Закону о комуникацијама не представља приходе Агенције. Други дио ових прихода, у износу од 10.369.329 КМ, представља властите приходе Агенције који су и уплаћени на трансакциони рачун Агенције.

Укупно остварени приходи у 2020. су мањи од укупно остварених прихода у 2019. за 226.132 КМ. Ово је последица смањене стопе за обрачун годишње накнаде за дозволе у емитовању за 2020. годину са 0,50% на 0,25% укупно оствареног прихода корисника дозвола у фискалној 2019., оствареног по основу обављања дјелатности пружања аудиовизуелних медијских услуга и пружања медијских услуга радија, а на основу Одлуке Савјета Агенције (“Службени гласник БиХ”, број 22/20).

У Прегледу нису укључени наплаћени приходи по основу накнаде за коришћење радиофреквентног спектра и новчаних казни јер исти представљају приходе Буџета институција БиХ и уплаћују се на Јединствени рачун трезора. Приходи по основу накнада за коришћење

спектра фреквенција, остварени у 2020., износе 23.777.760 КМ, односно 111,11 % у односу на план.

Приходи од новчаних казни остварени су у износу 45.500 КМ и мањи су за 48.842 КМ у односу на остварене приходе по овом основу у 2019. год.

3.4.2. Подаци о оствареним расходима

Укупно остварени расходи Агенције у 2020. год. износе 11.870.580 КМ, при чему се на расходе опште потрошње односи износ 6.477.780 КМ, док се на расходе програма посебне намјене, који се финансирају из акумулисаног вишка прихода над расходима по посебним одлукама Савјета министара БиХ, односи износ 5.392.800 КМ.

Расходи опште потрошње који се финансирају из Буџета институција БиХ и међународних обавеза БиХ за 2020. годину, остварени су у проценту од 91,5% у односу на планиране и одобрене расходе у Закону о Буџету институција БиХ и међународних обавеза за 2020. годину (Закон о Буџету). Индекс остварених расхода у односу на годишњи план расхода код Текућих издатака износи 90,6%, а код Капиталних издатака 98,8%.

Мања извршења расхода опште потрошње у односу на одобрене расходе у 2020. су и посљедица континуираних активности у Агенцији на стварању уштеда, посебно на оним врстама трошкова на које се може директно утицати.

Утрошена средства за путне трошкове опште потрошње у 2020. износе 53.929 КМ. У односу на планирана и одобрена средства у буџету за ове намјене, реализација ових трошкова је мања за 129.071 КМ, односно износи 29,5% у односу на одобрене расходе, на шта је утицала пандемија Ковид-19 и немогућност одласка на планиране конференције, семинаре, радне састанке и сл. У односу на остварене расходе за путне трошкове у 2019. годни, реализација у 2020. год. је мања за 81,1%.

Процент извршења на позицији Издаци за текуће одржавање износи 27,3% у односу на одобрене расходе опште потрошње, односно 88,8% у односу на претходну годину. Највеће одступање се јавило на позицијама материјала и услуге за оправку и одржавање опреме, због тога што у 2020. није било реализације услуга текућег одржавања специјалне мониторинг опреме (поништен поступак).

Током 2020. у потпуности су поштована ограничења у потрошњи прописана правилницима Савјета министара БиХ.

Укупан број запослених на крају извјештајног периода је износио 125.

3.4.3. Ревизија материјално-финансијског пословања Агенције

Интерну ревизију у Агенцији обавља Јединица за интерну ревизију Министарства комуникација и промета БиХ. Током 2020. обављена је ревизија обрачуна накнада за коришћење радиофреквентног спектра.

Према Извјештају о финансијској ревизији Агенције за 2019., Канцеларије за ревизију институција БиХ, финансијски извјештаји Агенције приказују фер и истинито, у свим материјалним аспектима, стање имовине, обавеза и извора средстава на дан 31. 12. 2019. год. и извршење буџета за годину која се завршава на наведени датум, у складу са прихваћеним оквиром финансијског извјештавања.

Упоредо са ревизијом финансијских извјештаја Агенције за 2019. годину, извршена је и ревизија усклађености активности, финансијских трансакција и информација са релевантним законима и другим прописима. Канцеларија за ревизију финансијског пословања институција БиХ није могла потврдити законитост процедуре извршеног распоређивања запослених и закључивање уговора о раду након доношења новог правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста Агенције, те је у том одјељку дала мишљење са резервом о усклађености.

Табела 17. ПРЕГЛЕД: Остварења прихода по изворима од 1.1.2020. до 31.12.2020.

		Економски	Планирани	Ребаланс	Кориговани	Остварено	Индекс
Р.б.	Извор прихода	код	приходи за	(+,-)	план	у текућем	(7/6)
			2020.		(4+,-5)	периоду	
			годину				
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Остали приходи од фин. и нематер. имовине	721219				1.602	-
2	Приходи од позитивних курсних разлика	721511				49	-
3	Приходи од захтјева, молби и др. поднесака	722101				1.150	-
4	Приходи од жалби против рјешења	722102				180	-
5	Приходи од рј. за које није прописана пос. нак.	722103				4.150	-
6	Приходи од издатих увјерења	722104				0	
7	Приходи од овјере потписа и печата	722105				45	-
8	Накнаде од дозвола за емитовање	722501	350.000		350.000	292.165	83%
9	Накнаде од доз. за оператора фикс. телефоније	722502	8.700.000		8.700.000	8.948.460	103 %
10	Накнаде за адм.-тех. обраду захтјева	722503				65.265	-
11	Накнаде за дозв. у радиокомуникацијама	722504	1.030.000		1.030.000	1.027.099	100 %

12	Накн. за дозв. даваоца приступа интернету	722505					
13	Накн. за дозв. оператора елек.-ком. мрежа	722506					
14	Накн. од дозв. оператора моб. комуникација	722507					

15	Накн. од дозв. за блокове у мобил. мрежи	722508	23	ОсталиИздаци приходи телефонских и	722791		
	Накн. од дозв. за пруж. 16 аудио виз. медиј. усл. 722509		4.24	Новчанепощтанских казне услуга за прекрш	ајеб 132723104		
17	Накн. од дозв. за негеограф. и кр. бројеве 722510			ЦРАИздаци-Приходи за енергију од казн и за			
18	Накн. од дозв. за блокове у фикс. телефонији 722511		5.25	прекршкомуналнеје услуге	6133723107		
	Р.б. НакнВрста. одрасхода дозв. за пружЕ. кономски		6.	ПримициНабавка материјалаод прод	ајеб 134		
19	фикс. телефон. услуга код722512		26	прометнихИздаци возилаза услуге	811114	7.УКУ ПНОпријевоза и горива	6135
120	Накн. од дозв. за ТВ емит. ел2. -ком. мрежа 3 722513			Унајмљивање имовине			
	I НакнТекући. од издаци озв. за пруж.		8	и опреме	6136		
1.21	услугаБруто на плате УМТС и накнаде 6111722514 НакнадеНакнаде по трошковаЗакону о		9	Издаци за текуће одржавање	6137		
2.	слобзапосленихди приступаб 112		10.	Издаци осигурања			
223.	информацПутни трошкови. 6131722577		11.	банк. усл. и плат. пром. 6138 Уговорене и друге посебне услуге	6139		
			II	Капитални издаци			
			1.	Набавка грађевина	8212		
			2.	Набавка опреме	8213	Набавка сталних средстава у облику	
			3.	права	8215		

2.	Контрола и провјера поштивања услова дозволе и benchmarking мобилних мрежа у БиХ - Мобилне мреже	0704190		1.500.000	1.500.000	1.462.669	97,5%
3.	Мјерење квалитета широкопојасног приступа интернету у БиХ	0704200		103.681	103.681	103.336	99,7%
4.	Централизовани систем за мониторинг броја корисника услуга код свих кабловских оператора	0704210		1.100.000	1.100.000	-	-
5.	Информациони систем за електронско праћење мрежних ресурса и корисника дозвола у телекомуникацијама у надлежним институцијама путем Географског информационог система (ГИС)	0704220		650.000	650.000	-	-
6.	Заштита дјете на интернету у системима корисника дозвола Агенције	0704230		450.000	450.000	-	-
7.	Централизовани ДМС систем (Document Management System)	0704240		300.000	300.000	-	-

8.	Изградња сензорске мреже за покривање урбаних средина у	0704250		2.000.000	2.000.000	1.854.450	92,7%
	великим градовима у БиХ за мјерење заузетости радиофреквенцијског спектра, детекцију интерференција и геолоцирање извора емисије						
9.	Контрола нивоа нејонизујућег електромагнетног зрачења у циљу заштите људи	0704260		1.986.685	1.986.685	1.902.145	96,7%
10.	Израда регулаторног оквира за радиофреквенцијске опсеге које користе дронави ради заштите постојећих корисника фреквенција	0704270		100.000	100.000	-	-
11.	Информациони систем за машинско препознавање гласова и ријечи у медијском ТВ и радио-простору БиХ	0704280		1.150.000	1.150.000	-	-
УКУПНО			7.077.000	9.644.540	16.721.540	11.870.580	71%

3.4.4. Подршка правним пословима

- У оквиру послова на координацији активности према Дирекцији за европске интеграције (ДЕИ) у циљу поступања у складу с Одлуком о поступку усклађивања законодавства БиХ с правном тековином ЕУ (“Службени гласник БиХ”, бр. 75/16 и 02/18) и пружања стручне помоћи организационим јединицама Агенције које, у оквиру своје надлежности, приступају изради новог прописа који се усклађује с правном тековином ЕУ вршена је координација на усклађивању једног правила Агенције те кореспонденција унутар Агенције као и са Дирекцијом за европске интеграције у вези са израдом Нацрта правила о ограничењу дјеловања електромагнетног поља и Нацрта правила о усвајању Методологије рачуноводственог одвајања и трошковног рачуноводства као и Нацрта методологије рачуноводственог одвајања и трошковног рачуноводства.
- У 2020. у оквиру активности у поступцима по притужбама крајњих корисника из подручја телекомуникација заprimљено је 267 предмета, израђен је 331 службени акт и завршена су 242 предмета.
- Од активности на припреми сједница Савјета Агенције и у вези са сједницама Савјета Агенције, Сектор за правне послове је учествовао у припреми 6 од укупно 8 одржаних сједница Савјета Агенције, и то 4 редовне и 2 ванредне сједнице, одржане путем електронске поште, у оквиру којих је: припремио и члановима Савјета доставио материјал за сједнице, припремио нацрте дневног реда и записнике са предметних сједница, обрадио 17 жалби, припремио 12 правних изјашњења по жалбама за разматрање Савјету у другостепеном поступку, те, у складу с донесеним одлукама Савјета, припремио 8 нацрта другостепених рјешења, учествовао у раду комисије Савјета Агенције за утврђивање ранг-листи кандидата за УО БХРТ из реда бошњачког, хрватског и српског народа као техничка и правна подршка.
- По захтјевима организационих јединица Агенције у вези с питањима примјене закона и других прописа, као и у најсложенијим правним питањима из надлежности Агенције, Сектор за правне послове дао је два (2) правна мишљења.
- У оквиру активности на пружању стручне помоћи организационим јединицама Агенције у вези с методолошком уједначеношћу у изради преднацрта правила и других општих аката, Сектор за правне послове је извршио припрему, преглед и номотехничку обраду два преднацрта, односно приједлога правила, те 28 различитих интерних прописа и других аката. У складу са Пословником о раду Савјета министара БиХ и другим актима у вези са израдом аката које усваја Савјет министара БиХ на приједлог Агенције, припремљена три акта и у вези с тим проведена прописана процедура. Такође, припремљено је више аката у вези са провођењем поступака јавних набавки у оквиру пројеката које реализује Агенција. Поред тога, у складу са чланом 9. став (4) Упутства за провођење и реализацију набавки Агенције, током 2020. контролисано је и парафирано 38 уговора из области јавних набавки.
- У 2020. год. покренуто укупно 80 приједлога за извршење по рјешењима по основама накнада за дозволе, накнада за коришћење радиофреквентног спектра и изречених казни у укупном износу зца 387.243 КМ, од чега се на потраживања на име накнада за дозволе

односи износ од 34.243 КМ, на накнаде за коришћење радиофреквентног спектра износ 350.000 КМ, а на изречене казне износ 3.000 КМ.

- Од укупног износа напријед наведеног дуга, Агенција је током 2020. у извршним поступцима, принудним путем, наплатила износ цца 130.500 КМ од чега је 116.000 КМ на име дуга по основу накнада за коришћење радиофреквентног спектра, 14.500 КМ на име дуга по основу накнаде за издате дозволе, као и износ 3.693 КМ на име потраживања законске затезне камате на неплаћени износ главног дуга, од дана доспијећа обавезе па до исплате главног дуга.
- У оквиру рада Првостепене дисциплинске комисије Агенције покренут је и окончан један дисциплински поступак.

4. САМОСТАЛНИ СЕКТОРИ

4.1. СЕКТОР ЗА ДОЗВОЛЕ И НАКНАДЕ

Сектор за дозволе и накнаде је новоформирани сектор у оквиру Агенције и преузео је послове издавања, измјена, суспензије, преноса и/или пријевременог престанка коришћења дозволе, а које су до 1. 1. 2020. год. вршене у оквиру посебних подручја Агенције.

Сви поступци у вези са издавањем, измјеном, преносом или пријевременим престанком важења дозволе покренути су и вођени су у складу са правилима Агенције која регулишу наведене поступке. Зависно из које области је поднесен захтјев по којем се поступало, исти је прослијеђен подручју за емитовање и подручју за телекомуникације на стручно мишљење а подручју радиокомуникација на стручну техничку анализу и техничку обраду захтјева. Дозволе су издате у сарадњи са наведеним подручјима Агенције у дијелу који се односи на техничке параметре дозволе и програмски садржај.

У складу са наведеним, вршен је обрачун накнада за административно-техничку обраду захтјева, обрачун накнада за дозволе у складу са Правилком 89/2018 о накнадама за дозволе Агенције („Службени гласник БиХ“, број: 92/18 и 50/19) те тачком III Одлуке о висини стопе и вриједности бода за обрачун годишње накнаде за дозволе („Службени гласник БиХ“, број 86/19 и 22/20), и обрачун накнада за коришћење радиофреквенцијског спектра у складу са Одлуком Савјета министара БиХ о накнади за коришћење радиофреквенцијског спектра у БиХ („Службени гласник БиХ“, број 15/14).

У току 2020. покренуто је укупно 535 управних поступака, од тога 343 поступка по службеној дужности за обрачун годишњих накнада за дозволе Агенције и 192 поступка по захтјеву странке за издавање, измјену или пријевремени престанак важења дозвола у области емитовања, телекомуникација и радио-комуникација.

Обрачун накнада за административно-техничку обраду захтјева вршен је у оквиру поступка за издавање нових дозвола или измјену постојеће дозволе према сваком захтјеву странке који подлијеже плаћању прописаних накнада. На основу издатих нових дозвола у 2020. години извршен је обрачун накнада за дозволу од дана издавања до краја текуће године, као и накнаде за коришћење радиофреквенцијског спектра у периоду важења дозволе, оних носилаца дозволе који подлијежу плаћању истог.

Агенција је издала рјешења корисницима дозвола којим је извршен обрачун висине аконтације накнаде за дозволе из области телекомуникација и рјешења којим је извршен обрачун висине укупне годишње накнаде за дозволе из области телекомуникација и емитовања за 2020. год. Континуирано се пратило поштивање рокова плаћања накнада од стране корисника дозвола, утврђеним у рјешењима за обрачун годишњих накнада за дозволе корисницима дозвола у емитовању и телекомуникацијама. Прослијеђено је 36 рјешења Сектору за правне послове ради покретања поступака принудне наплате потраживања пред Судом БиХ.

За дозволе из области радио-комуникација, Сектор је изршио обрачун годишњих накнада за предметне дозволе у 2020. год. путем налога за фактурисање.

4.1.1. Дозволе

Одсјек за дозволе је у 2020. год. водио 192 управна поступка по захтјеву странке која су имала за резултат издавање 1.763 дозвола из области радио-комуникација, емитовања и телекомуникација. По основу издавања наведених дозвола извршен је обрачун накнада за административно-техничку обраду захтјева и накнада за издавање дозвола, односно израђено је 380 појединачних налога за издавање рачуна. У 2020. год. извршено је и укидање 135 дозвола.

4.1.1.1. Дозволе из области емитовања

У току 2020. Агенција није издавала нове дозволе за телевизијско емитовање које се врши путем земаљске радиодифузије. Закључно са 31. 12. 2020., поред јавних РТВ сервиса БиХ, дјелује 38 корисника Дозволе за телевизијско емитовање које се врши путем земаљске радиодифузије.

Поред јавних РТВ сервиса БиХ, тренутно дјелује 150 корисника Опште дозволе за радијско емитовање, од чега 2 на средњим таласима. Поред тога, закључно са 31. 12. 2020. дјелују укупно 3 корисника Дозволе за непрофитни радио.

Табела 19. Укупан број корисника дозвола за телевизијско и радијско емитовање које се врши путем земаљске радиодифузије

ТВ	РАДИО			ЈАВНИ СЕРВИС (радио и ТВ)
	Општа дозвола за радијско емитовање (ФМ)	Општа дозвола за радијско емитовање (средњи таласи)	Непрофитни радио	
38	148	2	3	6

Закључно са 31.12.2020., дјелује 66 корисника Дозволе за телевизијско емитовање које се врши путем других електронских комуникационих мрежа.

У складу с Правилу 77/2015 о пружању аудиовизуелних медијских услуга, у току 2020. издато је 8 нових Дозвола за телевизијско емитовање путем других електронских комуникационих мрежа, док су 2 дозволе престале важити на захтјев корисника.

У складу с Правилу 76/2015 о пружању медијских услуга радија, а закључно са 31. 12. 2020., дјелује 1 корисник Дозволе за радијско емитовање путем других електронских комуникационих мрежа.

У Табели 20. дат је приказ статуса корисника дозвола у области пружања аудиовизуелних медијских услуга и медијских услуга радија у 2020. на основу власничке структуре правних лица корисника дозвола (приватне и јавне).

Табела 20. Статус корисника дозволе у области пружања аудиовизуелних медијских услуга и медијских услуга радија (јавне и приватне станице)

Статус	Пружаоци аудиовизуелних медијских услуга		Пружаоци медијских услуга радија				Јавни сервис
	Дозвола за телевизијско емитовање путем земаљске радиодифузије	Дозвола за телевизијско емитовање путем других електронских комуникационих мрежа	Општа дозвола за радијско емитовање (ФМ)	Општа дозвола за радијско емитовање (средњи таласи)	Дозвола за радијско емитовање путем других електронских комуник. мрежа	Непрофитни радио	
Јавне	14	6	66	-	-	-	6
Приватне	24	60	82	2	1	3	

У складу с Правилем 79/2016 о дозволама за дистрибуцију аудиовизуелних медијских услуга и медијских услуга радија, у току 2020. издате су двије (2) нове дозволе за дистрибуцију аудиовизуелних медијских услуга и медијских услуга радија, а 3 дозволе су престале да важе на захтјев корисника. Закључно са 31. 12. 2020., укупан број корисника дозволе за дистрибуцију аудиовизуелних медијских услуга и медијских услуга радија је 34, од чега 27 пружа услуге путем кабла (у склопу једног корисника дозволе који услуге пружа путем кабла се нуди и услуга путем сателита ДТХ), те 7 путем ИПТВ платформе (у склопу једног корисника дозволе који услуге пружа путем ИПТВ, нуди се и услуга путем ДТХ платформе).

4.1.1.2. Дозволе из области телекомуникација

У 2020. год. Агенција је додијелила једну (1) дозволу за обављање дјелатности даваоца фиксних јавних телефонских услуга, те је на крају 2020. на тржишту БиХ дјеловало 12 давалаца фиксних јавних телефонских услуга.

Слиједи преглед оператора носилаца Дозволе за обављање дјелатности даваоца фиксних јавних телефонских услуга, закључно са 31. 12. 2020.

Табела 21. Преглед оператора носилаца Дозволе за обављање дјелатности даваоца фиксних јавних телефонских услуга

Р. бр.	Назив оператора	Р. бр.	Назив оператора

1.	АКТ.ONLINE д.о.о. Сарајево	7.	М&Н COMPANY д.о.о. Сарајево
2.	БЛИЦНЕТ д.о.о. Бања Лука	8.	TELEMACH д.о.о. Сарајево
3.	ЕЛТА-КАБЕЛ д.о.о. Добој	9.	ТЕЛРАД НЕТ д.о.о. Бијељина
4.	EUROPNET BOSNIA д.о.о. Сарајево	10.	ТЗ д.д. Сарајево
5.	ДЕТЕЛ д.о.о. Сарајево	11.	СОФТНЕТ д.о.о. Сарајево
6.	ЛОГОСОФТ д.о.о. Сарајево	12.	ТХТV д.о.о. Тузла

У БиХ дјелују три лиценцирана мобилна оператора:

- ЈП ВН Telecom д.д. Сарајево (ВН Telecom);
- Телекомуникације РС а.д. Бања Лука (Телеком Српске) и
- ЈП Хрватске телекомуникације д.д. Мостар (ХТ Мостар).

Поред три доминантна оператора, други пружаоци мобилних услуга имају могућност да, склапањем комерцијалних уговора, пружају мобилне телефонске услуге са носиоцима ГСМ/УМТС/ЛТЕ дозвола у БиХ. Закључно са 31.12. 2020., на тржишту мобилне телефоније раде 4 оператора. Блицнет д.о.о. Бања Лука који је код Агенције регистрован у септембру 2013., Логософт д.о.о. Сарајево који је регистрован у јулу 2014., Телрад Нет регистрован у октобру 2014., ДАСТО СЕМТЕЛ д.о.о. Бијељина је Рјешење о регистрацији даваоца мобилних услуга добио у 2017., а Новотел д.о.о Сарајево у јулу 2020.

У 2020. год. нису издате нове дозволе за обављање дјелатности оператора јавних електронских комуникационих мрежа, а извршено је укидање 5 дозвола за обављање дјелатности оператора јавних електронских комуникационих мрежа, те је број мрежних оператора који дјелују на територији БиХ на дан 31. 12. 2020. износио 69 оператора.

У 2020. год. Агенција није издала нове дозволе за обављање дјелатности даваоца приступа интернету а извршено је укидање 6 дозвола, те је 60 оператора давалаца приступа интернету на територији БиХ, закључно са 31. 12. 2020. год.

4.1.1.3. Дозволе из области радиокомуникација

У 2020. укупно је издато 196 дозвола, а отказано 109 дозвола за микроталасне линкове у вези тачка – тачка. У склопу активности на лиценцирању ММДС система у опсегу 11.7-12.5 GHz, у 2019. издата су рјешења о престанку важења дозвола за коришћење блокова фреквенција на подручју за три корисника на 10 општина и престанку важења дозвола за укупно 13 базних станица по захтјеву три корисника.

У копненој мобилној служби у 2020. издато је укупно 1528 дозвола за 47 корисника

У 2020. издато је 17 дозвола за 17 корисника, а укинута је једна (1) дозвола у ваздухопловној служби.

Што се тиче радиодифузне службе, извршене су измјене дозвола за радиодифузни предајник за 9 корисника дозвола Агенције на подручју 13 општина.

4.1.2. Накнаде

У току 2020. извршен је обрачун годишњих накнада за дозволе у емитовању и издато је 196 рјешења којима је утврђен износ годишње накнаде за дозволе у емитовању за 2020. год.

Извршен је обрачун висине аконтације накнаде за дозволе из области телекомуникација за 2020. и издато 79 рјешења о висини аконтације накнаде за дозволе из области телекомуникација за 2020. год.

Извршен је обрачун и висине укупне годишње накнаде за дозволе из области телекомуникација за 2020. годину и издато је 78 рјешења корисницима дозвола из области телекомуникација.

Припремљени су налози за фактурисање годишњих накнада за дозволе за 2020. и то:

- Дозволе за фиксну радиостаницу у микроталасној вези тачка-тачка за 128 линковских веза 11 корисника дозвола
- Дозволе за фиксну радио-станицу ПМР за укупно 125 корисника дозвола
- Дозволе за сателитске радио-станице и ВСАТ терминали за 10 дозвола за сателитске станице и ВСАТ терминале додијељених за 9 носилаца дозвола

Припремљени су налози за фактурисање годишњих накнада за Дозволе за фиксне радио-станице у микроталасној вези тачка-тачка и то ВН Telecom д.д. Сарајево за 744 дозволе, ХТ Еронет д.д. Мостар за 651 дозволу и Телеком Српске а.д Бањалука за 659 дозвола.

Припремљени су налози за фактурисање накнада за коришћење радиофреквенцијског спектра за 2020. за кориснике дозвола Агенције и то за телеком операторе (мобилни приступни системи: 800MHz, 900MHz, 1800MHz, 1900MHz, 2100MHz, 2600MHz), радио-станице, ТВ станице, линкове тачка-тачка, линкове тачка - више тачака, ЦАТВ, ПМР и сателитске станице и ВСАТ терминале.

Припремљени су и налози за фактурисање накнада за коришћење радиофреквенцијског спектра по основу Дозволе за коришћење радиофреквенцијског спектра за пружање услуга путем мобилних приступних система (ЛТЕ) за Телеком Српске, ВН Telecom и ХТ Еронет.

У току поступка издавања дозвола у области емитовања извршене су и економске анализе финансијског пословања корисника дозволе, ако и у поступку захтјева за пренос дозволе или промјену власничке структуре корисника дозволе Агенције.

Одговорено је и на 35 упита писменим путем везано за поступке издавања дозвола и обрачун накнада за дозволе уз свакодневну комуникације са странкама путем маила.

4.2. СЕКТОР ЗА ОДНОСЕ С ЈАВНОШЋУ

4.2.1. Медији и јавност

У току 2020. Сектор за односе с јавношћу обављао је текуће послове који су укључивали комуникацију са новинарима, носиоцима дозвола и крајњим корисницима. Пружана је редовна подршка кабинету генералног директора, подручјима, секторима и одјељењима у Агенцији.

Објављено је 58 саопштења за јавност, која су укључивала редовне активности Агенције, израду Годишњег извјештаја Агенције, израду кварталних извјештаја, Прегледа случајева из области емитовања, објављивање Извјештаја о процесуираним случајевима из подручја Агенције, објављивање јавних консултација на Нацрт правила усвојен на Савјету Агенције, праћење Локалних избора 2020., као и избора у Мостару. Такође, у 2020. Агенција је покренула Анкету о заштити потрошача о степену информисаности становништва у БиХ о утицају електромагнетног

поља, чији је циљ утврђивање степена информисаности становништва о дозвољеним нивоима електромагнетног поља.

У току 2000. године, објављено је више од 5000 медијских објава на теме Агенције, у штампаним медијима, на интернет порталима, ТВ и радио-станицама у БиХ.

Сектор за односе с јавношћу је током 2020. одговорио на 47 захтјева за приступ информацијама у складу са Законом о слободном приступу информацијама, и на 12 посланичких питања.

4.2.2. Сарадња на пројектима, интеграцијама и активности на друштвеним мрежама

Сектор за односе с јавношћу је у току извјештајног периода учествовао у раду Пројектног савјетодавног тима/одбора “Зауставити насиље над дјецом: Превенција и рад на спречавању сексуалног искоришћавања и злостављања дјете у дигиталном окружењу у БиХ”, коју воде организације УНИЦЕФ, MFS Emmaus и Save the Children (БиХ конзорцијум за заштиту дјете). Агенција је партнер овог пројекта.

Провођене су сталне активности на унапређењу веб-странице Агенције како би на најбољи начин одговорила потребама крајњих корисника, као и промоција активности Агенције путем друштвених мрежа (LinkedIn, Facebook). Путем друштвених мрежа, Агенција је у току 2020. објављивала информације које су већ објављене на веб-страници Агенције, информације које су медијима дистрибуисане путем саопштења за јавност, као и информације са важних догађаја које је организовала или на којима је учествовала Агенција, (укључујући припрему, обраду и објаву текста о активностима Агенције).

Координисане су активности из области европских интеграција које укључују достављање података за израду годишњих извјештаја, у складу са Акционим планом за реализацију приоритета из аналитичког извјештаја Европске комисије, укључујући припрему и достављање писаних докумената за састанке Пододбора/Одбора за иновацију и информационо друштво и социјалну политику између ЕУ и БиХ.

4.2.3. Активности у условима пандемије Ковид-19

Од проглашеног ванредног стања узрокованог пандемијом Ковид-19 у БиХ, Агенција је у више наврата апеловала на пружаоце медијских услуга да приликом извјештавања о овој теми приступе професионално, на начин да се информације објављују без сензационализма и ширења дезинформација које би могле утицати на ширење страха, панике и узнемирености шире јавности, као и да информације објављују у формату приступачном особама са оштећењем слуха, на начин да се обезбиједи тумачење на знаковни језик. Такође, Агенција је упутила препоруке операторима јавних телекомуникационих услуга и осталим носиоцима дозвола за поступање у ванредној ситуацији. У овом периоду објављена је и нова Одлука о висини стопе и вриједности бода за обрачун годишње накнаде за дозволе у емитовању за 2020. годину, у износу 0,25 % (умјесто 0,50%) укупног прихода корисника дозволе у фискалној 2019. год.

4.3. СЕКТОР ЗА ИНФОРМАЦИОНЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ

4.3.1. Редовне активности

Током цијеле године проводе се редовне активности, које обавља Сектор за информационе технологије, а које подразумијевају:

- стандардне безбједносне контроле рада кључних модула информационог система,
- унапређење рачуарске мреже Агенције,
- редовну контролу рада серверске/мрежне опреме и клима-уређаја у сервер собама,
- бекаповање података са свих сервера на дневној и мјесечној основи,
- ажурирање базе корисничких аццоунта (Active Directory),
- контрола рада Office 365 портала, ажурирање корисничких података,
- редовно ажурирање апликација и оперативних система на радним станицама и серверима,
- уклањање и рјешавање техничких проблема и пружање техничке подршке запосленицима Агенције,
- ажурирање рачуарских апликација Агенције,
- као и друге посебне послове према захтјеву корисника или менаџмента Агенције,
- ажурирање интернет странице Агенције;
- подршку за онлајн комуникацију уз коришћење алата Zoom, Cisco Webex и MS Teams.

4.3.2. Посебне активности

У току 2020., низом реализованих посебних активности, настављен је процес модернизације и надоградње информационог система Агенције.

4.3.3. Хардверска/мрежна инфраструктура

Активно учествовање у планирању, имплементацији и тестирању свих модула, развијених у оквиру пројекта: *Мјерење квалитета широкопојасног приступа интернету у БиХ*. У оквиру ових активности завршено је сљедеће:

- креирани кориснички налози за виртуелне машине на ProxMox виртуелизационом окружењу и омогућен ССХ приступ за екстерне кориснике, укључујући израду комплетне техничке документације;
- завршено рутирање и додјеливање ИП адреса, као и креирање ДНС записа свим виртуелним машинама на контролном и мјерном серверу;
- тестирање РАК НетТест апликације, преглед комплетних функционалности и садржаја апликације, достављање листе коментара испоручиоцу;
- пуштена у рад РАК НетТест апликација, линкована на званичну веб-страницу Агенције, мобилне апликације објављене на Google Play и App Store платформама.

Инсталиран је и конфигуриран Debian 10x64 сервер у оквиру VMWare виртуелизационе платформе за потребе импортовања достављених електронских упитника, у оквиру имплементације Пројекта анализе тржишта електронских комуникација према методологији ЕУ.

Учествовање у имплементацији контролно-мјерног система за контролу и провјеру поштивања услова дозволе и benchmarking мобилних мрежа ГСМ/УМТС/ЛТЕ у БиХ.

Урађена виртуелизација физичких сервера са локације Симе Милутиновића 4, односно конверзија физичких сервера у виртуелне машине на новој VMWare платформи. У току конверзије мигрирани су сви кориснички подаци, апликације (посебно наглашавамо миграцију софтвера АТДИ, који служи за планирање РФ спектра) и поставке са два физичка сервера (Office и Spectrum).

Урађена је миграција података са фајлсервера Windows Server-а 2008 R2 на Windows Server 2019, као и миграција архиве видео-материјала на нови фајлсервер. Дотрајала неисправна опрема за снимање видео-садржаја је угашена.

Креирана виртуелна машина за удаљени приступ софтверима АТДИ ICS Manager и АТДИ НТЗ communications (стара верзија има назив ICS Telecom).

За запослене из регионалних сектора Бањалука и Мостар омогућен приступ фолдеру ПАК ФОРМЕ са ажурираним обрасцима путем *One Drive-a*.

Пуштена је у рад нова интернет конекција 300/300 Mbps (промјена ИСП-а) и урађена преконфигурација терминалне опреме тј. рутера Микротик РБ4011иГС+РМ, на којој се налазе мрежне поставке за мјерну опрему, за испитивање квалитета услуге широкопојасног приступа интернету (која ради у активном режиму рада). Урађена је и преконфигурација виртуелизационог окружења (ProxMox) на нове поставке.

Извршена је замјена постојећих ССД дискова (32ГБ) новим дисковима од 128ГБ на главном серверу за бекаповање и репликацију, затим миграција, односно, клонирање постојеће конфигурације на нове дискове, као и инсталација најновијих верзија *Veeam* и *Vmware* софтверског рјешења.

Извршено је конфигурисање *SQL* сервера и инсталација додатних *Microsoft* лиценци, одобрених кроз ЕСА уговор.

Завршена конфигурација ФТП сервера, креирање нових корисничких налога за ТВ станице.

4.3.4. Софтвери

Омогућено је импортовање достављених електронских образаца на Debian 10x64 серверу, у оквиру имплементације Пројекта анализе тржишта електронских комуникација према методологији ЕУ.

Додате су нове функционалности у систему OWIS (усклађивање дјеловодника, УП1 и УП2 са прописаним обрасцима).

Завршена је инсталација MS Teams, подешавање платформе, омогућена подршка корисницима за коришћење (у великој мјери је повећано коришћење *онлајн* платформи за одржавање *онлајн* састанака, конференција, вебинара, радионица, тренинга и сл.).

У рад су пуштени софтвер за обраду и тарифирање телефонског саобраћаја на телефонској централи *Yeastar MyPBX U100* и вањски телефонски позиви са централе *Yeastar MyPBX U100*.

За запослене из регионалних сектора Бањалука и Мостар је омогућен приступ фолдеру ПАК ФОРМЕ са ажурираним обрасцима путем *One Drive-a*.

Ажурирани су подаци за калкулатор РФ спектра и редизајниране форме за претрагу и калкулатор РФ спектра.

Креирана је и на интернет страници Агенције објављена електронска анкета „Контрола нивоа нејонизујућег електромагнетног поља (ЕМП) у циљу заштите људи у БиХ“ чији је носилац Агенција на босанском, хрватском и српском језику.

4.3.5. Легислатива

Израђен документ: Упутство о заштити сервер себе.

Урађене измјене докумената: Политика безбједности информационог система Агенције, Стратегија развоја информационог система Агенције за период 2019-2021. и Правилник о употреби информационог система Агенције.

5. ПРИЛОГ И ПРЕГЛЕД ТУЖБИ, СУДСКИХ ПОСТУПАКА И ПРЕСУДА

5.1. Преглед активних спорова и судских одлука

У 2020. је по тужбама против Агенције покренуто укупно пет (5) спорова, од којих: два (2) управна спора и два (2) парнична поступка пред Судом БиХ, као и један парнични поступак пред Општинским судом у Сарајеву.

По тужбама из 2019. актуелна су још два (2) управна спора пред Судом БиХ.

5.2. Преглед актуелних судских спорова по тужбама из 2020.

5.2.1. Тужбом од 31. 1. 2020. тужиоца Групе понуђача „Унис Телеком“ д.д. Мостар и „Белмет МИ“ д.о.о. Љубљана пред Судом БиХ покренут је управни спор против тужене Канцеларије за разматрање жалби БиХ, ради поништења закључка туженог, број: ЈН2-011-3008-9/19 од 30. 12.

2019., којим је одбачена жалба тужиоца против Одлуке о избору најповољније понуде за набавку контролно-мјерног система за контролу и провјеру поштивања услова дозволе и benchmarking мобилних мрежа ГСМ/УМТС/ЛТЕ, број: 0416-6-1875-15/19 од 25. 10. 2019. год.

У предметном спору Агенција је позвана да, у својству заинтересованог лица, достави одговор/изјашњење на тужбу. Одговор на тужбу достављен дана 17. 3. 2020. год.

5.2.2. Тужбом од 19. 3. 2020. тужиоца Grant Thornton д.о.о. Бања Лука, заст. по пуномоћницима Бубић Зорану и Дука-Бабић Бојани, адвокатима из Бање Луке, пред Судом БиХ покренут је парнични поступак ради потраживања дуга у износу 136.539 КМ, по основу Уговора о набавци услуга за израду и имплементацију методологије рачуноводственог одвајања и трошковног рачуноводства, закљученог са Агенцијом дана 8. 6. 2017. године. С обзиром на то да је у том периоду било на снази ванредно стање због пандемије Ковид-19 и уведен рад од куће, у циљу благовременог поступања Агенција је 1. 4. 2020. год. Суду непосредно доставила одговор на тужбу са релевантним доказима, о чему је 3. 4. 2020. год. обавијештено Правобранилаштво БиХ (у наставку: Правобранилаштво), у својству законског заступника институција БиХ у парничном поступку.

5.2.3. Тужбом од 27. 3. 2020. тужиоца ЈП РТРС Бања Лука, заст. по пуномоћнику Грабеж Саши, адвокату из Бање Луке, пред Судом БиХ покренут је управни спор против коначног

рјешења Савјета Агенције, број УП2: 03-29-7-8/19 од 20. 11. 2019., којим је одбијена жалба тужиоца против првостепеног рјешења, број УП1: 03-29-5-814/18 од 2. 7. 2019., уз преиначење изречене новчане казне на износ 25.000 КМ. Првостепеним рјешењем тужиоцу је изречена јединствена новчана казна у износу 35.000 КМ због утврђеног кршења члана 5. ст. (2) и (3) Кодекса о аудиовизуелним медијским услугама и медијским услугама радија и чл. 16.2, 16.3 и 16.4 Изборног закона БиХ. Одговор на тужбу достављен 15. 4. 2020. год.

- 5.2.4. Тужбом од 25. 6. 2020. тужиоца „С-ЛИСТ“ д.о.о. Сарајево, заст. по пуномоћнику Кочо Дамиру, адвокату из Сарајева пред Општинским судом у Сарајеву покренут је парнични поступак против Агенције ради потраживања дуга у износу 2.340 КМ, по основу Уговора о набавци закона и прописа на ЦД-има закљученог 26. 1. 2017. године. Иако је предметни уговор, у цијелости, реализован у 2017., тужилац своје потраживање заснива на неоснованој испоруци закона и прописа на ЦД-има за 2018. год. С обзиром на то да се ради о парничном поступку, Агенција је 30. 6. 2020. год. обавијестила Правобранилаштво о предметном спору, уз достављање изјашњења на тужбу заједно са релевантним доказима.
- 5.2.5. Тужбом од 26. 8. 2020. пред Судом БиХ покренут је парнични поступак (радни спор) по тужби тужиоца Ковач Предрага, заступаног по Јахић Едини и Бећировић - Зијадих Сањи, адвокатима из Сарајева, против тужене БиХ - Савјета министара и др. ради поништења Одлуке о потврди именована генералног директора Агенције („Службени гласник БиХ“, број 44/20). С обзиром на то да се ради о парничном поступку, Агенција је 3. 9. 2020. год. Правобранилаштво доставила изјашњење на тужбу заједно са релевантним доказима.

5.3. Преглед актуелних судских спорова по тужбама из 2019.

- 5.3.1. Управни спор пред Судом БиХ по тужби од 13. 9. 2019. год. тужиоца Нова ТВ д.д. Загреб, Р. Хрватска заст. по пуномоћницима Чампара Маиди и Црновршанин Мирсаду, адвокатима из Сарајева, против коначног рјешења Савјета Агенције, број: УП2-03-29-75/19 од 25. 6. 2019., којим је одбијена жалба тужиоца против првостепеног закључка, број УП1: 03-29-5-379/19 од 5. 3. 2019., а којим тужиоцу није признато својство заинтересоване странке у поступку, по службеној дужности, против Елта - Кабел д.о.о. Добој. Одговор на тужбу достављен 26. 9. 2019. год.
- 5.3.2. Управни спор пред Судом БиХ по тужби од 13. 9. 2019. тужиоца United Media S.a.r.l. Луксембург, заст. по пуномоћницима Чампара Маиди и Црновршанин Мирсаду, адвокатима из Сарајева, против коначног рјешења Савјета Агенције, број: УП2-03-29-74/19 од 25. 6. 2019., којим је одбијена жалба тужиоца против првостепеног закључка, број УП1: 03-29-5-956/18 од 5. 3. 2019., а којим тужиоцу није признато својство заинтересоване странке у поступку, по службеној дужности, против Елта - Кабел д.о.о. Добој. Одговор на тужбу достављен 26. 9. 2019. год.

5.4. Преглед судских одлука

У 2020. је, у споровима против Агенције и по апелацији Агенције, донесено укупно шест (6) судских одлука, од којих: једна одлука Уставног суда БиХ, једна пресуда Апелационог управног савјета Суда БиХ и четири (4) пресуде Савјета за управне спорове Суда БиХ, и то:

- 5.4.1. Пресуда Савјета за управне спорове Суда БиХ, број: С1 3 У 029299 18 У од 8. 1. 2020., по тужби тужиоца ЈП РТРС, заст. по пуномоћнику Грабеж Саши, адвокату из Бање Луке, против коначног рјешења Савјета Агенције, број УП2: 03-29-7-6/18 од 13. 7. 2018. године, којим је одбијена жалба тужиоца против првостепеног закључка, број УП1: 03-29-2-893/17 од 12. 4. 2018., а којим је одбијен приједлог тужиоца за поврат у пређашње стање због пропуштања рока за изјављивање жалбе на рјешење Агенције од 9. 2. 2018. године којим је тужиоцу изречена јединствена новчана казна у износу 28.000 КМ због кршења члана 5. ст. (2), (3) и (6) Кодекса о аудиовизуелним медијским услугама и медијским услугама радија. Наведеном пресудом уважена је тужба тужиоца, поништено коначно рјешење Савјета Агенције и предмет враћен Агенцији на поновни поступак, уз обавезу накнаде трошкова управног спора тужиоцу (850 КМ).
- 5.4.2. Пресуда Савјета за управне спорове Суда БиХ, број: С1 3 У 029104 18 У од 3. 2. 2020., по тужби тужиоца ЈП РТРС, заст. по пуномоћнику Грабеж Саши, адвокату из Бање Луке, против коначног рјешења Савјета Агенције, број УП2: 03-29-7-2/18 од 23.04.2018., којим је одбијена жалба тужиоца против првостепеног рјешења, број УП1: 03-29-5-991/17 од 16. 2. 2018. год. уз преиначење изречене јединствене новчане на износ 5.000 КМ. Првостепеним рјешењем тужиоцу је изречена јединствена новчана казна у износу 9.000 КМ због утврђења кршења члана 3. ст. (1) и (4) и члана 5. ст. (2) и (7) Кодекса о аудиовизуелним медијским услугама и медијским услугама радија. Наведеном пресудом одбијена је тужба тужиоца. Тужилац је 9. 3. 2020. год. против пресуде изјавио ванредни правни лијек – Захтјев за преиспитивање судске одлуке на који је Агенција доставила одговор 20. 3. 2020. год. Захтјев је одбијен пресудом Апелационог управног савјета Суда БиХ (тачка 4.).
- 5.4.3. Пресуда Савјета за управне спорове Суда БиХ, број: С1 3 У 028159 18 У од 6. 2. 2020., по тужби тужиоца Elta Media Group д.о.о. Бања Лука, заст. по пуномоћнику Димитријевић Стевану, адвокату из Бање Луке, против коначног рјешења Савјета Агенције, број УП2: 03-29-7-17/17 од 14. 12. 2017. године. Побјаним рјешењем Савјета Агенције одбијена је жалба тужиоца против првостепеног закључка, број УП1: 03-29-2-789/17 од 28. 8. 2017., којим је одбачена тужиочева пријава на Јавни позив за такмичење за додјелу расположивих фреквенцијских ресурса за радијско емитовање које се врши путем земаљске радио-дифузије у ВХФ опсегу 87.5-108 МHz. Наведеном пресудом уважена је тужба тужиоца, поништено коначно рјешење Савјета Агенције и предмет враћен Агенцији на поновно одлучивање, уз обавезу накнаде трошкова управног спора тужиоцу (850 КМ).
- 5.4.4. Пресуда Апелационог управног савјета Суда БиХ, број: С1 3 У 029104 20 Увп од 24. 4. 2020., по ванредном правном лијеку - Захтјеву за преиспитивање судске одлуке изјављеном од стране ЈП РТРС из Бање Луке, заст. по пуномоћнику Грабеж Саши, адвокату из Бање Луке, против Пресуде Савјета за управне спорове истог суда, број: С1 3 У 029104 18 У од 3. 2. 2020., којом је у првом степену одбијена тужба тужиоца против коначног рјешења Савјета Агенције, број УП2: 03-29-7-2/18 од 23. 4. 2018. (тачка 2.). Наведеном пресудом одбијен је тужиочев ванредни правни лијек.
- 5.4.5. Одлука Уставног суда БиХ, број: АП-216/20 од 10.11.2020., по Апелацији Агенције од 17. 1. 2020. год. против рјешења Апелационог одјељења Суда БиХ, број: С1 3 У 031238 19 Увп од 19.11.2019., којим је одбачен ванредни правни лијек - Захтјев Агенције од 23. 7. 2019. за преиспитивање првостепене Пресуде Савјета за управне спорове истог Суда, број: С1 3 У 031238 19 У2 од 9. 7. 2019., којом је усвојен захтјев за оцјену законитости општег акта

поднесен од тужиоца Телекомуникације РС а.д. Бања Лука и укинуто Правило 88/18 о одвојеном рачуноводству („Службени гласник БиХ“, број 72/18). Уставни суд одбацио је Апелацију уз образложење да је истом оспорена одлука Суда БиХ у поступку у којем је суд одлучивао само о процесним питањима (испуњености формалних услова за подношење захтјева за преиспитивање судске одлуке), а не о апелантовим „грађанским правима и обавезама“ у смислу значења права на правично суђење, из чега слиједи да је Апелација у односу на наводне повреде члана II/3.е) Устава БиХ *ratione materiae* инкомпатибилна са Уставом БиХ.

- 5.4.6. Пресуда Савјета за управне спорове Суда БиХ, број: С1 3 У 033550 19 У од 16.12.2020., по тужби тужитеља United Media S.a.r.l. Луксембург, заступаног по пуномоћницима Чампара Маиди и Црновршанин Мирсаду, адвокатима из Сарајева, против коначног рјешења Савјета Агенције, број: УП2-03-29-7-3/19 од 25. 6. 2019., којим је одбијена жалба тужиоца против првостепеног закључка, број УП1: 03-29-5-380/19 од 5. 3. 2019., а којим тужиоцу није признато својство заинтересоване странке у поступку по службеној дужности против ТХ ТВ д.о.о. Тузла. Наведеном пресудом уважена је тужба тужиоца, поништено коначно рјешење Савјета Агенције и предмет враћен Агенцији на поновно рјешавање, уз обавезу накнаде трошкова спора тужиоцу (380,80 КМ).